Leto VI., štev. 167 | Ljubljana, torek 21. julija 1925 | Poštnina pavšalirana. | Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta štev. 16/I. — Telefon štev. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v Knaflovi ul. št. 5/I. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:
Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št.
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180, Wien Nr. 105.241.

Velik govor Svetozarja Pribićevića

Na nedeljskem zboru zaupnikov SDS v Beogradu je Svetozar Pribićević obrazložil genezo RR-vlade – Neustrašeno nadaljevanje dela SDS med narodom za polno zmago idej Narodnega bloka.

V nedeljo dopoldne se je vršila v Beogradu v hotelu «Imperial» konferenca samostojnih demokratov, ki se je pretvorila v velik zbor. Udeležili so se ga številni pristaši SDS in tudi uglednejši politični ljudje drugih strank. Govor Sv. Pribičevića je bil burno odobravan, zlasti ko je naglašal, da se velik del radikalov ne strinja z načinom, kakor je bil razbit Narodni blok.

Predsednik SDS g. Svetozar Pribičević je v svojem govoru naglašal, da vse vprašuje, ali je zahtevala korist države in naroda, da se je sestavila RR vlada. Ali je s tem rešeno vprašanje, poznano v naši javnosti kot hrvatsko vprašanje, ali pa ga sploh ni bilo treba reševati, ker je Pribičević trdil pravilno, da tega vprašanja ni. Na to javnost ni dobila odgovora. Sporazum, sklenjen med radikali in radičevci se drži v tajnosti pred narodom in dasi je Pašić dejal Pribičeviću, da mu ga bo pokazal, tega ni storil. Pašić je pozneje dejal, da bo sporazum objavljen, a do danes še ni objavljen. Radikali samo izjavljajo, da so se radičevci vsemu odrekli, da so na vse popolnoma pristali in da so popolnoma kapitulirali.

Ako je to res, potem mora vedeti to tudi javnost, radikalni volilci, in vedeti morajo to tudi radičevski volilci, ki so volili St. Radića z drugo politiko in ne s to, da v Beogradu vse sprejme.

«Ko so došli radičevci lani v Beograd», je naglašal Sv. Pribičević, «sem dejal, da niso prišli podpirati konsolidacijo države, ampak rušiti državo v Narodni skupščini, ker jo niso mogli v abstinenci. In ker je bilo geslo novega sporazumaškega pokreta, ki ga je razvil g. Davidović, izprememba ustave, sem se ločil od demokratske stranke, ker sem hotel, da ostane tudi nadalje z vidovdansko ustavo ustvarjeno stanje, za katero je padel pokojni Drašković. Da bi se to stanje obvarovalo in rešila ustava, sem sklenil sporazum z radikali.

Ni točno, kar pravijo prvaki radikalne stranke, a zlasti ne ono, kar je govoril dr. Laza Marković v radikalnem klubu, da je bil ta sporazum sklenjen samo za volitve. Ta sporazum je bil sklenjen za gotov sistem politike, za izvedbo gotove smeri politike. Ni res, da je bil rok tega sporazuma omejen z volitvami, to je izmišljeno in ako je to govoril dr. Laza Marković v radikalnem klubu, potem je preslepil radikalni klub, ker je bil sporazum sprejet ne glede na volitve. Obstoji v sporazumu točka, ki govori o eventualnosti volitev, ta eventualnost pa je bila določena za to, da se v slučaju razpisa volitev samostojni demokrati in radikali ne razidejo in da se tako vzdrži obstoječe stanje.

Govornik nato prečita tekst sporazuma in nadaljuje:

Ta program ni izvršen, da, ni izvršen niti deseti del tega programa, in vsi zakonski predlogi, ki bi se imeli izvršiti pod tem programom, so šele v ministrskih predalih ali pred Narodno skupščino ali šele v izdelovanju. Postavljena ni bila nobena skrajna etapa te koalicije in zato lahko vprašate, zakaj sem s tolikim optimizmom gledal v eksistenco tega Narodnega bloka ter veroval, da se bo vzdržal, in zakaj sem dajal kategorične izjave, da se Narodni blok ne bo zrušil.

Ako sem bil naiven, da sem to veroval, ni moja napaka, ker sem smatral, da je ustvaritev Narodnega bloka izzvala pri radikalni stranki ne strankarska, ampak narodna in državna potreba. Nisem mogel verovati, da so radikali zato sklenili sporazum Narodnega bloka, da bi se rešili strankarskih neprilik, pač pa sem veroval, da se je ustvaril ta blok kot stalna kooperacija za izvajanje gotovega sistema politike in za zagotovitev stabilnosti v naši državni upravi.

Ko so se pričela pogajanja z radičevci, sem ohranil ta optimizem, ker so vsi merodajni činitelji radikalne stranke zagotavljali, da ne bo radikalna stranka ničesar storila brez samostojnih demokratov. Sam Pašić mi je dejal, da bi bilo nepošteno in nemoralno, ako bi radikalna stranka napravila kaj brez samostojnih demokratov, ki so skupno z radikali uveljavili vidovdansko ustavo in z njimi zmagali v tej politiki. Pašić je to dejal tudi dr. Žerjavu, Milošu Savčiću in vsem samostojnim demokratom, s katerimi je zadnji čas govoril o tem vprašanju. Nisem mogel verovati, da se bo zgodilo ravno to, kar je bilo proglašeno za nemoralno in nepošteno, temveč sem mogel samo misliti, da se bo sporazum, ki se je sklepal, predložil tudi nam, da izrečemo svoje mnenje o sodelovanju, ako nočemo započeti boja proti njemu. To bi bilo lojalno, kar pa se je zgodilo, je nelojalno. Sramota je tudi to, da so radikali od najvišjega pa do najnižjega, ki so se izpostavljali za ta sporazum, povsod govorili in agitirali, da hoče tako kralj. Za to imamo prče, ako bi skušal kdo demantirati.

Ako doživi ta sporazum katastrofo, bi po njihovem govorjenju pomenjalo, da je kriv oni, ki ga je hotel, da je kriv kralj. Ako pa bo prinesel plodove za državo bo to zasluga onih, ki so ga sklenili, bo zasluga radikalov! Proti takim metodam v politiki moramo protestirati, ker morejo prinesti najtežje posledice za ves naš politični razvoj.

Pri zadnjih volitvah so radikali nastopili z agitacijo, da je treba rešiti državo pred prokleto Davidovičevo politiko, zlasti pa pred Radičem. Narod je sprejel to idejo in politiko Narodnega bloka. Lojalno in pošteno bi bilo, ako bi radikali objavili ta sporazum narodu in volilcem ter vprašali narod ali odobrava novo politiko!

Poleg tega pa mora po mnenju vsega poštenega sveta biti politično življenje zasnovano, kakor zasebno življenje, na morali. Isti ministri, ki so podpisali Obznano, ki so radičevce na podlagi te Obznane spravili v zapor, ki so skupno z nami vodili politiko Narodnega bloka, so sedaj v vladi skupaj z radičevci! Da bi vsaj ministre izpremenili in da bi došli ljudje ki niso kompromitirani z dosedanjo politiko. Notranji minister g. Boža Maksimović je razbil Radičevo stranko, zaprl radičevce, zapečatil vse njihove strankine prostore, dokazoval v skupščini, da je to izdajalska stranka, sedaj pa sedi isti minister v vladi skupno z zaupniki St. Radića, ki ga je sam označil za izdajalca.

Najbližji dnevi bodo pokazali, ali je točna trditev radikalov, da so se radičevci odrekli vsemu in sprejeli politiko SDS. Ako so se radičevci odrekli republikanstvu, ako so sprejeli unitarizem in samouprave, potem so sprejeli Pribičevičevo politiko.

Ako je to res, potem sem ponosen, ker so sprejeli politiko samostojnih demokratov njihovi največji nasprotniki.

Uverjen pa sem, da se bodo stvari popolnoma drugače razvijale. Imel sem prav, ko sem lani trdil, zakaj gre Radič z Davidovićem. Ljuba Davidović je zatrjeval, da gre Stjepan Radić z njim zato, da bi se dosegel srbsko-hrvatski sporazum. Jaz sem mu pravil, da gre Radić le zato z njim, da bi se mogel vrniti iz prognanstva, učvrstiti omahljive vrste svoje stranke in izsiliti nove volitve. Radić pravi v svojih spominih, da je dobro vedel, da se tedanja vlada ne more držati na krmilu in da je zato uporabil, da bi mogel z njeno pomočjo razvijati pri volitvah svoj program in agitirati za svojo politiko.

Tudi sedaj sem jaz pravil radikalom, da se jim približuje Radič s sporazumom samo zato, ker je zaprt. Sporazum je zanj le sredstvo za svobodo. Sporazum je napravil, da bi obvaroval svojo stranko pred razsulom. Ko bo razbil Narodni blok, tako je računal, bo občutil, da je večina odvisna od njega. Zato bo v ugodnem trenotku izsilil krizo, ustvaril novo situacijo in ovrgel ves sporazum. Zakaj Stjepan Radić se ni še nikdar v svojem življenju držal kakega sporazuma. Radić je zahteval samo zato da se izločijo iz nove vlade samostojni demokrati, ker se jih boji v kabinetu kot kontrolo in kot jamstvo, da ne bi Radić, ako gre v opozicijo, povzročil padca vlade.

Radikali so ostali gluhi in niso hoteli o vsem tem ničesar vedeti. Sprejeli so sporazum, češ da se s tem rešuje srbsko-hrvatsko vprašanje. G. Pašić je včeraj izjavil, da se čuti srečnega, da je srbsko-hrvatsko vprašanje tako lepo rešeno. Toda to je hotel rešiti tudi g. Jaša Prodanović, Ljuba Davidović, Ljuba Jovanović, a ni šlo. Sedaj pa misli g. Pašić, da je to tako težavno vprašanje rešil on sam in tako hitro in lahko. Stjepan Radić je proglasil tedaj Prodanovića za agenta policije, Davidovića za pošteno staro dobričino, Jovanovića pa za političnega osla. Kak pridevek dobi sedaj g. Pašić, bomo videli v par tednih.

Drugo vprašanje je, ali bo ta sporazum tudi sprejela hrvatska javnost. Ako bi se bil konzultiral narod, kakor je to običajno v naprednih državah pri tako važnih vprašanjih, bi prav gotovo bili na čistem. Toda naši parlamentarci sploh ne marajo volitev in pristanejo nanje le takrat, kadar so zanje skrajna potreba. Gotovo je, da narod, ki je šel za Radičem, ne odobrava sporazuma.

Radikali priporočajo, da bi bili samostojni demokrati za rezervo, ako bi se razšli z Radićem, a samostojni demokrati niso razpoloženi za tako politiko. Ne more biti, da napravi radikalna stranka kapitalno pogreško in razbije kombinacijo z Narodnim blokom, ki je dobil večino pri volitvah, se združi z Radićem in ko se pokaže katastrofalnost te politike, da bi oni zopet obdržali politični položaj v svojih rokah. V vsaki politično zreli državi so za eno situacijo eni ljudje, za drugo pa drugi. Treba je morale poštenosti in dostojnosti. Samostojni demokrati nočejo biti nobena rezerva, kakor kaki buldogi na vrvi. Njihove metode so se pokazale kot edino pravilne in mi nastopamo v gostih vrstah proti vsem onim, ki hočejo ustvariti moralno krizo v narodu.

Končno je pozival Sv. Pribičević vse pristaše SDS, naj vztrajajo na politični podlagi, ki se je pokazala popolnoma pravilna, ker je v svojem temelju zmagala. Vsled zmešnjave, ki je nastala sedaj v političnem življenju, mora priti do pregrupacije naših političnih strank, kajti vse, kar je sezidano na nemorali in nesodobni podlagi, mora propasti. Zavedamo se, da so radikali napravili napako, ki more postati katastrofalna. Samostojni demokrati pa bodo storili svojo dolžnost napram narodu in državi, toda svojo politiko bodo vodili samostojno. Težišče svoje akcije bodo postavili med narod, ki ga je treba organizirati, da vrnejo vero v moč naroda, vero v poštenost v javnem življenju.

S pomočjo naroda bodo postali odločilen faktor za vodstvo državne politike in tedaj bodo pokazali, kako se vodi poštena, pravilna, narodna in državna politika.

Govor g. Sv. Pribičevića je skupščina sprejela z dolgotrajnim, navdušenim odobravanjem.

Pred deklaracijo nove vlade

Vtis nedeljskega zagrebškega govora Stjepana Radića. — Komentarji k izvajanjem Svetozarja Pribićevića. — Delovni program Narodne skupščine. — Poslabšanje Pašićevega zdravstvenega stanja.

Beograd, 20. julija p. Splošna pozornost je danes veljala senzaciji dneva, avdijenci Stjepana Radića na Bledu. Včerajšnji njegov govor v Zagrebu ni napravil baš najboljšega vtisa pri radikalih, od katerih nekateri izražajo bojazen, da utegnejo biti njegova včerajšnja izvajanja začetek novih njegovih izpadov. Celo nocojšnje »Vreme«, ki stoji zelo blizu radičevcem, ugotavlja v Radićevem govoru izvestne neprijetne aluzije med vrsticami List naglaša in svetuje Radiću, da bi bilo veliko bolje, da za sedaj sploh javno ne govori, ker bi to lahko škodovalo dobremu razvoju stvari.

Dopoldne in popoldne so se posvetovali v ministrskem predsedništvu ministri Gjuričić, Uzunović, dr. Ninčić, dr. Šuperina in dr. Krajač in stilizirali vladino deklaracijo. Za jutri dopoldne ob 10. je sklicana seja ministrskega sveta, na kateri se bo končno sestavilo besedilo vladine izjave.

Za jutri zvečer pričakujejo povratka ministra Pavla Radića z Bleda v Beograd

Za jutri popoldne ob 4. je sklicana seja načelnikov parlamentarnih skupin, na kateri se ima določiti delovni program Narodne skupščine. Vladina deklaracija se ima prečitati pred prehodom na dnevni red in bi se s tem predstavil novi kabinet zbornici. Ako se bodo načelniki parlamentarnih skupin strinjali s predlogom vladne večine, da se dvanajstine izglasujejo do konca tega meseca, bi se takoj začela debata o deklaraciji nove vlade, sicer pridejo na vrsto dvanajstine in potem šele razprava o deklaraciji in zaupnica novemu kabinetu RR. S to debato bo končano poletno zasedanje Narodne skupščine, ki se potem odgodi do jeseni.

Tekom dneva so se raznesle vznemirljive vesti o zdravstvenem stanju min. predsednika Pašića. Pašić bi se imel po prvotnih dispozicijah danes ali najkasneje v sredo odpeljati s posebnim parobrodom čez Budimpešto do Bratislave in od tam v Karlove Vari. Medtem se je razvedelo, da se je njegovo stanje zadnje dni znatno poslabšalo in da je nastopilo lahko vnetje pljuč. Pašić je sicer popoldne kratko konferiral s direktorijem NRS, sicer pa ni sprejel nikogar razen zdravnikov, ki se kažejo vznemirjene.

Včerajšnji veliki govor Svetozara Pribičevića je napravil na vso javnost globok vtis. Beograjski listi ga objavljajo v celoti ali pa v obširnih izvlečkih. Bodoča taktika SDS je predmet največjega zanimanja. Zlasti se naravno zanjo interesirajo radikali, ki imajo v svoji stranki vsled aranžmana z radičevci in prekinjenja zveze z SDS velike težkoče. Ministru Srskiću se je v Sarajevu le s težavo posrečilo pridobiti delegate bosanskih radikalskih organizacij — za formalno zaupnico stranki. Šele ko se je reklo, da se je vse zgodilo na izrecno željo kraljevo, so delegati pristali. Stališče Svetozarja Pribičevića, da bo SDS delala samostojno politiko se smatra kot zavrnitev legende, da so samostojni demokrati pripravljeni služiti za sredstvo, s katerim bi mogli radikali plašiti radičevce.

Seja Narodne skupščine, prvotno sklicana za danes, je bila preložena na jutri popoldne. Na dnevnem redu se nahaja med drugim tudi volitev predsednika in 4 članov glavne kontrole. Eden izmed kandidatov je ljubljanski finančni delegat dr. Šavnik.

Stjepan Radić v avdijenci

Včeraj popoldne je kralj na Bledu sprejel Stjepana Radića v triurni avdijenci. — Danes potuje Radić v Beograd.

Ljubljana, 20. julija.

Po prisegi nove vlade je minister Pavle Radić zaprosil kralja, da sprejme njegovega strica Stjepana Radića, ki ga je bil kralj ravnokar pomilostil, v avdijenco. Kralj je v to privolil in določil današnji dan.

Danes zjutraj sta se Stjepan Radić in minister Radić v salonskem vozu z brzovlakom odpeljala iz Zagreba na Bled. Spremljala ju je tudi soproga ministra Radića z dvema otrokoma. Brzovlak je prispel v Ljubljano ob 11., kjer so salonski voz priklopili gorenjskemu vlaku. Na kolodvoru se je zbralo nekaj radovednežev, ki bi si bili radi ogledali Stjepana Radića, nekdanjega hrvatskega heroja in današnjega vnetega jugoslovenskega «kraljevca» (tako so radičevci zaničljivo krstili pristaše narodnega in državnega edinstva). Radovedneži niso prišli na svoj račun, ker je gosp. Radić ostal v svojem kupeju, katerega zavese so bile skrbno zastrte.

Ministru Radiću sta se na kolodvoru javila veliki župan Baltič in železniški direktor dr. Borko. Točno opoldne je vlak krenil proti Gorenjski.

V Lescah sta gg. Radića sedla v avtotaksi, ki ju je odpeljal proti Bledu. Na kolodvoru zbrano občinstvo je radovedno ogledovalo Stjepana Radića, ki dobro izgleda. Čokat in debelušast, v lakastih čevljih, črnih hlačah, sivem suknjiču in s širokim klobukom je g. Radić naglo korakal k avtomobilu. Njemu je sledil minister Pavle Radić s svojo familijo. Na Bledu so bile za oba gospoda v vili «Epos», ki stoji prav blizu «Suvobora», rezervirane sobe, kamor sta se pred novinarji in fotografi brzo umaknila. Kosilo so prinesli iz bližnjega hotela.

Nekoliko pred 4. uro sta se oba gospoda, črno oblečena in z rujavimi rokavicami na rokah, očividno zelo razburjena podala z avtomobilom ljubljanskega velikega župana v kraljevsko vilo. Gosp. Stjepan Radić je nosil seboj tri lepo v modro usnje vezane knjige, očividno, da jih pokloni kralju. Kakor se je izkazalo, so bili to trije njegovi spisi iz prejšnjih let.

Točno ob 4. popoldne je kralj sprejel Stjepana in Pavla Radića v skupni avdijenci, ki je trajala do 7. zvečer.

Potem sta se oba gospoda vrnila v vilo «Epos». Medtem si je familija ministra Radića ogledala Bled ter se dala prepeljati tudi na otok, odkoder je bilo slišati živahno in energično zvonenje zvončka Marije Device.

Stjepan in Pavle Radić se jutri z jutranjim brzovlakom vrneta v Zagreb, odnosno potujeta, kakor se čuje, naravnost v Beograd.

O avdijenci se pripoveduje, da je bila zelo dramatična.

Izjave Stjepana in Pavla Radića po avdijenci

Voditelj HSS občuduje kralja kot junaka in državnika. — Sporazum je že dolgo pripravljal, a ni vedel, kako misli kralj o Hrvatih. — Besedilo sporazuma RR. — Opozicije ni več. — Naša država je «kolosalna stvar».

Bled, 20. julija. v. Avdijenca Stjepana Radića in ministra za agrarno reformo Pavla Radića je trajala od 4. do 7. zvečer. Po avdijenci sta se oba voditelja HSS odpeljala z avtomobilom v vilo Epos in tamkaj sprejela novinarje. Oba sta bila izredno dobro razpoložena. Stjepanu Radiću je zadovoljstvo naravnost sijalo z obraza.

Stjepan Radić

je izjavil našemu dopisniku: «Avdijenca ni mogla bolje končati kakor je. Ves čas sem se razgovarjal s kraljem o vseh mogočih stvareh, največ seveda o sporazumu med Srbi in Hrvati in izgradnji sporazuma. Kralj se je zelo zanimal za moje mnenje. Naš kralj je naš človek. Z njim se razgovarja, kakor s predstavnikom narodne suverenitete. Največ besed je bilo seveda o seljačkem narodu. Sporazum je moje politično prepričanje. Rešil bi to stvar že prej, a nisem vedel, kako je mislil o tem kralj. Z avdijenco sem izredno zadovoljen. Takega razumevanja o naših problemih nisem našel tudi pri najbolj razumnih naših ljudeh. Kralj je razpoložen za sporazum tako, kakor naš narod.»

Na vprašanje, ali veruje v izvedbo sporazuma, je Stjepan Radić izjavil: «V to ne samo verujem, temveč je tudi že jasno, kako se mora stvar razvijati naprej. Prišel sem s popolnim zaupanjem h kralju na Bled. Vedel sem, da je naš kralj junak, nisem pa vedel, kako misli o Hrvatih. Bil sem dosedaj o tem od raznih strani napačno obveščen. Prvi mi je stvar točno pojasnil Nastas Petrović, nato Pavle Radić. Zato sem prišel danes na Bled s polnim zaupanjem, če pa bi ne vedel, kako misli kralj o Hrvatih, bi prišel k Njegovemu Veličanstvu s spoštovanjem.»

Na vprašanje, katere tri knjige je nesel s seboj na dvor, je Stjepan Radić odgovoril: «To so bile tri moje knjige, ki sem jih sedaj posvetil kralju. Prvo «Moderna kolonizacija i Sloveni» sem posvetil kralju kot državniku, drugo «Savremena ustavnost» sem posvetil kralju ustavnjaku (t. j. Radićev specijalni izraz), tretjo «Današnja financijska znanost» pa sem posvetil kralju «štediši». Te knjige so Avstrijci med vojno zažigali (??) in so zato med narodom zelo popularne. Jaz sem jih dobil sedaj le z veliko težavo.»

Radić je nadalje izvajal: «S kraljem smo se razgovarjali o splošnem političnem položaju in o vsej prošlosti. Kralj me je popolnoma razumel. Ponovno je napravil na mene tak utis, da sem od same zadivljenosti obmolknil. Razpravljala sva o vseh peripetijah hrvatskega sabora in srbske Narodne skupščine od časa, ko je bil predsednik Ranko Tajsić. Rekel sem kralju: «Vi ste najprej naš človek, nato narodni vladar, in potem državnik, vse troje v največji meri.»

Na vprašanje o sestavi sedanje vlade, je Radić izjavil: «Nova vlada je formalno homogena vlada Srbov in Hrvatov, stvarno pa vlada Srbov, Hrvatov in Slovencev. Formalno Slovenci niso v njej zastopani in oni že vedo sami zakaj ne, stvarno pa je nova vlada ne samo vlada Srbov in Hrvatov, temveč tudi Slovencev.»

Na vprašanje, kaj je z vsebino sporazuma, je Radić izjavil: «Besedilo bo objavljeno, čim pridejo dvanajstine v skupščini na razpravo. Če šefi grup pristanejo na to, se bo istočasno vršila razprava o dvanajstinah, o besedilu in vladni deklaraciji. Ako pa šefi ne pristanejo na to, potem pridejo najprej na vrsto dvanajstine, nakar pride na dnevni red besedilo sporazuma in vladna deklaracija.»

Na vprašanje, koliko je resnice na raznih vesteh, da bo njemu vrnjen mandat, je Stjepan Radić odgovoril: «Slišal sem, da žele tudi moji prijatelji iz radikalne stranke, da pridem v skupščino. Ne želim te stvari sedaj komplicirati. Mislim pa, da mora biti v parlamentu celo naše vodstvo. Če bo vlada na to pristala, bomo že našli način, da se to izvrši še do jeseni. Jaz sem zaželel biti v Beogradu, nočem pa biti tamkaj samo kibic, temveč hočem stvarno delati.»

Na vprašanje, kako mnenje ima o opoziciji, je Radić odgovoril: «O tem bi bilo prerano govoriti. V vseh grupah opozicije pa se pojavlja močna struja, ki priznava, da je sporazum dober. Opozicija mora v duši priznati, da je sporazum dobro delo. Čim pa to v duši prizna, potem pa že ni več opozicija.»

O našem političnem življenju se je izrazil Stjepan Radić sledeče: «Dosedaj smo živeli neprestano v strahu. Ne vem, kaki so naši mednarodni sporazumi. Sigurno je, da so zavezniki medsebojno obvezani, da si pomagajo drug drugemu za slučaj notranjih nemirov. Mi ne potrebujemo sedaj nobene pomoči za urejevanje naših notranjih vprašanj. Vsa naša bojna sila se bo porabila samo za obrambo naše ljubljene domovine proti tujcem. Nobena država v Evropi se ne nahaja v tako sijajnem položaju, kakor naša. Ali ni to kolosalna stvar?»

S tem je končal razgovor.

Minister Pavle Radić

se je v avdijenci izjavil, da je bila avdijenca nekaj izrednega in da po današnjem posetu ne bo ovire za izvedbo sporazuma niti pri vladi, niti pri Pašiću niti pri radičevcih. Koalicijska vlada je napravila dober vtis ne samo v narodu, ampak bo izzvala tudi v skupščini nove orijentacije. Pričakovati je novo grupiranje strank. Zato ima g. minister dokaze. Opozicija nima nobene baze za skupno nastopanje. Čista negacija pa je brez pomena.

O akciji zajedničarjev je Pavle Radić pripomnil, da ji ne pripisuje nobene resnosti. Vprašanje o mandatih zajedničarjev, ki so bili izvoljeni na radičevski listi pa bo rešilo vodstvo stranke.

Jutri odpotujeta Stjepan in Pavle Radić v Zagreb in potem v Beograd, kjer se Stjepan sestane z ministrskim predsednikom Pašićem, nakar odpotuje Stjepan Radić na daljši oddih v Baško na Krku.

Darujmo za sokolski Tabor!

Tekst sporazuma za Narodni blok

Na nedeljskem beograjskem zboru je Svetozar Pribičević prečital tudi avtentičen tekst sporazuma, ki je bil lansko leto sklenjen med NRS in SDS. Ta sporazum se glasi:

1.) Sporazum se zaključuje med tema dvema skupinama radi sodelovanja pri upravi države s temeljnim ciljem, da se ustvari koncentracija in razporeditev ljudi in političnih skupin, ki so voljne čuvati in izvajati ustavo na podlagi narodnega edinstva in popolne enakosti Srbov, Hrvatov in Slovencev. Radi tega se more ta sporazum razširiti tudi na druge skupine, katerih sodelovanje bi bilo mogoče z istim političnim programom. Koalicija teh dveh skupin se more razširiti z vstopom drugih strank samo s pristankom ene ali druge skupine.

2.) Sporazumna koalicijska vlada pod predsedstvom g. Pašića ima biti parlamentarna vlada. Ona ima izvršiti v parlamentu važne neodložljive zakonske predloge, ki se že nahajajo pred skupščino ali, ki bodo predloženi skupščini po sklepu koalicijske vlade. Med temi se navajajo: invalidski zakon, zakon o kmetijski in obrtni banki, agrarni zakoni, zakoni o ureditvi zunanjih in trgovinskih odnošajev.

Za slučaj, da pride do volitev iz katerihkoli razlogov, ugotavljata obe dve skupini, da izvrši volitve ta koalicijska vlada, ako dobi za to mandat od krone. Ena in druga skupina se obvezujeta, da ena brez druge ne sodeluje v volilni vladi in da gresta v vsakem slučaju samo sporazumno v volitve.

3.) Ko se sestavi koacijska vlada, se imajo proglasi, ki jih bo vsaka skupina naslovila na svoje pristaše in somišljenike, v zajemno pregledati, da bi se doseglo soglasje glede na obrazložitev ciljev koalicije.

4.) Glede na delovni program se poleg tega, kar je rečeno v točki 2, določa, da izvede koalicija že sprejete zakone ter ustavo v smislu in duhu njenih določb. To velja zlasti za zakon o ureditvi oblasti. Istotako sta obe skupini soglasni, da se ukrenejo odredbe za izvedbo občinskih volitev v Vojvodini.

5.) Obe skupini sta sporazumni, da se ima posvetiti gospodarskim vprašanjem naj večja pozornost in da se imajo radi tega po zaslišanju želja interesiranih gospodarskih in strokovnih krogov podvzeti vsi oni ukrepi, o katerih upajo, da so primerni za pospeševanje narodnega gospodarstva v vseh njegovih oblikah.

V zvezi s temi gospodarskimi ukrepi sta obe skupini soglasni, da se v smislu določb čl. 44 ustave takoj izdela predlog o gospodarskem svetu, ki se mu po ustavi ima poveriti izdelovanje zakonskih načrtov socijalnega in gospodarskega značaja.

6.) Glede na sestav koalicijske vlade se določa, da pripadejo portfelji ministrstev prosvete, pravde, prometa in trgovine demokratom. Poleg tega imajo demokrati pravico na mesti podtajnikov v ministrstvih notranjih zadev in agrarne reforme.

Demokratska skupina ima dobiti gotovo število mest velikih županov in ostalih političnih mest. To izvrši minister notranjih zadev po predlogu in v sporazumu z državnim podtajnikom.

7.) Delo koalicijske vlade se ima voditi v vseh panogah državne uprave v duhu solidarnosti in brez kakega rivalstva, strankarskega ali drugega, ker so cilji obeh skupin enaki.

V Beogradu, 27. marca l. 1924.

Nikola Pašić s. r.
Svetozar Pribičević s. r.

Dve politični konferenci v Zagrebu

Radićev govor na seji Hrvatskega seljaškega kluba. — Zbor Hrvatske zajednice.

r. **Zagreb**, 20. julija.

Včerajšnja zagrebška nedelja je v nizu sedanjega političnega razvoja prinesla dva politična dogodka: zahvalni sestanek Hrvatskega seljaškega kluba ter «vijeće» Hrv. Zajednice. Oba sestanka se sicer nista oddolžila interesu, ki je zanju vladal v javnosti, vendar pa sta podala nekaj prav zanimivih novih momentov.

Sestanek Hrvatskega seljaškega kluba je pričel ob pol 12. v zborni dvorani Seljaškega doma. Prisostvovali so novi radićevski ministri, vsi poslanci ter precej zagrebških pristašev. Glavno besedo je imel Stjepan Radić, ki je pred svojimi poslanci obrazložil svojo pot v Kanoso. Z epiteti in velikimi besedami. Uvodoma je poudarjal, da je najmočnejše jamstvo za uspeh sporazuma politična moralnost, kajti možje, ki so sporazum sklenili, so **brezprikorni v moralnem in političnem pogledu.** Moja seljaška politika, je razlagal Radić, je bila uspešna, ker je grajena na nravstveni podlagi, saj je nravnost poglavitna vsebina seljaškega življenja. Tudi pri radikalcih vlada v enaki meri nravnost, dostojnost in pravicoljubje. Drugo jamstvo sporazuma je praktične, in sicer socijalne prirode. Srbi in Hrvati so družbeno enaki, ker oboji so seljaki. Med enakimi pa je enostavna stvar doseči sporazum, ki določa socijalno enakopravnost. In če bi ne bilo ničesar drugega kakor to, je že to največja garancija. Še eno jamstvo pa je v tem, da je sporazum bil sklenjen radi brig in skrbi na obeh straneh.

Sporazum je kategorični imperativ za seljaški narod. Vendar pa Radić ni mogel Davidoviću ponuditi sporazuma, ker je za Davidovićem **stal dr. Korošec, ki pomeni živo negacijo vsega, kar hočejo Hrvati,** ter dr. Spaho, ki je polovična negacija. Z revizijo ustave si Radić ne dela skrbi. Ako tudi do nje pride, **ne bo niti malo državopravna.** Glavno je, da so Hrvati gospodarji v svoji hiši. Zdaj se radikalna in seljaška stranka tako izpopolnjujeta, da ne moreta biti druga brez druge. **HSS je socijalnotvorna, NRS pa državotvorna.** Tega dr. Trumbić in zajedničarji nikakor ne razumejo, ker so veliki gospodje toda mali ljudje.

S sporazumom, tako se je končno pohvalil g. Radić, postanemo središče nove politike v Mali antanti in v Evropi, a morda tudi v svetu. Sklenili smo ga za državo, kateri je na čelu kralj, človek, državnik in seljak, ki ima široko naravo Šumadinca ter diplomatsko sposobnost svobodnega Črnogorca.

V več delih svojega govora je Radić izpadal **proti svojim bivšim zaveznikom, klerikalcem in zajedničarjem,** v marsičem obnavljal svoj stari program, ter dvakrat aludiral na to, da so radićevci zahtevali in dobili od radikalov še eno garancijo: preganjanje samostojno-demokratskega uradništva.

Poslanci so Radiću burno ploskali in predsedujoči Karlo Kovačević je nato ob pol 3. popoldne zaključil zborovanje.

Po seji pa je Radić izjavil novinarjem: «Jaz sem se naveličal prepevati solo. Zdaj hočem peti v duetu. Mi bomo s Srbi stvorili pevski zbor, kakršnega ni bilo niti v Heladi. Rečem vam, to bo nekaj takega, da bo prišel ves svet in nas gledal kakor čudo . . .!»

Konferenca Hrvatske zajednice, pričakovana z večjim interesom, je pričela že ob 9. dopoldne in se je zavlekla do pol 8. zvečer, izvzevši kratek opoldanski odmor. Potekla je dokaj umerjeno. Govorniki so sicer vrlo ostro obsojali ravnanje radićevcev in propagirali nadaljnjo separatistično politiko, toda med zborovalci je prevladala apatičnost.

Glavni referat je podal predsednik dr. Lorković, ki je obrazložil historijat «hrvatske» politike od volitev dalje ter je s konkretnimi navedbami iz posameznih sej seljaškega kluba dokazoval, kako so radićevci nastopali vseskoz zahrbtno proti njim, zajedničarjem, ki so bili dosledno lojalni ter se čuvali, da ne bi dali povoda za razkol. Ko pa sta Pavle Radić in dr. Šuperina brez vsake vednosti kluba podala v Narodni skupščini kapitulacijske izjave, se zajedničarji niso več mogli strinjati s tako samovoljno politiko in so tudi oni začeli nastopati proti radićevcem, kar je imelo za posledico popolno razdvojitev. Zajedničarji bodo zdaj v parlamentu kontrolirali delovanje radićevcev.

Nato je govoril dr. Trumbić, ki je pričel pri lanski republikanizaciji zajedničarjev in dejal, da bi radićevci tudi kot republikanci lahko stopili pred kralja in mu rekli: «Gospodine, ki sediš na prestolu, mi nimamo nič proti Tebi, toda zahtevamo svoje pravice!» Tako pa sporazum RR predstavlja službeniško pogodbo, s katero je oblatena hrvatska zastava. Radić je zaigral ono veliko zaupanje, ki mu ga je narod dal. On lahko še zadrži svoje organizacije, ne pa velike vojske, ki je vanj verovala. V narodu je konsternacija in depresija duhov. Edino Hrvatska zajednica je dokazala svojo značajnost in v njej bo vztrajala nadalje.

Za dr. Trumbićem so se zvrstili razni govorniki, iznašajoč svoja mnenja glede končnih zaključkov konference. — Predvsem je dr. Bulić iz Splita svaril, naj zaključki ne naglašajo razcepljenost hrvatske fronte. V istem smislu je govoril tudi Ivica Kovačević, ki je zahteval, naj se črtajo ona mesta, ki obsojajo ravnanje radićevcev. Dr. Lorković je to zahtevo odločno zavrnil ter predložil dve resoluciji:

Prva poudarja, da je HSS s svojim ravnanjem zapustila bojno fronto za pravice hrvatskega naroda z motivacijo, da je hotela ljudstvo osvoboditi policijskega pritiska. Hrvatska zajednica pa vztraja na stališču, ki ga je zastopala pred 27. marcem. A druga resolucija izraža neomejeno zaupanje poslancem dr. Bazali, dr. Lorkoviću, dr. Trumbiću, dr. Poliču in dr. Žaniču. Glasovanje je poteklo mirno. Hrvatska zajednica torej ostane sama svoja in «enotna».

Minister dr. Ivan Krajač je bil izključen s posebnim obzirnim zaključkom, ki se glasi: «Zbor ne smatra več dr. Krajača za člana Hrvatske zajednice, ker se je s svojim zadržanjem oddvojil od njene politike». Zakaj ni izključen tudi posl. Pasarić, o tem molči sam «Hrvat», ki ostane organ Hrvatske zajednice.

Politični položaj na Holandskem

Kot poročajo iz Haaga, je kraljica Viljemina poverila sestavo nove nizozemske vlade dosedanjemu finančnemu ministru in voditelju «protirevolucijonarne stranke» Colynu. Njegova naloga bo obnoviti koalicijo desničarskih strank, na katero se je oslanjal tudi kabinet Ruysa de Beerenbrouck in ki je pri zadnjih volitvah nekoliko nazadovala v korist levice.

Volitve v «drugo zbornico», ki so se vršile 1. julija, so v mnogočem podobne belgijskim, vendar v Holandiji levica še ni dosegla tokrat zadostnega uspeha, da bi mogla sestaviti vlado.

Okrog 30 raznih strank in list se je potegovalo za 100 poslanskih mandatov, kolikor jih šteje holandska spodnja zbornica. Volilnih upravičencev je v deželi, ki šteje le 7 milijonov prebivalcev, približno 4 milijone. Volijo moški in ženske, ki so dopolnili 25 leto. Volilni sistem je proporcijonalen in po listah.

Zanimiva so imena in cilji nekaterih strank. Delavci so se n. pr. delili na 5 strank in strančic. Najoriginalnejši so anarhisti, ki so postavili za kandidata notoričnega idiota, da bi s tem pri ljudstvu diskreditirali parlamentarizem. Kmečkih strank je bila cela vrsta z več ali manj različnimi nazivi. Neka stranka je zahtevala starostno penzijo za vse državljane, druga pa le zboljšanje penzij za dosedanje penzijoniste. V boj je šla tudi «stranka rentnikov». Za glasove sportnikov se je potegovala «sportna stranka», vendar je dobila le 4000 glasov. Tudi «umetniki» so imeli svojo listo.

Mandate pa so dobile le važnejše stranke, od katerih imajo nekatere prav originalna imena. Od strank desnice je prišlo na «rimsko-katoliško državno stranko» 30 mandatov (l. 1922. pa 32), na ultraprotestantsko «protirevolucijonarno stranko» 13 (prej 16). Protestantska lista «krščanske historične unije» je dobila 11 mandatov kot l. 1922. Desnico bodo podpirali še 3 neodvisni protestanti. Potemtakem šteje desničarska večina 57 glasov, t. j. za 5 manj kot dosedaj.

Od levih strank so dobili: liberalna «zveza svobode» 9 (prej 10) mandatov, radikalci 7 (prej 5) in «socijaldemokratična delavska stranka Holandije» 24 (dosedaj le 20). Komunisti so od 2 obdržali le 1 mandat. Volitve 1. julija so prinesle največ uspeha socijalistom, ki so napredovali za 140.000 glasov in so dobili skupaj 700.000 glasov.

Stališče Colynove vlade bo precej težko, ker bo razpolagala le s 7 glasovi zanesljive večine. Borba med desno in levo je precej ostra, dalje ni desnica nič kaj kompaktna, saj sestoji iz reakcijonarnih katolikov in protestantov, ki jim je verski moment najvažnejši in ki jih združuje le strah za obrambo obstoječega družabnega reda pred vedno močnejšimi zahtevami po socijalnih reformah. Končno je glavna vladna stranka, katoliška stranka, notranje bolna. Kot v Belgiji je v njenem okrilju tudi skupina katoliških demokratov, ki nasprotuje preveliki reakciji katoliške desnice. Nedavno je moral sam Vatikan poseči vmes, da obvaruje klerikalno stranko pred razcepom. Ta razpad pa je še vedno le vprašanje bližnje bodočnosti.

Odločno stališče češkoslovaške vlade v konfliktu z Vatikanom

Seja ministrskega sveta. — Dr. Beneš o postanku in razvoju konflikta. — Vladin komunike.

Praga, 19. julija.

Na včerajšnji seji ministrskega sveta, ki se je bavila z vprašanjem spora med vlado in Vatikanom, je podal zunanji minister dr. Beneš izčrpno poročilo o položaju. Med drugim je izvajal:

V sredo 1. julija je poklical kardinal Gasparri k sebi češkoslovaškega poslanika pri Vatikanu in mu izročil protest proti Husovi proslavi, ki naj bi se vršila pod pokroviteljstvom predsednika Masaryka in pod častnim predsedstvom ministrskega predsednika. Kardinal — državni tajnik je izjavil, da mora Vatikan ta način proslave smatrati za žalitev in da vsled tega papeški nuncij ne more več ostati v Pragi.

Z ozirom na to poročilo je vlada storila vse, da razloži Vatikanu smisel sprejetega zakona in bistvo Husovega kulta v Češkoslovaški. Dr. Beneš je 3. julija sporočil papeškemu nunciju vladino stališče glede praznovanja Husovega državnega praznika. Poudaril je, da so vladine intencije tolerantne tako napram katolikom kakor napram nekatolikom. Izrazil je nunciju svoj pomislek glede posledic, ako bi Vatikan ukrenil kake korake, ki bi ne bili v skladu s Husovim problemom v Češkoslovaški.

Dr. Beneš je v poročilu na češkoslovaškega poslanika pri Vatikanu poudarjal, da se udeležba predsednika Masaryka in ministrskega predsednika pri Husovi proslavi na noben način ne sme smatrati kot sovražen akt proti komurkoli ne v Češkoslovaški in ne izven državnih meja. Husova proslava pomeni manifestacijo za moža čsl. zgodovine in spoštovanje do prepričanja velikega dela naroda, katerega čustva za Husa so politični faktor, ki ga mora spoštovati vsaka vlada. Češkoslovaška vlada ni hotela izzivati nobenega spora in je opozorila Vatikan, da ne sprejme nobene odgovornosti za slučaj kakih posledic. V istem smislu je dr. Beneš informiral tudi nuncija Marmaggia.

Papeški nuncij je 6. julija sporočil, da je dobil iz Rima brzojavko z nalogom, da mora ustmeno protestirati pri zunanjemu ministrstvu proti udeležbi predsednika republike in ministrskega predsednika, nakar mora zapustiti Prago. Nuncij je odpotoval še isti večer iz Prage.

Pri razgovoru s člani vlade in zastopniki strank je dr. Beneš ugotovil, da je nuncij pri sankciji zakona o Husovem prazniku sicer protestiral, da pa se diplomatski odnošaji niso prekinili. Postopanje Vatikana bi moglo upravičeno izzvati enako postopanje s strani češkoslovaške vlade, ki pa se je omejila le na najpotrebnejše. Češkoslovaški poslanik pri Vatikanu se je vrnil v Prago in je potrdil vse, kar je izvajal doktor Beneš.

Ministrski svet je na podlagi dr. Beneševega poročila sklenil podati naslednjo izjavo:

«Vlada ni odgovorna za dogodke, ki so nastali v zvezi z demonstrativnim odhodom papeškega nuncija. Odpotovanje papeškega nuncija je skalilo razmerje med našo državo in Vatikanom. Vlada je stremela, da iz lastne inicijative reši brez boja ureditev odnošajev med cerkvijo in državo. Vlada, ki postopa v tej zadevi na temelju svoje polne pravice in dolžnosti, kakor tudi s spoštovanjem čuvstev katoliškega prebivalstva, pričakuje nadaljnega razvoja dogodkov in želi skorajšnji konec konflikta ter sploh mirno rešitev vseh cerkvenopolitičnih vprašanj.

Poravnanje spora pa je možno le tako, da ne pride več do podobnega konflikta pri prihodnji Husovi proslavi. Zato mora imeti vlada pri pogajanjih z Vatikanom garancijo, da se bo smatral Husov dan kot zakonit državni praznik in da odločujejo samo zakoniti zastopniki češkoslovaškega naroda o načinu proslave, ki je izključno notranjepolitična zadeva češkoslovaškega naroda.»

Politične beležke

+ **Dr. Seipel o jugoslovenski zunanji politiki.** Dunajska «Sonn- und Montagszeitung» priobčuje razgovor svojega dopisnika z bivšim avstrijskim zveznim kanclerjem dr. Seiplom, ki se nahaja na letovišču v Karlovih varih. Razgovor je interesanten tudi za Jugoslavijo tako po vsebini kakor po kurijozni okolnosti, da dr. Seipel očitno zamenjuje Stipo in Pavla Radića, odnosno ne ve, da eksistirata dva. Dr. Seipel je izjavil, da je z velikim interesom čital poročilo o debati v naši Narodni skupščini, tičoči se priključitve Avstrije k Nemčiji. Pravi pa, da ne razume nervoznosti jugoslovenskih krogov, od katere se blagodejno loči zadržanje čeških politikov. Gospod Radić je hotel enkrat guvernementalno govoriti, kakor vobče vsi konvertiti hočejo dokazati veliko vnemo za svojo novo vero. Prav tako je Radić, ki je prej ostro nastopal proti državi, hotel v skupščinski debati podati konfesijo za državo. Žal pa je smatral v to umestno, da je napadal staro Avstrijo. Tako je končal prelat dr. Seipel.

+ **Tudi «naročita strana» gre na oddih.** «Naročita strana», ki je zadnje mesece od tedna do tedna, običajno pač ob nedeljah, «drukala» v «Jutarnjem listu» za sporazum, priobčuje v nedeljo svojo poslednjo «informacijo» z naslovom: «Živela prva vlada Srbov in Hrvatov, parlamentarno legitimirana!» In z zadovoljstvom ugotavlja, da je tudi ona s svojim blebetanjem «pripomogla» k sporazumu. Poleg tega prinaša «Jutarnji list» še poseben članek o «naročiti strani», imena njenega ne «izda», akoravno vsak pozna žurnalističnega priganjača, ki si sedaj pusti od neke «politične osebnosti» izražati nastopno priznanje: «Dajte, naj naročita strana gre enkrat ali dvakrat po Ilici in jamčim Vam, da nikdar nihče ni doživel takih ovacij, kakršne bi doživela naročita strana!» Tako se dela «flonc»!

+ **«Nedoživljena sramota».** Zagrebška «Narodna Politika», glasilo hrvatskih klerikalcev, nastopa z vsem ogorčenjem proti Stjepanu Radiću, katerega itak ima od nekdaj najbolj v želodcu, in proglaša njegovo kapitulacijo za nedoživljeno sramoto. Pravi: «Radić je postal popolni poklonjenik one ideje, proti kateri je sam najblazneje in najbolj nespametno reagiral. Ne samo, da je podpisal, marveč je tudi oživotvoril priznanje vidovdanske ustave, izročivši se na milost in nemilost Nikoli Pašiću. Take sramote Hrvati v svoji prošlosti še nikoli niso doživeli. Ravno ko slavimo tisočletnico hrvatskega kraljestva, kapitulira Radić v imenu Hrvatov tako, kakor tega tekom tisoč let ni storil noben hrvatski vodja. Niti leto 1102 niti 1525 niti 1790 ni bilo tako nečastno kakor jubilejno leto 1925...» — Beležimo to seveda samo za fragmentarno ilustracijo razpoloženja hrvatskih klerikalcev.

+ **Radićeva izmišljotina o ponudbi samostojnih demokratov za sodelovanje demantirana.** V «Riječi» demantira g. Danilo Dimović najodločneje izjavo St. Radića, objavljeno v «Politiki», da je v imenu samostojnih demokratov ponujal radićevcem sodelovanje v boju proti radikalom in za ustvaritev prečanske fronte. Danilo Dimović izjavlja, da nobeno dejstvo, navedeno v «Politiki», ne odgovarja resnici in da ne veruje, da bi mogel St. Radić, dasi je jako pozabljiv, dati tako izjavo. Po mnenju Danila Dimovića je bila cela Radićeva izjava namenoma sestavljena in izročena merodajnim činiteljem, da bi se razdrli solidni temelji stabilne politike Narodnega bloka. J. Dimović izjavlja, da pozna St. Radića od mladosti, da pa je od ujedinjenja govoril z njim samo enkrat pred petimi leti. Tedaj je leta 1919. in 1920. sedel St. Radić v zaporu in člani njegove družine so ga naprosili, naj posreduje, da bi vsaj božične praznike preživel v njihovem krogu. Zavzel se j ezanj, vendar pa ni uspel. Tedaj mu je eden izmed odločujočih ljudi, ki pa ni bil Sv. Pribičević, rekel, naj gre v zapor k Radiću in ga pregovori k izjavi, da se odpove svoji separatistični in protidržavni agitaciji. Dimović tega ni storil, ker ni hotel zlorabiti njegovega položaja in zato tudi njegova intervencija ni uspela. Ko ga je srečal nekoliko mesecev pozneje St. Radić v spremstvu sodnika Buratovića, se mu je zahvalil za intervencijo in mu pravil, da bo uspel pri volitvah v konstituanto, da pa ne bo šel vanjo, ker že v naprej ne priznava stanja, ki ga bo ustvarila. Dimović mu je odgovoril, da je pozitivno sodelovanje v politiki najmočnejše orožje, na kar je St. Radić dejal, da bi že jutri sedel za mizo s Sv. Pribičevićem, ker ju veže mladost, zlasti pa da se strinja z Milanom Pribičevičem v kmetskih in drugih vprašanjih. Nato se je pritoževal radi zapora. Več nista govorila in tudi pozneje niti besede vseh pet let. Pozneje leta 1921. je na prošnjo dr. Voje Janjiča, ki je dejal, da se nanj obrača po naročilu N. Pašića in sporazumno s Sv. Pribičevičem, g. Dimović skušal vplivati na dr. Rudolfa Horvata za sodelovanje radičevcev v konstituanti, a je bil ves njegov trud zaman. O tem je poročal tudi Pašiću po dr. Janjiču in Sv. Pribičeviču. To je bilo vse, kar je imel opravit z Radićevo stranko, izjavlja Danilo Dimović, ki pravi, da je ravno on zagovarjal vedno fuzijo samostojnih demokratov in radikalov do ustvaritve RR-vlade, na katero je pristala večina radikalne stranke in njenega vodstva proti svoji volji ne samo radi prekinjenja odnošajev z zanesljivimi zavezniki, temveč tudi iz drugih razlogov.

Iz demokratske stranke

Na srezki konferenci v Ljubnem dne 12. t. m. se je konstituiral srezki odbor SDS ter si izvolil za predsednika g. Petra Tlakerja, posestnika v Rečici ob Savinji, za tajnika g. Branka Zemljiča, šolskega upravitelja istotam, za podpredsednika g. Franca Papeža, posestnika v Ljubnem in za blagajnika g. Franca Kocbeka, upokojenega nadučitelja v Gornjem gradu. Obširna razprava se je vršila o razmejičenju planinskih pašnikov za pašniške zadruge v smislu odloka agrarne direkcije, odnosno okrožnega agrarnega urada. Navzoči zastopnik pašniških zadrug so prišli z upravičenimi pritožbami glede postopanja pri razmejitvi, h kateri se dosedaj niso pritegnili zastopniki zadrug, dočim je stalno na mestu zastopnik veleposestva, odnosno škofa. To vzbuja nezaupanje v ljudstvu in vsled tega je bil na seji tudi storjen sklep, da se zaprosi g. velikega župana in druga merodajna mesta, da se pritegnejo k merjenjem tudi zastopniki pašniških zadrug in zlasti tudi strokovnjaki glede planinskih pašnikov. Dalje je bil storjen sklep, da se izvrši intervencija v prilog čimprejšnji izgradnji telefonske zveze iz Rečice ob Paki preko Mozirja v Ljubno in še naprej. Razpravljalo se je tudi o raznih drugih važnih zadevah.

Na sestanku krajevne organizacije pri Sv. Barbari v Slov. goricah dne 5. t. m. je bila soglasno sprejeta resolucija, v kateri se je vzelo poročilo o oblastnem občnem zboru stranke z zadovoljstvom na znanje ter izreklo neomajno zaupanje in iskrena zahvala poslancu dr. Pivku za njegovo delo v korist naroda. Izkazalo se je upanje, da bo svoje delo tudi v prihodnje ravno tako vztrajno nadaljeval ter da bo podpiral težnje prebivalcev jugozahodnega dela Slovenskih gorice v zadevi dravskega mostu pri Sp. Dupleku, kakor sta se trudila on in minister dr. Žerjav za male kmete v Savinjski dolini. Zborovalci so končno izrekli upanje, da jih bo g. poslanec v parlamentarnih počitnicah obiskal ter so ga naprosili, da izroči pozdrave tudi ministru g. dr. Žerjavu in strankinemu šefu g. Svetozarju Pribičeviću.

Nova krajevna organizacija se je ustanovila v nedeljo 12. t. m. v Bratoncih, srez Dol. Lendava. Predsednikom je izvoljen posestnik Marija Uelen. Bratonci so bili dosedaj izključno klerikalna trdnjava in je razveseljivo, da se je tudi tam začelo napredno gibanje. V doglednem času obišče kraj tudi poslanec dr. Pivko.

MADAME X

Po svetu

— *Proletarska fronta in meščansko zaledje v Rusiji.* Revolucijski vojni svet v Moskvi je izdelal zakonski načrt o ureditvi vojaške dolžnosti. Po tem načrtu, ki ga mora izvesti osrednji izvršni odbor, obstoja za vse proletarce vojaška dolžnost od 19. do 40 leta in sicer deloma v aktivni službi rdeče vojske, deloma v rezervi. Vojni svet je izključil iz frontne službe vse meščanske sloje, ki jim ne more zaupati oboroženo obrambo sovjetske države. Meščanski možje in fantje morajo služiti pri trenu.

— *Delovanje za združitev Avstrije z Nemčijo.* V sredo 15. t. m. se je vršilo v Berlinu zborovanje Zveze nemških in avstrijskih republikanskih dijakov. Vsi govorniki so zahtevali gospodarsko in politično združitev Avstrije z Nemčijo.

— *Enakopravnost inozemcev v Anglji.* Angleška lordska zbornica je sprejela zakonski načrt o enakopravnosti podanikov bivših sovražnih držav z drugimi inozemci.

— *Veleizdajniški proces proti bivšemu sultanu.* Iz Carigrada poročajo, da je republikansko sodišče obtožilo veleizdaje bivšega sultana Wahid Eddina, princa Selima in Kiras Hamdi pašo. Obtožba jim očita organiziranje kurdske vstaje in propagando za vzpostavitev turške monarhije. Bivši sultan živi v Rapallu, princ Selim, sin prejšnjega sultana Abdul Hamida, živi tudi v inozemstvu. Kiras Hamdi paša je fanatičen pristaš prejšnje dinastije in je bil general v sultanovi vojski. Proces se bo vršil in contumaciam.

— *Nova taktika nemških komunistov.* Komunistični kongres v Berlinu je zavrgel dosedanjo obstrukcijsko politiko in je pristal na takozvan recept Zinovjeva, to je na podrobno delo v parlamentu in v strokovnih organizacijah. Na ta način hočejo popraviti nazadovanje v svojih vrstah.

— *Politična obsodba.* Te dni je bil obsojen politični direktor lista «Action Française» g. Karel Mauras na dve leti ječe in na 1000 frankov globe, ker je svoječasno priobčil v omenjenem listu pismo na notranjega ministra Schramecka, kateremu je očital, da je dal razorožiti gotove patriotične organizacije, ni pa razorožil komunistov. Svoje očitanje je podprl z grožnjo, da bodo umorili ministra kot psa.

Naši kraji in ljudje

Prva slovenska dvorna dama

Gospa Franja dr. Tavčarjeva v nastopni avdijenci pri kraljici Mariji.

Kakor smo svoj čas javili, je kraljica Marija imenovala gospo dr. Franjo Tavčarjevo za svojo častno dvorno damo.

Včeraj popoldne je bila gospa Tavčarjeva pozvana v nastopno avdijenco. Dvorski avtomobil s častno stražo je popoldne odpeljal novo dvorno damo iz Ljubljane na Bled, kjer jo je ob 4. popoldne sprejela kraljica v avdijenci, ki je trajala poldrugo uro.

Naš urednik je imel priliko, da je po avdijenci razgovarjal z gospo Tavčarjevo, ki je o svojem sprejemu pri kraljici povedala sledeče:

Predvsem sem se Nj. Vel. kraljici Mariji zahvalila za odlikovanje, da me je blagovolila imenovati za svojo častno dvorno damo.

Njeno Veličanstvo me je sprejelo izredno milostno in se je v nadaljnem razgovoru kot prava kraljica - mati predvsem zanimala za naše dobrodelne zavode, ki jih želi v času svojega bivanja v Sloveniji vse osebno obiskati.

Pozvala me je, naj ji poročam o teh ustanovah in ko sem vprašala, ali želi, da jo podrobnejše informiram o našem Dečjem domu, ki mu je Nj. Veličanstvo sama vrhovna protektorica in ki ga je že lani počastila s svojim posetom, mi je odgovorila: «Seveda, najprej o našem Dečjem domu, nato pa o vseh ostalih zavodih.»

Podala sem Njenemu Veličanstvu podrobnejše poročilo o razvoju Dečjega doma, o naših skrbeh in načrtih za bodočnost. Zlasti sem poudarjala, da pripravljamo razširjenje našega Doma v zavetišče za otroke, stare nad dve leti. Kraljica Marija je z velikim zanimanjem sledila mojemu poročilu ter zlasti pozorno poslušala, ko sem razlagala naše brige in težnje, ki jih imamo radi pomanjkanja primernih prostorov. Milostno in z vnemo je pripomnila, da bo šla odboru s svojo pomočjo in podporo na roko, da se naš načrt, ki ga živo odobrava, čim preje uresniči.

S posebnim interesom je Nj. Veličanstvo kraljica poslušala tudi moj referat o ženski bolnici in o porodišnici, ki jih namerava v kratkem osebno obiskati. Na mojo pripombo, da je njen lanski obisk v Dečjem domu vsem ostal v neizbrisnem spominu in da je slovensko ženstvo z radostjo občutilo vso nežno ljubezen, ki jo je kraljica takrat izkazovala nebogljeni deci, Nj. Vel. je živahno odgovorila: «Res, kadar pridem med deco, se mi je težko ločiti od nje.»

Kraljica mi je naročila, da ji sestavim pregled vseh dobrodelnih zavodov, ki jih namerava obiskati. «Toda svojih obiskov nočem napovedovati, ker nimam rada videza, temveč želim, da vidim resno dnevno delo.»

«Škoda, da so sedaj šole zaprte. Videla bi rada tudi eno ali drugo izmed slovenskih šol, o katerih čujem mnogo lepega. Gotovo pa si jih bom pri prvi priliki ogledala.»

Razgovor je tako krenil na polje naše ženske izobrazbe, kateri posveča Nj. Vel. posebno pažnjo. Kraljica je izrazila svoje veliko veselje, da se ji je posrečilo oživotvoriti v Srbiji več gospodinjskih šol in da se je z njihovo pomočjo pokazal velik napredek v izobrazbi kmetskih deklet. Izjavila je, da se bavi z mislijo, kako bi se organizirale gospodinjske šole po vsej državi.

Dovolila sem si vprašati tudi po zdravju našega ljubljenega malega prestolonaslednika Petra. Kraljica je s pravo materinsko nežnostjo v očeh odgovorila, da se njen sinček zelo dobro razvija, kar ji je v veliko radost in zadovoljstvo. Dete se na Bledu izvrstno počuti.

Žal je letos neugodno vreme, kar tudi Nj. Vel. ovira izlete in posete med našim ljudstvom, ki ga kraljica visoko spoštuje in ljubi. Na mojo pripombo, da je naše ljudstvo z največjo ljubeznijo vdano svoji narodni vladarski hiši, je kraljica ljubeznivo pripomnila: «To čutim pri vsakem koraku in sem srečna v tem občutku.»

Končno me je Nj. Veličanstvo kar najmilostnejše odpustilo in zapuščala sem naš kraljevski «Suvobor» pod globokim dojmom, da sem imela srečo, govoriti ne le z nositeljico jugoslovenske krone, temveč tudi z ženo, kraljevskega srca in duha, ki ji ni nobena skrb in nobena radost našega naroda tuja in katera pokazuje zlasti v vseh vprašanjih ženskega delovanja na polju dobrodelnosti še posebno inicijativnost in delavnost. Ni čuda, da so tudi vsa ženska srca Jugoslavije s tako ljubeznijo vdana njej in celi kraljevski družini.

Nevihte, toča, strele

Iz več krajev nam prihajajo poročila, da je v četrtek in petek divjala huda nevihta in je ponekod padala tudi toča, ki je napravila precejšnja opustošenja.

Nad Poljšnikom pri Litiji je v četrtek dopoldne nastalo tako neurje, da kaj takega ne pomnijo niti tamkajšnji najstarejši ljudje. Med bliskanjem in treskanjem je lilo kakor iz škafa. Ogromni dežni plašč se je držal nad vasmi Koprivnik, Zgornji Poljšnik in Slap skoro nad eno uro. Voda, oziroma hudourniki so drveli preko senožet čez že itak v bregu ležeče njive, pobrali na več krajih poljske pridelke, največjo škodo pa povzročili s tem, da so jemali s seboj cele plaze njivskih mej. Več selskih potov, kakor tudi okrajnih cest je na več krajih zasutih z najbolj rodovitno zemljo. V vasi Prelesje je istočasno udarila strela v hišo gospodarja Tekavca. K sreči jo ožgala le zgornji del hiše in so ogenj kmalu pogasili. Ožgala pa je istočasno v hiši nahajajočo se najstarejšo dekle. Posameznim prizadetim, ki so že itak zelo siromašni, bi bila nujna denarna pomoč zelo umestna.

Iz Pušencev pri Ormožu nam poročajo, da je prišla tamkaj v četrtek malo pred 3. uro popoldne od severovzhoda huda nevihta. Padal je precej časa silen dež, proti severu po vinogradih tudi toča. Vmes je neprestano treskalo, da je bilo groza. Strela je udarila najprej v stolp podružnice Sv. Ivana na Kumu, potem pa za cerkvijo v visoko jagnjed in dvakrat zaporedoma v Štebikovo jagnjed v Loperčicah tik hiše. Ognja ni bilo, pač pa je strela v stolpu poškodovala uro. Vsled silnega naliva so bili seveda vsi potoki takoj polni, in je voda prestopila ter preplavila obrežja. Škoda je znatna.

V Ivanjkovcih je v četrtek dopoldne med hudo nevihto padala toča, ki je močno poškodovala vinograde malega dela občine Veličane ter pretežnega dela največje občine ormoškega okraja Brebrovnika. Škoda je precejšnja in občutna tem bolj, ker je bilo treba letos mnogo delati proti raznim boleznim, kar je povzročilo vinogradnikom že dosedaj velikanske stroške.

Tudi iz raznih krajev Srbije prihajajo poročila o velikanskih nalivih v četrtek in petek. V okolici Skoplja se je utrgal oblak ter so hudourniki močno opustošili polja. Železniška proga Skoplje - Gjevgjelija je bila od kilometra 128 do 136 poplavljena meter visoko. Vlaki so imeli seveda radi tega ogromne zamude. Tudi nad Stalačem se je utrgal oblak. Na progi Stalač - Kruševac so bile tračnice pri tretjem kilometru popolnoma zasute s prstjo, ki so jo nanesli hudourniki. Na kolodvoru v Stalaču je voda raztrgala in odnesla s seboj tamkajšnji zemeljski nasip. Radi tega je nastal zastoj v prometu, vendar pa so progo že čez nekaj ur očistili, nakar je bil promet zopet vzpostavljen.

Jadranska izložba v Splitu

(Od 25. julija do 25. avgusta 1925.)

Povodom otvoritve liške železnice, ki bo vezala srednje Primorje s Hrvatsko in povodom železniškega spoja Vardište - Užice, ki veže južno Primorje z južno Srbijo, smo se odločili, da priredimo v Splitu od 25. julija do 25. avgusta razstavo, na kateri bi se pokazalo naše Primorje in njegovo gospodarsko stanje.

Povodom tega zelo važnega gospodarskega in nacijonalnega momenta, ko je naša močna država v izvrševanju svojih velikih dolžnosti, zvezala Primorje z dvema novima, čvrstima železnima potoma v državno nerazdružljivo celino, smo hoteli manifestirati našo zahvalnost in pri tej priliki pokazati bratom iz prostranih in bogatejših krajev naše države — ki bodo, gnani od zavestne težnje, da vidijo sinje morje, prišli na te solnčne obale — del njegovih lepot, njegovo sedanje gospodarsko stanje, a po tem tudi možnost njegovega napredka.

Ta izložba, na hitro improvizirana z malimi sredstvi, toda z mnogo dobre volje in ljubezni, hoče, da v dušah obiskovalcev, ki jo bodo ogledovali z isto toliko ljubezni in bratske simpatije, izzove potrebo, da posvetijo Primorju in Primorcem še več bratske skrbi in še več razumevanja za nujno akcijo v svrho njegove povzdige.

Primorje ima gospodarske vrednote, toda ima tudi več možnosti, da še mnoge skrite in nepoznane vrednote razvije v koristi naše edinstvene države, in da bo siguren neosvojljiv pot, po katerem pojde bogastvo iz notranjosti v prostrani svet.

Razstava se ni mogla prirediti na način, da zadovolji zahtevam kakega hladnega ogledovalca, ker je prvo delo mladega društva, ki je prevzelo nase dolžnost, da z drugimi udruženji pripomore spoznavanju Primorja. Toda že prvikrat hoče pokazati važnejše gospodarske elemente in mnoge dokaze delavnosti Primorja in Primorcev, potem umetniška dela naših umetnikov, izdelanih na teh čereh pred vizijo morja ter utrjeni okus naše rase, ki je izražen v narodnih umotvorih.

V skupnem delu in z vero v državo, pod močno zaščito in modrim vodstvom slavne dinastije Karadjordjev, upa jugoslovensko Primorje na boljšo bodočnost in kliče bratom, ki bodo prišli iz vseh krajev prostrane domovine: **«Dobro nam došli!»**

Split, koncem junija 1925.

Za upravo društva Jadranska izložba:
Častni predsednik:
Dr. Prvislav Grisogono, minister n. r.
Predsednik:
Dr. Ivo Tartaglia, mestni načelnik v Splitu.
Podpredsednika:
Jure Dubokovič, predsednik trgov. in obrtniške zbornice.
Ing. Kamilo Tončič, inšpektor trgovskih in obrtnih šol.

Važna razsodba Državnega Sveta

Povračilo takse, ako se konča spor s poravnavo pred 1. narokom.

Tarifna postavka 174. zak. o taksah vsebuje sledečo določbo:

Če se konča spor s poravnavo pred 1. narokom, odrejenim za razpravo o glavni stvari in pri sporih v skrajšanem postopanju, predno se izda sodba ali se tožba zavrne, ali če se v tem roku tožba umakne in umaknitev odobri, se vrne polovica takse po tarifni postavi 173 in 174.

Ta določba se je po sodiščih in tudi po generalni direkciji carin tolmačila doslej v tem smislu, da se sme povrniti taksa pri pravdah, ki so se končale s poravnavo le tedaj, ako se je sklenila ta poravnava pred 1. narokom določenim v smislu predpisov § 239. opr.

Državni Svet v Beogradu pa je izdal dne 20. junija 1925 pod Br. 5662/25 sledečo razsodbo:

Državni Savet uzeo je v razmatranje tužbu dr. J. Ž. advokata v L. kao punomoćnika A .D. protivu rešenja ministra finansija od 25. V. 1924., Br. 17.113, kojim je odbijeno traženje povračaja polovine plačane takse iz tar. br. 173 i 174 zak. o taksama, pa je pročuvši kako tužbo, rešenje i ostala akta tako i odgovor ministrov na tužbu poslat pismom od 22. I. tek. god. br. 2457. našao, da tužbeno rešenje nije osnovano na zakonu.

Traženje povračaja sporne takse odbijeno je na osnovu drugega stava 2. napomene us tar. br. 174 zak. o taksama, a sa razloga, što je molilac odustao od tužbe tek posle prvoga ročišta odredjenog za presudjenje spora.

Medjutim baš na osnovu navedenog propisa ima mesta povračaju odnosne takse. U drugome stavu 2. napomene uz. tar. br 174 zakona o taksama izrično je propisano, da se polovina takse iz tar. br. 173 i 174 vraća «kada se spor svrši poravnanjem do prvog ročišta za presudjenje glavne stvari». Iz akata ovoga predmeta vidi se, da spor nije došao do toga stadija, jer su se pre njega stranke vansudski poravnale. Na prvom ročištu od 7. XII. 1923 samo je bilo govora o dostavljanju tužbe na odgovor o računanju roka za odgovor i o predlogu tužene stranke, da se to ročište i ne održi, jer još nije bila plačana odnosna taksa po zakonu o taksama, koji je stopiu na snagu 15. novembra 1923.

Pri donošenju tužbenog rešenja nije se imalo u vidu, da propisi gradj. sudskog postupka, koji važi za Sloveniju i srbskog gradj. sudskog postupka nisu isti. Stoga je nepravilno primenjen drugi stav 2. napomene ur. tar. br. 174 zak. o taksama, pa ima mesta povračaja polovine plačane takse iz tr. br. 173 i 174 zak. o taksama.

Sa izloženoga i na osnovu čl. 34 zak o drž. Savetu i upravnim sudovima IV. odeljenje državnega Saveta, predsudjuje, da se poništi rešenje Ministra finansija br. 17.113 od 24. maja 1924.

Uporaba občinskih pečatov zgodovinskega značaja

Kakor znano, je ministrstvo notranjih del začetkom leta odredilo, da morajo imeti vse občine v državi enotne uradne pečate z državnim grbom v sredini in da se v bodoče ne smejo več uporabljati stari dosedanji pečati, katere so si občine nabavljale od časa do časa po svoji volji in svojem okusu. Nekatere so imele v svojem pečatu znake, ki so izhajali iz včasih po več stoletij starih dogodkov krajevne zgodovine. Ti znaki so bili občanom v ponos in so se čutili vsled zgorajšnje ministrske naredbe v svojih starodavnih pravicah prikrajšane in užaljene. Nekaj občin se je radi tega pritožilo na ministrstvo notranjih del in prosilo, da bi smele svoje stare uradne pečate z zgodovinskimi znaki (grbi) še nadalje uporabljati istočasno poleg novih državnih pečatov. Ministrstvo notranjih del je na to odločilo, da je uporaba historičnih, na posebnih privilegijih itd. slonečih grbov v občinskih uradnih pečatih dopustna, toda ti pečati se smejo uporabljati samo poleg pečatov z državnim grbom, tako, da se stari pečat pritisne na občinski uradni listini zgoraj, oni z državnim grbom pa spodaj na običajnem mestu. Napram okolnostim se smeta pritisniti tudi drug poleg drugega, a vedno tako, da bo na uradnih listinah vselej na onem mestu, kjer se navadno stavlja pečat, pritisnjen oni z državnim grbom. Najpraktičnejše za one občine, ki želijo uporabljati na uradnih listinah svoje zgodovinske grbe, bi pač bilo, da bi si naročile uradne tiskovine, na katerih bi bil natisnjen zgoraj stari občinski grb.

Telegram!

Vodstvu „Kino Ljubljanski dvor" se je posrečilo pridobiti za sezijo 25/26. največji na polju kinematografije izdelani svetovno znani film **„DESET ZAPOVEDI"**. Film je izdelala največja ameriška tvornica **„Paramount"** s pomočjo slovitega režiserje Cecil B. de Mille a

Kino LJUBLJANSKI DVOR Telefon 730.

Dovršena

v konstrukciji, enostavna in nadvse praktična v uporabi ter v trpežnosti nenadkriljiva sta

ERIKA in IDEAL

pisalna stroja,

THE REX Co., Ljubljana.

Nedelja v znamenju alkohola

Ljubljana, 20. julija.

Včerajšnja Ljubljana je bila živahna, močno vinska, vesela, žalostna razdražena, ljubosumna in nevarna. Po dolgem času je bil nedeljski dan brez dežja in solnce je žgalo, da je bilo veselje. Zato so pohiteli ljudje tekom popoldneva v vodo na Savo, v kopališče na Ljubljanici, v Mali graben, Gradaščico, v Brdo, v Soro, v Medvode itd. Gostilnice v okolici mesta so bile prenapolnjene, čulo se je razposajeno petje, vriskanje, polno življenja... Ko pa je objela Ljubljano noč, so oživeli tudi lokali v mestu in živahnost se je razlezla na ulice. Samo z razliko, da so nekateri na pretiran način izraženi živahni slučaji našli odmev tudi na policiji. Najbolj se je v tem pogledu odrezalo šišensko predmestje.

Trgovski potnik V. P. je imel snoči okrog 23. ure smolo, da je srečal na Gasilski cesti v Šiški neko gospodično v družbi več kavalirjev. Ta je pristopila k njemu in ga ljubeznivo vprašala, ali ima morda uro časa. P. se je oprostil, rekoč, da ima časa samo nekaj minut, nakar je ona odvrnila, da bo opravila pač v tem kratkem času. Potegnila je enemu izmed kavalirjev iz rok palico in ga pričela obdelovati z njo z vso silo. Tisti hip so priskočili na pomoč tudi njeni pomočniki, da opravijo delo še temeljiteje. Najbolj se je odlikoval med temi neki črkoslikar Anton Bradač, ki je pričel P. daviti. Napadenec je končno zbežal v hišo št. 84 v Železničarski ulici, kjer se je skril v stranišče. Od tu so ga dobili na ta način, da je nekdo v imenu zakona zahteval, da odpre, kar je ta tudi storil. Nato so ga na cesti še enkrat pretepli, nakar jim je zopet ušel v hišo in se rešil skozi okno v neko stanovanje. Pretepačem pa to še ni bilo dovolj in so čakali na njega še do 2. ure zjutraj, ko jih je prepodil stražnik.

Dokaj zlega je doživel istotako v Šiški tudi pekovski pomočnik Konrad Vengast, stanujoč na Rimski cesti št. 1. Podal se je popoldne na sprehod in se nato seznanil pri Dalmatincu na Vodnikovi cesti z nepoznanim moškim, s katerim sta balinala. Ko sta po igri pila štefan vina, se jima je pridružilo več moških, ki so potem zavlekli vinjenega Vengasta v Zg. Šiško. Tam so ga nenadoma napadli, mu odvzeli 250 Din gotovine in ga nato pretepli do nezavesti. Nato so ga zavlekli na travo poleg gostilne Kamenite mize, kjer so ga pustili ležati. Našel je nesrečneža uro pozneje čevljarski mojster Emil Peruzzi in ga spravil na stražnico, kjer so ga obvezali. Napadalci so ušli, vendar pa so bili danes že izsledeni. So to deloma delavci brez posla, nekateri pa so uslužbeni v pivovarni Union.

Za vodo na Poljanskem nasipu, sta se v nočnih urah stepli dve zaljubljeni ženski radi fanta, ki je naposled dal roko tretji prijateljici in izginil z njo. Obe sta se, kakor hitro sta to opazili potolažili in jo ubrali za obema. Kraval je bil nato na ulici tak, da so ljudje odpirali okna in je končno stražnik pobral celo družbo ter odvedel s seboj.

V neko gostilno za Gradom se je podal popoldne livar Ferdo Strvašnik, stanujoč na Dunajski cesti. V splošnem «veselju» pa ga je proti večeru nekdo s tako silo udaril po glavi s «prilično» trdim predmetom, najbrže s steklenico, da je dobil Strvašnik težko telesno poškodbo.

Hudo noč, ali bolje nevarno jutro je preživel v nedeljo tudi mitniški paznik na Dunajski cesti Andrej Peklaj. Okrog 6. ure so se primajali do njega «boljši» ponočnjaki ter ga pričeli izzivati in mu groziti. Peklaj se je umaknil na stopnice, kamor pa je prihrul za njim bančni blagajnik B. S., ga udaril trikrat v obraz, nato pa še potegnil s stopnic in pahnil v vogal hiše s tako silo, da je dobil nad tilnikom nevarno rano. Peklaja so prepeljali v javno bolnico. Napadalci, katere je zasledoval stražnik, so se skrili v artiljerijsko vojašnico, naposled pa so se vendarle pokazali in jih je stražnik legitimiral.

OBLEKE

283 **kupite najceneje pri**

Josip Rojina, Ljubljana.

Roparski napad

Novo mesto, 19. julija.

V noči od petka na soboto, okoli 2. zjutraj, so se priklatili v vas Hrušovec pri Straži trije tolovaji ter udrli v hišo posestnika in lesnega trgovca g. Franceta Vintarja, hoteč ga oropati. Najprej so pobili šipe na oknih, nato pa udrli v poselsko sobo, kjer so spale služkinje. Te so se seveda takoj zbudile in se silno prestrašile. Tolovaji so se jim približali ter povpraševali po hišnem gospodarju. Imeli so s seboj žepne svetiljke. Služkinjam so nastavili samokrese na prsi ter jim z grožnjo smrti prepovedali klicati na pomoč. Medtem se je k sreči trgovec Vintar prebudil. Ponovno je zaklical: «Kdo je!», ni pa dobil nobenega odgovora. Zato je vzel samokres in lovsko puško ter tako oborožen hotel skozi glavna vrata na prosto. Ni pa jih mogel odpreti, ker je tičal v ključavnici zalomljen vitrih. Vintar je mislil, da so tolovaji že zunaj hiše in ni niti slutil, da so še v poselski sobi. Na njegov ponovni klic, kdo je, so tolovaji poskakali skozi okno ter zbežali proti vasi Selo. Vintar je šel nato skozi zadnja vrata na prosto ter pričel streljati. Njegovi streli so zbudili tudi sosede, ki so mu takoj prihiteli na pomoč, vendar pa so tolovaji medtem že zginili v temno noč. Tolovaji so očividno mislili, da bodo dobili pri g. Vintarju mnogo denarja, a so se kruto prevarali. Vsa gotovina, ki jo je imel v hiši, je znašala borih 50 Din. O roparskem napadu so bili obveščeni tudi orožniki, ki so se takoj spravili na zasledovanje, vendar pa zločincev dosedaj še niso dobili.

ELITNI KINO Matica
Telefon 124.

Predstave ob: 1/25., 1/28. in 9.

Umetniški orkester svira pri vseh predstavah.

Na splošno in izrecno željo cenj. kino obiskovalcev se predvajanje filma

Od krvnikove hčere do kraljice
ali **Borba za ljubezen in prestol**

podaljša **še za danes.** Srčkana in zlata Ila Loth ter lepi Emil Fenyő sta pri svojem debutu na mah osvojila srca vseh. Razkošna režija — Krasne slike — Izvrstna igra.

Opozarjamo Vas že sedaj na jutrišnji oglas.

MADAME X

Kulturni pregled

Gogoljeva komedija »Ženitev« v Celju. Dne 18. t. m. je uprizoril »Klub napr. slov. akademikov v Celju« Gogoljevo komedijo »Ženitev« v mestnem gledališču. Režiral je član kr. dram. gledališča v Ljubljani g. Kosič. Pri tem je pokazal kot izboren režiser izredne talente in ustvaril iz diletantov kreacije, od katerih je bila publika iznenadena. Ženini so vzbujali salve smeha, tako zbog fino zamišljenih mask, kakor tudi prvovrstnega igranja. V vsej igri se je čutila enotnost režije, kar je danes pri diletantskih predstavah redkejši pojav. Zasluga je zopet v rokah g. Kosiča, ki je kot Kočkarjov pritegnil vse ostale igralce za seboj na svoj dobro zasnovani ruski nivó. Gledališče je bilo še dobro obiskano, žal da smo pogrešali osebe, ki bi bile v prvi vrsti obvezane posetiti to predstavo, kot dobrodelno kulturno prireditev tukajšnjih akademikov. Klub namerava z »Ženitvijo« napraviti turnejo po pokrajini ker bodo imeli gotovo velike uspehe. O. K.

Hudožestveniki na Korčuli. Na dalmatinskem otoku Korčuli se nahajajo na letovišču člani Hudožestvenega teartra g. Pavlov, Komisarov ga. Grečova in še nekaj drugih. Ob tej priliki so priredili tudi par predstav, ki so sijajno uspele. Hudožestveniki nameravajo ob priliki Jadranske razstave posetiti Split ter tam uprizoriti nekaj predstav. Za to gostovanje Hudožestvenikov vlada v Splitu veliko zanimanje.

Problemi albanologije. V zadnjem času so naši znanstveniki pričeli posvečati obilo pozornosti tudi kulturnemu življenju Albanije in pričeli že l. 1923. izdajati posebno znanstveno revijo pod naslovom »Arhiv za albansko starino, jezik in etnologijo«. Ta arhiv se tiska v Ljubljani. Lastnik revije je beograjski univerzitetni profesor Djordjević urednik, glavni kritik in referent revije pa beograjski profesor za primerjalno indoevropsko filologijo dr. Henrik Barić. Razen izdajatelja sodelujejo pri reviji od domačih filologov prof. Skok iz Zagreba, Oštir in Nachtigal iz Ljubljane, Čajkanović in Elezović iz Beograda in še mnogo drugih. Od inozemskih učenjakov sodelujeta tudi dunajska profesorja Jokl in Trelmer. Revija za leto 1925. bo priobčila tudi daljšo razpravo glasovitega romanista prof. Mayer Lübckeja.

Zgodovina češkega jezika. Profesor bratislavskega vseučilišča dr. Miloš Wenigart je izdal te dni večjo brošuro pod naslovom »Razvoj češkega jezika«. V markantnih potezah je avtor v brošuri obrazložil, vse kar je najvažnejše v zgodovinskem razvoju češkega jezika.

Prva poljska premijera v Londonu. Neko londonsko gledališče vprizori v kratkem v angleškem jeziku komedijo poljskega pisatelja Štefana Zeronskega »Pobegla mi jerebica«. Uvod k angleškemu prevodu je napisal Bernard Shaw, ki se zelo zanima za to delo poljskega avtorja. Poljsko časopisje z zadovoljstvom ugotavlja, da bo to prva poljska premiera v angleški prestolici.

Dva kulturna jubileja v Bolgariji. Nedavno je malo mestece Elena in z njim cela Bolgarija proslavila 50 letnico smrti enega svojih velikanov v dobi preporoda Ilariona Makariopoljskega. — Dne 12. t. m. pa je proslavilo mestece Gabrovo 50 letnico obstoja gimnazije katero je ustanovil Aprilov, znani bolgarski prosvetni delavec in pionir nove prosvete

Novo delo o Puškinu in Mickiewiczu. Odnošaje, ki so vladali med tema dvema velikima slovanskima pisateljima, so že davno raziskovali številni poljski literarni zgodovinarji kot Tretiak, Spasowicz, Brükkner in drugi. Nedavno pa je izšla v Krakovu nova študija v Puškinu in Mickiewiczu izpod peresa Vaclava Lednickega, v kateri osvetljuje ta dva velikana s povsem novim gradivom.

SKRAJNI JE ČAS!

je, da se prepričate, da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ"

traja kakor štirje pari drugih. Dobivajo se v prodajalnah.

Domače vesti

* **Dr. Lukinić v Beogradu.** Pravosodni minister n. r. dr. Edo Lukinić je prispel včeraj v Beograd, kjer se je poslovil od uradništva ter formalno izročil resortne posle svojemu nasledniku. Po nasvetu zdravnikov se dr. Lukinić v kratkem zopet vrne v Karlove Vari.

* **Izvedba čl. 39. uradniškega zakona.** Bivši zastopnik ministrstva pravde dr. Žerjav je predložil ministrskemu svetu uredbo ki ureja postopanje pri določevanju vrednosti naturalnih stanovanj. Uredba, sprejeta od centralne komisije, predvideva, da dobe državni uslužbenci, ki imajo naturalno stanovanje, razliko med zakonito stanarino in vrednostjo naturalnega stanovanja. To vrednost določi po kakovosti stanovanja in oziraje se na lokalne razmere posebna komisija. Upati je, da bo naredba, na katero je finančno ministrstvo že pristalo, čimprej sprejeta od ministrskega sveta.

* **Promocija.** V soboto je promovirala na graški univerzi za doktorico vsega zdravilstva gdč. Zdenka Tominšek, hčerka ljubljanskega odvetnika in predsednika SPD g. dr. Josipa Tominška. Čestitamo!

* **Izpremembe v državni službi.** Naš rojak inženjer Rudolf Sigl je imenovan za načelnika inženjerske sekcije državnih železnic v Somboru. — Napredovala sta prof. Peter Žmitek v 3. skupino I. kategorije, prof. Anton Koželj pa v 4. skupino I. kategorije.

* **Izpremembe v državni službi.** V področju direkcije državnih železnic v Ljubljani so premeščeni: dosedanji šef prometne službe v Celju Alojzij Randl v prometni oddelek direkcije, dosedanji šef prometne službe v Ljubljani Ivan Arhar kot šef prometne službe v Ptuj; dosedanji načelnik postaje Rakek Franc Ernest Jeras v komercijalni oddelek direkcije; šef prometne službe na Zidanem mostu Alojzij Kavšek v istem svojstvu v Celje; načelnik postaje Sv. Lovrenc na Pohorju Fran Blažon kot načelnik postaje v Dravograd-Mežo; dosedanji šef postaje Bistrica-Bohinjsko jezero Josip Žnidaršič kot šef skladišča v Ljubljano gl. kolodvor; Rudolf Žaček od strojnega oddelka direkcije v Ljubljani v kurilnico na gl. kol. v Ljubljani; šef postaje Bled Josip Božič v prometni oddelek direkcije; postajenačelnik Ivan Turk iz Trbovelj v Litijo; postajenačelnik Anton Pičar iz Hoč v Trbovlje. Nadalje so premeščeni uradniki: Fr. Petek iz Prevalj v Ptuj, Josip Švajcer iz Žalca v Škofjo Loko, Albin Baubel iz Čakovca v Maribor, Vinko Jug iz Ljubljane kot postajenačelnik v Bučečovce, nadzornik proge Bogomir Stani iz Ruš v Maribor, nadzornik proge Mihael Pinter iz Dravograda v Ruše, Franc Malenšek iz Zagreba v ljubljansko direkcijo.

* **Nov slovenski inženjer.** Na tehniški visoki šoli na Dunaju je g. Jože Savšek napravil inženjerski izpit iz arhitekture. — Čestitamo!

* **Uprava inženjerske komore v Ljubljani** sklicuje sestanek vseh članov komore, ki se vrši v četrtek, dne 23. julija, ob 17. uri popoldne v dvorani mestnega magistrata. Na sestanek se vabijo posebej še vsi inženjerji in arhitekti, ki se pripravljajo za javno prakso, sicer pa vsi člani sekcije UJIA Uprava bo poročala o svojem dosedanjem delovanju. Univerzitetni profesor dr. ing. Miroslav Kasal bo predaval o temi »Opazovanja po poplavi v Poljanski dolini«.

* **Himen.** Na Brezjah se je g. dr. Ivan Oblak, zobozdravnik v Ljubljani poročil z gospodično Severo Voduškovo, hčerko odvetnika dr. Voduška v Ljubljani.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je preminul v nedeljo g. Fran Stergar, nadučitelj. Pokojnik je bil dober vzgojitelj in skrben družinski oče. Pogreb bo danes, ob 4. pop. iz Krakovskega nasipa št. 10. — V soboto je umrla gospa Zora Erjavec, roj. Legat, starešinka kr. sodraške pošte, stara komaj 26 let. Pokojnica je bila ljubeznjiva ženska, blagega značaja ter je uživala splošen ugled. Pogreb bo danes, ob 14. iz Stare poti št. 13. na pokopališče k Sv. Križu. Blag jima spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Nova pošta.** Po odredbi ministrstva pošte in brzojava se dne 25. julija v Malih Laščah otvori nova pošta z brzojavom in telefonom. Za poslovanje nove pošte potrebno osobje je že imenovano.

* **Pravilnik o železniški službi.** Prometni minister je podpisal pravilnik o vršenju železniške službe za vso državo. S tem pravilnikom je izenačena železniška prometna služba v Jugoslaviji. Pravilnik stopi v veljavo dne 1. avgusta.

* **Švicarski novinar v Jugoslaviji.** V Beograd je prispel urednik švicarskega lista »Neue Züricher Zeitung« dr. Taub, znani prijatelj Jugoslovenov, ki ostane mesec dni v Jugoslaviji ter obišče tudi druga važnejša mesta naše države, da se informira o naših gospodarskih prilikah.

* **Nov zemljevid Kamniških planin, Gorenjskih ravnin, Ljubljanskega polja,** bo izšel te dni v založbi »Učiteljskega konvikta« Zemljevid je ročni in dela vso čast avtorju g. Slavoju Dimniku, ravnatelju dečjega doma v Mariboru, ki je izdal s tem že peti zemljevid posameznih delov Slovenije, katere je javnost, posebno pa šolstvo, že silno pogrešalo. Posebno najnovejši zemljevid je izredno slikovit za mladinske oči in plastičen. Služil bo pa tudi našim letoviščarjem in turistom.

* **Pripravljalni odbor Belokranjske podružnice SPD v Črnomlju** se je na novo sestavil. Začasno predsedstvo je prevzel g. dr. Božidar Küssel, srezki zdravnik v Črnomlju, tajniške posle opravljata gg. Albin Čebular na Talčjem vrhu in Joža Sterbenc, davčni asistent v Črnomlju, blagajniške pa Jože Kastelic, tajnik mestne hranilnice v Črnomlju. Vse prireditve in zbirke v prid stavbi nove koče na Mirni gori vodi ta pripravljalni odbor in vsi event. prispevki v denarju in materijalu naj se pošiljajo le na podružnični naslov v Črnomlju. Nobena druga oseba ni pooblaščena in ne upravičena pobirati v imenu podružnice denar in eventualne druge prispevke, ali prirejati kakršnekoli prireditve.

* **Obrtna razstava v Ljutomeru.** Za obrtno razstavo, ki jo priredi meseca avgusta ljutomersko obrtno društvo, vlada v celem okraju veliko zanimanje. Udeležili se je bodo zlasti obrtniki iz Ljutomera in Gor. Radgone, pa tudi iz ostalih krajev ljutomerskega sreza. Slovesna otvoritev bo dne 9. avg. v prostorih meščanske šole v Ljutomeru.

* **Denarne pošiljatve med Jugoslavijo in Češkoslovaško.** Kakor doznava »Prager Presse«, se med našim finančnim ministrstvom in češkoslovaškim poslaništvom v Beogradu vrše pogajanja v svrho dogovora o denarnih pošiljatvah med obema državama potom poštne hranilnice. Pogajanja napredujejo ugodno ter je upati, da se v kratkem povoljno zaključijo. Nakazovale se bodo lahko svote do 5000 češkoslovaških kron

* **Železniška postaja »Plitvička jezera«.** Z odlokom prometnega ministrstva se je dosedanji naziv postaje Vrhovine, ki se nahaja na progi med Ogulinom in Gospičem, spremenil v naziv »Plitvička jezera«, ker je to najbližja postaja Plitvičkim jezerom.

* **Pomorski arzenal v Tivotu.** Ministrstvo vojske in mornarice je na račun reparacij prejelo iz Nemčije potreben materijal za povečanje in izpopolnjenje vojnega arzenala v Tivotu, kjer se bodo vršile poprave ladij ter izdelovali potrebni objekti za naše vojno brodovje.

* **Javna bolnica v Velikih Laščah.** Kakor javljajo iz Beograda, je ministrstvo za narodno zdravje, uvažujoč ponovne prošnje prebivalstva, sklenilo, da se v Velikih Laščah ustavi javna bolnica. Ministrstvo bo v to svrho zahtevalo večji kredit za zgradb bolniškega poslopja ter za nabeavo potrebnega bolniškega orodja.

* **Službeno razmerje pogodbenih uslužbencev in dnevničarjev.** Bivši zastopnik ministrstva pravde g. dr. Žerjav je predložil ministrskemu svetu uredbo o uporabi člena 130 zakona o činovnikih, t. j. splošne predpise o službenem razmerju državnih pogodbenih uslužbencev in dnevničarjev. S to naredbo se regulira ta dosedaj zelo nejasna stran uradniškega vprašanja.

* **Za vdove in sirote državnih nameščencev.** G. minister n. r. dr. Žerjav je kot zastopnik ministrstva pravde predložil ministrskemu svetu pravilnik o postopku pri izdajanju podpor po čl. 125 vdovam in sirotam državnih nameščencev, ki nimajo zakonitih pogojev za penzijo. Čl. 125 zakona o činovnikih predvideva za iste izredno podporo.

* **Zahvala.** Ga Marija Erker, vdova po nadučitelju se iskreno zahvaljuje društvu upokojenega učiteljstva za Slovenijo v Ljubljani za izplačano podporo v znesku 500 Din po umrlem soprogu.

* **Avtomobilska nesreča pri Vranskem.** Pišejo nam: V petek dne 17. julija se je pripetila potnikom iz Slovenjgradca, ki so se vračali z Gorenjskega, velika avtomobilska nesreča. Blizu Vranskega se je nenadoma vžgal avtomobil in bil v trenotku ves v ognju. Potniki so se hitro rešili iz gorečega avtomobila. Razven lahkih prask in opeklin se jim ni zgodilo nič hujšega.

Damski filc klobuki

v najmodernejših barvah se dobijo najceneje v modnem salonu

Z. Mahnič-Gorjanc

Kopitarjeva ulica štev. 1.

Proti korpulenci (debelosti) učinkuje edino preizkušeno in najnovejše sredstvo Lepoform tablete. Glavna zaloga: Lekarna Bahovec, Ljubljana (in Salus) 284a

* **Koliko tiskarn imamo v Jugoslaviji.** Na knjižni razstavi, ki se je nedavno vršila v Firenzi, so bili lepo zastopani tudi izdelki jugoslovenskih založb in tiskarn. Beograjska državna tiskarna je ob tej priliki izdala okusno opremljen katalog razstave iz katerega je med drugim razvidno, da imamo v Jugoslaviji 356 tiskarn: v Sloveniji in na Hrvatskem 127, v Vojvodini 85, v Srbiji in Črnigori 72, v Bosni in Hercegovini 23 in v Dalmaciji 22.

* **Škandali v hotelu »Esplanade« v Zagrebu.** V soboto zvečer je v velikem hotelu »Esplanade« v Zagrebu skupina mladeničev pozdravila neko nemški govoreče omizje s klici: »Dol z židi! Govorite hrvatski!« Družba je zaman protestirala in pojasnjevala, da so vmes tujci, ki ne razumejo hrvatski. Mladeniči so napadli družbo s palicami, nakar se je razvil med obema strankama hud pretep. V tem hipu je nekdo zakričal, da bo tekla še kri. Gostje so panično zapustili lokal, pustivši svoje stvari na mestu. V nekaj minutah je bil obsežni lokal prazen. Posledica: za več tisoč dinarjev neporavnanih računov en Amerikanec in en Avstrijec sta bila pošteno tepena. V Zagrebu se sicer v resnici nemškutari bolj kakor povsod drugod, čudno pa je, da so se Zagrebčani začeli zgražati nad tem šele sedaj in da stresajo svojo jezo nad tujci.

* **Srečna občina.** Že svoječasno smo poročali, da je A. Sarga, ki je umrl lansko leto v republiki Chile v Južni Ameriki, zapustil svoji rojstni občini Milni na otoku Braču ogromno premoženje v znesku 50.000 funtov šterlingov. Njegova rodbina je ponovno skušala ovreči oporoko, a je propadla na vseh instancah. Občina Milna je prejela te dni iz zapuščine svojega rojaka Sarga 20.000 funtov šterlin. t. j. okoli 5 miljonov dinarjev, ostanek v znesku 30.000 pa bo nakazan tekom enega leta.

* **Velika nesreča v Beogradu.** Povodom proslave 50 letnice Saveza dobrovoljcev je bila v nedeljo na Savi beneška noč. Pri odhodu gostov se je porušil leseni most ena obali, ki služi kot pristanišče za ladje, ki vozijo v Zemun. Okoli 50 oseb je padlo v Savo. Večina ljudi se je sicer rešilo, več pa

P. n.

Kino Ljubljanski dvor vljudno naznanja p. n. občinstvu, da ostane podjetje vsled raznih popravil od 21. do 31. julija 1925. zaprto.

Zahvaljujoči se p. n. obiskovalcem za obilno naklonjenost se priporočamo

z odličnim spoštovanjem

Kino «Ljubljanski dvor»

jih je izginilo v valovih. Število žrtev dosedaj še ni znano.

* **Črn ročni kovček.** Dotičnik, ki se je vozil dne 17. t. m. z večernim gorenjskim vlakom št. 918 v vozu št. 22384 in ki je pomotoma vzel mali ročni kovček črne barve nekemu duhovniku, se vljudno prosi, da pošlje vsaj vsebino, ki zanj itak nima nobene vrednosti na ime, ki ga dobi v dokumentih, na pošto Jesenice, Gorenjsko.

* **Zagoneten ubojl.** V Kumanovu je prošli petek na glavnem trgu seljak Omer Eminović ustrelil svojega nekdanjega prijatelja Hasana Tarovića. Ranjena je bila tudi neka ženska, ki je bila v Tajrovićevi družbi. Eminović je bil takoj aretiran. O motivu svojega zločina ni hotel podati nobenega pojasnila.

* **Nepošteni poštar.** Iz Zavrča nam pišejo: V sosedni Dubravi ima g. Vuk trgovino. Že dve leti je imel nastavljenega pomočnika ki mu je popolnoma zaupal posle v trgovini Zadnje mesece pa je g. Vuk opazil, da mu zgineva razno blago. Končno je prišel na sled dobro organizirani tatvini. Kradel je pomočnik, a poštar Feguš pa je spravljal blago in denar v svojo malho. Skoraj vsak dan je prihajal s praznim nahrbtnikom v trgovino, odhajal pa s polnim. G. Vuk je oškodovan za približno 20.000 Din. Završki orožniki so Feguša aretirali in ga izročili mariborskemu sodišču.

* **Tragedija vojnega ujetnika.** Peter Balaš, posestnik v Hrastninu v Bosni ki je bil proglašen za mrtvega, se je nedavno vrnil iz ruskega ujetništva ter vložil tožbo proti nasledniku njegovega posestva. Zaradi formalnosti iz katerih si ni znal pomagati, je izgubil pravdo. To je nanj tako vplivalo, da je sklenil končati svoje življenje. Ko je prišla njegova žena v soboto zjutraj krave molzt, je našla moža obešenega v hlevu.

Iz Ljubljane

u— **Povečanje električne centrale v Ljubljani.** Poslopje mestne električne centrale v Ljubljani je s posebnim prizidkom, ki je bil te dni dograjen, znatno razširjeno in opremljeno z dvema novima motorjema. Električna centrala in dobava toka je sedaj povečana tako, da bo za nekaj let zadoščala povečanim potrebam.

u— **Razvijanje reklame na javnih prostorih.** V smislu § 56. in 58. cestno - policijskega reda za mesto Ljubljana se občinstvo opozarja, da je strogo prepovedano nalepljanje in pritrjevanje raznovrstnih reklam na nedovoljenih javnih prostorih in to posebno v mestnih parkih in drugih javnih nasadih, kjer se z razvijanjem take reklame dela občutna škoda na drevju. Istotako se tudi prepoveduje razdajanje raznih reklamnih letakov po cestah in ulicah ljubljanskega mesta v smislu § 91. cestnega reda, da se s tem prepreči nastiljanje cestišč in trotoarjev s papirjem, ki povzroča mestni občini vsled trajnega snaženja precej velike stroške. Proti vsem onim, ki bi se tej prepovedi ne hoteli pokoriti, se bo na podlagi veljavnega cestno - policijskega reda kar najstrožje postopalo, če ne bo prestopek po drugih zakonih strožje kazniv. Poleg tega se bo tudi pozvalo k povrnitvi nastale škode.

u— **Mesto venca na krsto** pokojne ge. Apolonije Verbič, sta darovali rodbini Velepič in Kenk 200 Din društvu «Dečji in materinski dom kraljice Marije».

a— **Najnovejše bluze, otroške in damske obleke, priporoča Krištofič-Bučar.**

u— **Orjuna Št. Jakob - Krakovo - Trnovo** vabi vse članice na sestanek dne 23. julija pri Kavčiču na Prulah. Dnevni red: izvolitev načelnice — udeležba strogo obvezna. Zdravo! — Odbor. 1506

u— **Umrli v Ljubljani.** Zadnja dva dneva so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Simon Kocjančič, posestnik, 61 let. — Zora Erjavec, poštna uradnica, 27 let. — Matevž Mezek, posestnikov sin, 23 let. — Terezija Gajšek, prodajalka peciva, 23 let. — Marija Lapajne, črkostavčeva žena, 41 let. — Leopoldina Rozman, učiteljica v pok., 67 let. — Anton Žitnik, zasebnik, 70 let. — Ivana Prešeren, vdova sodnega sluge, 63 let. — Fran Dragar, dninar, 61 let. — Anton Zrimšek, tesar, 27 let.

u— **Policijske prijave.** Od nedelje na pondeljek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 2 telesni poškodbi, 1 napad na cesti, 1 prestopek ogrožanja telesne varnosti, 1 nezgoda, 1 prestopek nedostojnega vedenja, 1 prestopek razgrajanja, 3 prestopki kaljenja nočnega miru, 4 prestopki cestnega policijskega reda, 1 prestopek obrtnega reda in 1 prireditev z godbo brez dovoljenja. Aretacija je bila izvršena 1 in sicer radi suma požiga in tatvine.

u— **Brezvesten postopač.** Znani postopač 17-letni Alojz Ferčnik, doma iz Sela, ki se že dalje časa klati naokrog brez posla in je brez stalnega bivališča, je prišel v soboto popoldne do bolničarskega poslopja v Grablovičevo ulico, kjer ga je poklical redov France Trobovšek. Dal mu je 103 dinarje, da mu prinese iz trgovine raznih potrebščin kakor tobak, sladkor, žlico itd. Ferčnik je denar vzel, vendar se ni povrnil. Zadeva je bila prijavljena policiji, ki sedaj išče navihanega postopača.

u— **Aretacija tatu.** Ko je šel v nedeljo popoldne 17-letni Josip Medved iz Tacna po Mestnem trgu, je stopil k njemu stražnik in mu napovedal aretacijo. Medved je osumljen, da je v noči na 16. julija zažgal v Tacnu Knapičevo hišo, ki je pogorela. Vrhutega je ukradel v «Zvezdi», kjer je služil kot hlapec, različnim uslužbencem za 1200 Din obleke obenem pa preje kot sodarski vajenec pri Čižmanu v Tacnu njegovi soprogi 2500 Din. Medved je bil predan sodišču.

Radi skorajšnjega zaključka sezone

nudi najfinejše toalete po globoko znižanih cenah

Modni atelje M. Šarc, Ljubljana

Kongresni trg 4-I.

Iz Maribora

a— **«Kuire» dol, «kuire» gor,** samo o tem sanjajo sedaj v mariborskih redakcijah «Straže» in «Slovenca». Smola je samo ta, da sedaj niso klerikalci v vladi in torej ne morejo uveljavljati svojih sadističnih nagnenj. Mi se v to polemiko ne bomo spuščali, kakor tudi nismo sledili klerikalni metodi zmerjanja v času, ko je prišel na vodstvo mariborske oblasti njihov eksponent dr. Vodopivec, ker smo bili mnenja, da je treba vsikdar čuvati radi ugleda in avtoritete naših oblasti ob meji gotovo dostojanstvo naših vrhovnih oblastnih predstavnikov. S tega stališča presoja tudi vsa javnost neokusne izpade na vobče priljubljenega velikega župana dr. Pirkmaierja. Mi bi bili lahko zadnjič o priliki procesa dr. Slokarja čisto drugače pisali o SLS — županu dr. Leskovarju, pa smo se baš iz istega razloga vzdržali ostrejših besed in tudi zamolčali gotova pred sodiščem proti dr. Leskovarju iznešena nelepa dejstva.

a— **Kako mariborski klerikalci poznajo in rešujejo stanovanjsko bedo.** Mariborska podružnica Slavenske banke je lastnica bivše dragonske vojašnice, katero je vojaška oblast šele letos vrnila banki. Obstoja načrt, da bi se ta vojašnica s približno 5 milijoni Din stroškov prezidala v stanovanjsko hišo z okrog 120 večinoma manjšimi stanovanji. Tozadevno je banka v pogajanjih z mestno občino, oziroma njenim klerikalnim županom dr. Leskovarjem. Pa pride zadnja številka «Slovenca» in trdi, da bi se iz te ogromne stavbe z «malimi sredstvi» dalo napraviti okoli 60 lepih stanovanj, da pa «znana Žerjavova banka» pusti poslopje razpadati. Notica konča s konstatacijo: S 60 novimi stanovanji bi bila stanovanjska beda v Mariboru do malega odpravljena. — Cela notica, ki ima samo demagoški namen, priča, kako malo se mariborski klerikalci brigajo za rešitev stanovanjskega vprašanja, ki je ravno v Mariboru bolj pereče kot kjersibodi drugje. Vsem Mariborčanom je znano, da leži pri stanovanjskem sodišču okrog 800 še neresenih prošenj za družinska stanovanja, «Slovenec» pa bi s 60 stanovanji rešil ta problem. Naj se obrne na mestnega župana, da pospeši prezidavo nekdanje dragonske vojašnice! Treba je seveda tudi, da njegov odlični pristaš župan dr. Leskovar pokaže potrebno zanimanje, ki ga dosedaj pri njem ni bilo opaziti. Ako bi poznal stanovanjsko bedo, ne bi v svoji vili odpovedal stanovanje svojemu kolegu zato, da bi mogel svoje petsobno stanovanje razširiti.

a— **Meso po znižani ceni.** V sredo od 8. ure naprej se bo na prosti stojnici na sejmišču pri mestni klavnici prodalo ca. 300 kilogramov zmrznjene bržole in pljučne pečenke po ceni 14 Din za 1 kg. Prodaja samo na konsumente po 1 do 2 kg.

a— **Shod proti draginji in novi carini** so priredili v nedeljo narodni socijalisti. Ker so računali na velikansko udeležbo, so ga sklicali na Grajski trg. Udeležba pa je bila tako majhna, da bi se zborovanje vršilo lahko v sosedni gostilni. Veliko več udeležbe je imela popoldne tombola požarne brambe.

Iz Celja

e— **Nov živinozdravnik.** Na Bregu pri Celju se je naselil nov živinozdravnik g. Jos. Keluc, ki je že začel izvrševati svojo prakso.

e— **Ribarsko društvo v Celju** vabi svoje člane, da bi še ta teden prišli po svoje članske izkaznice, ker bo izdajatelj po tem dalje časa odsoten.

e— **Dijaki in stanovanjski zakon.** Stanovanjsko sodišče v Celju tolmači smisel stanovanjskega zakona tako, da dijaki niso podnajemniki, ampak samo sostanovalci. Njihove gospodinje torej niso primorane prijaviti dijake hišnim posestnikom, ki seveda tudi ne smejo od dijaških gospodinj zahtevati 20 do 30 odst. plačane najemnine kot prispevek. Nadalje smejo gospodinje dajati dijakom več sob brez dovoljenja hišnega gospodarja.

MADAME X

Excella:

je najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obrt. — Nadomestni deli za vse stroje.

J. GOREC, LJUBLJANA

palača Ljubljanske kreditne banke.

Iz Trbovelj

t— *Z odlokom velikega župana* ljubljanske oblasti dne 8. t. m. št. 4079/I preneha pobirati trboveljska občina po policiji občinske doklade na žganje in pivo ter jih bo pričel pobirati s prvim avgustom oddelek finančne kontrole obenem z občinskimi dokladami na vino. Poštne položnice bo dalo na razpolago županstvo Trbovlje. Kakor je znano obsega tukajšnji oddelek finančne kontrole trboveljsko občino, dolsko in pa del občine Sv. Krištofa, ker je bolj priročno, da dela tu ta oddelek kakor pa oni iz Laškega. Uradne ure so vsak dan od 8. do 12. in od 13. do 17., ob nedeljah pa od 8. do 10. V oddelku so zaposleni trije podpregledniki in starešina g. Rudolf Oblak. Ker je v njegovem okolišu samo trgovin in gostiln okoli 160, ki plačujejo trošarinske, monopolske in taksne pristojbine, je jasno, da znaša državna trošarina neprimerno več kakor v mestni občini Celje.

t— *Iz jeze jo je pretepel.* Na dnevnem kopu sta delala skupaj Franc Lenart iz Lok in Terezija Dremšakova iz Retij. Nenadoma se je vnel med njima prepir zaradi vozička za prevažanje premoga, v teku katerega je zagrabil Lenart za kamen in žnjim pretepel Dremškovo, tako da ji je zadal več telesnih poškodb, vendar pa ne težke nravi. Med pretepom sta se oba pošteno zmerjala s pristnimi trboveljskimi izrazi, Vročekrvni Lenart je ovaden sodišču.

— *Delavsko glasbeno društvo* je sklenilo prirediti pevski koncert v nedeljo 2. avgusta ob 7. zvečer v Delavskem domu.

t— *Bogat ribji lov.* V Savi ujamejo večkrat prelepe ribje eksemplare, posebno velike sulce. Pri tem lovu ima osobito srečo g. Sušnik, ki jih je parkrat ujel težke do 20 kg.

t— *Zaplodek v vodi.* 22letna služkinja M. S. je v četrtek rodila 5 mesecev staro nerazvito dete moškega spola, katero je takoj povila v hrenovo perje in je vrgla potem v 20 korakov oddaljeni kanal. Truplo je voda kasneje zanesla v Trboveljščico, kjer so je našli. Zadevo ima sedaj v rokah sodišče v Laškem.

Iz Primorja

* *Za pospeševanje živinoreje.* V svrho pospeševanja umne živinoreje v tržaški pokrajini je naročila potovalna šola v Trstu kot prvo pošiljatev pet bikov rujave planinske pasme in enega bika rdeče-lisaste pasme. Biki so bili dodeljeni lastnikom postaj za pripuščanje v Škofijah, Božičih pri Miljah, v Saležu na Krasu, v Boljuncu, v Križu pri Trstu in v Ronkah. Ministrstvo je votiralo 100.000 lir za nakup bikov omenjene vrste. Potovalna šola odstopa bike s popustom ene tretjine nakupne cene. Potovalna šola bo sedaj nakupila še 20 bikov rujave planinske in 20 rdeče-lisaste pasme. Ti biki bodo nato takoj razdeljeni med posamezne živinorejske kraje.

* *Zavod za nočno nadzorstvo.* Te dni je bil ustanovljen v Gorici zavod za nočno nadzorstvo, ki si je stavil nalogo skrbeti za nočno nadzorstvo in varnost onih bank, uradov in podjetij, ki se vpišejo v zavod proti gotovemu mesečnemu prispevku. Zavod bo dajal na željo tudi informacije o zanesljivosti trgovskih tvrdk in podjetij v goriškem mestu.

* *Družabni izlet goriških novinarjev.* V nedeljo so priredili goriški novinarji družabni izlet v Čepovan, Slap ob Idriji, Cerkno in Sv. Lucijo. Organizacijo izleta je vodil g. Polde Kemperle.

* *Tatovi volov.* V zadnjem času se klati po istrskih selih mnogo tatov, ki kradejo kmetovalcem živino in druge pridelke iz hlevov in skladišč. Te dni so se neznani tatovi pojavili tudi v Rovinju ter tamošnjemu posestniku Franu Budicinu odpeljali iz hleva lep par volov

Vremensko poročilo

Ljubljana, 20. julija 1925. Ljubljana, 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana . . .	7.	763·5	17·7	brezv.	jas.	
Ljubljana . . .	14.	763·0	27·8	•	•	
Ljubljana . . .	21.	764·6	21·8	sever	obl.	
Zagreb	7.	764·2	21·0	jug	pol. obl.	9·0
Beograd . . .	7.	762·3	22·0	brezv.	več. jas.	9·0
Dunaj	7.					
Praga	7.	759·0	16·0	•	•	1·0
Inomost . . .	7.					

Solnce vzhaja ob 4·29, zahaja ob 19·42, luna vzhaja ob 2·28, zahaja ob 17·51.
Barometer višji, temperatura višja.

Visok zračni tlak, ki se je pred tednom od Biskajskega zaliva razprostrl proti vzhodu, prodirajoč vedno dlje na kontinent, nam je zboljšal vreme za nekaj dni. Visok zračni tlak se je prestavil popolnoma nad kontinent ter zagospodoval nad vsem glavnim delom Evrope. Šele v drugi polovici tedna se je njegov obseg zopet skrčil in z obrobnih delov so zopet pričele siliti depresije proti sredini, osobito od severozapada z Atlantskega oceana in od jugovzhoda, od Sredozemskega morja. In vreme se je tudi pri nas znova poslabšalo. Na poslabšanje pa je vplivalo tudi stanje v območju visokega tlaka samega; tam je vladala namreč izredno enakomerna razporeditev zračnega tlaka, tako da je n. pr. v sredo barometer kazal skoro popolnoma enako v vsem širokem predelu od severne Adrije pa tja do Škotske. Taka enakomerna razvrstitev zračnega pritiska poleti silno pospešuje razvoj manjših lokalnih neviht. Pri nas je postalo izrazito razpoloženje za nevihte v drugi polovici tedna in je ostalo neprestano brez ozira na to, da se je ta čas štirikrat spremenila smer prevladujoče zračne struje.

Evropa ima sedaj enakomernejšo in normalnejšo razporeditev temperature. Dovoz hladnega oceanskega zraka je nehal, zato se je temperatura v zapadni Evropi zvišala. Nasprotno pa je nehala južna struja nad Rusijo, ki jo je zamenjala severna, zato se je toplota na severu močno zmanjšala, povečini za okrog 10 stopinj. Zelo vroče je ostalo le nad južno Evropo, tudi nad južno Rusijo, kjer pa so pričetkom tedna dobili precej novega dežja.

Dunajska vremenska napoved za torek: Toplo in jasno, morda lokalne nevihte.

Iz življenja in sveta

Nenavaden biološki pojav

Budimpeštanski list «Esti Kurir» priobčuje vrlo interesantne podrobnosti iz nekega nenavadnega procesa, ki spada prav za prav v domeno seksualne psihopatije.

Pred tremi leti se je seznanila sobarica Estera K. z nekim mladeničem, po imenu Aleksander B. Med obema se je razvila ljubezen in mladenič je deklico poročil. Zakon je bil dve leti srečen. Žena je porodila. Kmalu po porodu pa je opazila, da se je soprog čudno izpremenil. Začel je dobivati ženske oblike. To je njegovo ženo tako prestrašilo, da je napol blazna zbežala z doma. Aleksander B. pa je šel za njo in jo je rotil, naj se vrne k njemu, ker jo neskončno ljubi in ne more več živeti brez nje. Žena pa ni hotela niti slišati več o njem. Pred kratkim se je zaročila z nekim drugim mladeničem, in v par tednih bi imela biti poroka. Toda pri oklicih je prišlo na dan, da je nevesta že poročena, vsled česar je bila poroka nemogoča, vrhu tega pa je vsa stvar prišla pred sodišče.

Preiskava je dognala, da Aleksander B. ni moški, ampak ženska in da je stopil v zakon na podlagi ponarejenih dokumentov, ki si jih je na bogzna kak način dal izstaviti. Kako pa se je iz tega zakona narodilo dete, je vprašanje, ki mu je težko odgovoriti. Sodišče se nagiblje k mnenju, da spada ta slučaj v kategorijo spolnega pretvarjanja, ki ga baje tudi medicina priznava. Ko je Aleksander B. poročil Estero K., je bil po tej razlagi še mož, potem pa se je tekom let pretvoril v žensko. Ne more pa sodišče razrešiti juridičnega vprašanja, da-li je treba smatrati Aleksandra B. v dobi, ko se je sklenil zakon, za moža, in s tem potrditi veljavnost zakona.

Zdravniški izvedenci ugovarjajo razlagi sodišča, češ, da je seksualno pretvarjanje, v tem slučaju pretvarjanje moža v žensko, nemogoče. Znanost sicer pozna psihično pretvarjanje, tako zvano effeminatio, pri čemer se izpremeni psihično stanje in se moške lastnosti izpremene tekom časa v ženske. Znani pa so mnogi slučaji, ko se je spolna diferencijacija razvila šele v poznejši dobi, med 17. in 20 letom, in so se na osebah, ki so v zgodnji mladosti kazale karakteristične lastnosti, recimo moškega spola, v poznejših letih pokazali pojavi, lastni ženskemu spolu, in obratno. Pri navedemu slučaju pa po mnenju zdravnikov ta diferencijacija ne prihaja v poštev.

Opičji proces

Fanatik svetega pisma, ki ne vé, kaj je evolucija.

Na sobotni razpravi proti profesorju Scopesu v Daytonu je pripovedoval, zaslišan kot priča, John Washington Butler, duševni oče protievolucijskega zakona v državi Tennessee, zakaj je svojčas donesel v parlamentu načrt tega zakona. Njegove izjave so tako izredne, da jih moramo tu zabeležiti.

Butler je priznal, da ni o razvojni teoriji prav ničesar vedel, ko je predlagal zakon. Le v listih je čital tožbe očetov in mater, da se v šolah uče otroci, da ni pravilno, kar uči sveto pismo. Prostodušno priznava tudi, da o vsem tem doslej sploh še niti ni razmišljal.

Lepega dne je pastor Nashville, ki je enkrat na mesec pridigoval v cerkveni občini baptistov v Daytonu, zahteval raz leco, da se mora v šolah prepovedati razvojna teorija, ki da ogroža vero. Butner je bil vedno velik prijatelj svetega pisma. Zato je po tej pridigi prevzel prepoved v svoj program, ki ga je bil sestavil za volitve. Dasi je bilo le malo izgledov, da bo zopet izvoljen, je bil naravnost presenečen, ko so ga volilci z desetkratno večino zopet poslali v parlament. Po volitvah ni storil drugega kot da je držal svojo obljubo, ki jo je bil dal za volilne kampanje.

Mož pravi, da ni mislil, da bo njegov zakon vzbudil tako velikansko pozornost. Zakaj pravzaprav bi morali vsi pravično misleči ljudje s tem soglašati, da se sveto pismo ščiti. Butler je nadalje priznal, da je le štiri leta hodil v šolo. Obžaluje celo, da izključuje sodnik znanstvenike od razprave. Misli, da govori sveto pismo resnico. Toda ako mu kdo dokaže nasprotno, mu bo prav rad verjel in zavrgel sveto pismo.

Izdajalski radio.

Pred par dnevi je izključil sodnik porotnike za nekaj časa od razprave, ko je bil zaslišan znanstvenik Metcalfe, ki je bil povedal, da mora biti zemlja stara najmanj 600 milijonov let. To se je zgodilo zato, da ne bi zaslišanje učenjaka vplivalo na porotnike.

Toda sodnik je delal račun brez krčmarja. Kakor znano, se vsa razprava prenaša zunaj dvorane v svet potom megafonov in radia. Pred sodnim poslopjem stoji ves čas procesa na stotine, včasih celo na tisoče ljudi, ki verno poslušajo ves potek razprave. In kaj so storili gospodje porotniki? Pomešali so se med poslušalce in tako slišali vse, kar se je govorilo v dvorani, tudi mnenje znanstvenika. Sodnik bi bil moral za ta čas odstaviti aparate, da se ne bi slišalo na cesto, ali pa bi moral povabiti gospode porotnike v tak prostor, da ne bi ničesar slišali.

Branitelji profesorja Scopesa so zato predlagali, naj se izvolijo novi porotniki, ki ne stoje pod vplivom. Sodnik pa je ta predlog odklonil.

Proti zionističnemu kongresu na Dunaju

Za prihodnji mesec je sklican na Dunaj zionistični kongres, ki se ga udeleže delegati z vsega sveta. To pa ni Dunajčanom nič kaj prav, in zato so začeli proti njemu naravnost strastno propagando. Antisemitska društva v Avstriji razvijajo vedno bolj živahno agitacijo proti tej prireditvi in prete z represalijami.

V par dneh pridejo zastopniki teh društev k zveznemu kancelarju doktorju Ramku, da dosežejo od njega prepoved židovskega kongresa. Opozorili ga bodo pri tem na razburjenje, ki se vedno bolj polašča prebivalstva Dunaja zaradi nameravanega zionističnega kongresa. Zborovanje se mora prepovedati že zato, ker so bili prepovedani vsi nacijonalistični shodi, češ da dajajo povod za kaljenje miru. Isto mora seveda veljati tudi za zborovanje židov.

Naraščajočo antisemitsko agitacijo v Avstriji dokazuje tudi dunajsko nacijonalistično časopisje ki je priredilo celo posebne izdaje. Listi prinašajo «Judovska kuga in svinja v človeški podobi» i. dr. V teh člankih se posebno zaganjajo proti židom, ker da okužujejo arijske deklice in jih posiljujejo. Zato svare žene in dekleta, naj nikar ne občujejo z njimi. Policija je te liste zaplenila in se bodo morali izdajatelji in razširjevalci zagovarjati pred sodiščem.

Fakir v Parizu

V Parizu se te dni mudi nenavaden gost. Obiskal ga je indijski fakir Kir-Tor-Kal-Tachra. Fakir je še mlad, po slavi pa prekaša marsikaterega starejšega stanovskega tovariša. V Parizu namerava prirediti seanso v slavnostni dvorani teozofskega društva.

Kir-Tachra je dospel v Pariz iz Italije, kjer je začel svojo evropsko turnejo. V velikih italijanskih mestih, zlasti v Rimu, Napolju, Palermu in Firenci so njegove čudovite zmožnosti vzbudile velikansko pozornost. Komite učenjakov, med katerimi velja omeniti senatorja Fana in profesorja Monzana, Castellinija in Quirica, kraljevega telesnega zdravnika, mu je na podlagi njegovih eksperimentov izstavil potrdilo, v katerem izrecno izjavlja, da se fakir ne poslužuje nobenih trikov in da leži vsa njegova čudovita moč zgolj v volji in duševni energiji, ki mu omogoča proizvajati eksperimente, s katerimi bi se vsak drug smrtnik izpostavil življenski nevarnosti.

V Italiji je seveda vladalo za fakirja in njegove čudotvorščine kolosalno zanimanje. Seansi, ki jo je fakir priredil v palači vojvodinje San Faustino, so prisostvovali kralj, Mussolini in še cela vrsta znanih oseb iz italijanske diplomacije in aristokracije. Celo angleški kralj, ki se je takrat mudil v Palermu, je izrazil željo, videti fakirja, in tako so se dogovorili, da bo mojster Kir-Tachra v začetku septembra, ko ostavi Pariz, obiskal tudi London in priredil seanso v Buckinghamski palači.

Kir-Tachra je, kot smo že zgoraj omenili, še zelo mlad. Star je osemindvajset let. V Carigradu, kjer je študiral medicino, je diplomiral za doktorja. Kot študent je bil vsled svoje izredne nadarjenosti pri profesorjih v velikem ugledu. Tajinstvene fakirske zmožnosti si je izuril v očetovi šoli. Njegov oče je sloveč fakir in filozof, in je na visokem glasu ne samo v svoji domovini Indiji, ampak tudi v Egiptu.

Ko so novinarji Tachro intervjuvali, jim je izjavil: Vsakomur je mogoče, doseči s sistematičnim urjenjem in vztrajnim utrjevanjem volje popolno oblast nad svojim telesom, nad mišicami in živci. Človek, ki si je svojo voljo po dolgoletnih sistematičnih vajah razvil do najvišje popolnosti, bo z lahkoto premagal vsak občutek bolečine.

To svojo trditev je Tachra tudi dokazal na svojem lastnem telesu. Bilo je v salonu nekega pariškega mecena. Tachra si je vpričo povabljenih gostov z vso silo zasadil nož v levo ramo in potegnil nato nož iz rame — niti kapljica krvi ni pritekla in na smehljajočem fakirjevem obrazu se ni odražala niti najmanjša bolečina. Nato je pozval dva navzoča medicinca, naj preiščeta njegov pulz. Že vnaprej je povedal, da mu bo žila v naslednji minuti bila 50-krat, čez dve minuti pa 140 krat. Nemalo presenečena sta se medicinca morala uveriti, da je fakir govoril istino. S svojo silno duševno energijo vpliva Tachra celo na svoj pulz.

Vrhunec svojih fakirskih zmožnosti je podal Tachra s sledečim eksperimentom: legel je v krsto, jo je ukazal zapečatiti in je ostal v krsti, odrezan od sveta, polne štiri tedne. Ta poskus je Tachra izvršil v Atenah. Ko so krsto po preteku enega meseca odprli, so našli v njej strahotno slujšano otrplo fakirjevo telo; položili so ga na posteljo in po nekaj dihalnih gibih se je fakir že zavedel. Tachra je nameraval ta eksperiment ponoviti v Rimu, toda oblastva so ga zabranila. Namesto njega pa je izvršil drug, sicer manj efekten, pa zato nič manj opasen eksperiment. Legel je v bazen, napolnjen z vodo in ostal v njem eno uro. Nato je vstal iz vode čil in zdrav in ni mu bilo videti, da bi bil trpel, ker je celo uro živel brez zraka.

Razumljivo je, da v Parizu z veliko napetostjo pričakujejo seanso, ki jo namerava prirediti Tachra na povabilo pariške teozofske družbe prihodnji teden. O njej bomo še poročali.

⨯ *Najdba fresk Tizianovega brata.* Argentinski poslanik v Rimu, Perez, ki se mudi v Benetkah, kjer proučuje umetnostno zgodovino, je našel v starih spisih, da morajo biti v Salvatorjevi cerkvi v Firenzi freske Tizianovega brata. Vlada je takoj poslala na lice mesta komisijo strokovnjakov pod vodstvom poslanika Pereza,, ki je res našla na stropu zakristije izredno lepe in dobro ohranjene freske, ki jih upajo v enem tednu popolnoma osnažiti in po možnosti tudi nekoliko restavrirati.

⨯ *Tajinstveni rop draguljev.* Mlada Američanka Fanny Marsheva je prišla pred kratkim v Pariz. Pred par dnevi je zapazila, da ji je izginil ves nakit, vreden 20.000 dolarjev. Iz ovadbe, ki jo je podala na policiji, je razvidno, da je moral poznati tat vse njene razmere in dobro vedeti, kje je imela dragocenosti spravljene. Dragulji so se namreč nahajali v majhni usnjati torbici. Preden je zapustila Marsheva kritičnega dne svoj hotel, se je hotela prepričati, ali je torbica še v velikem kovčku. V svojo grozo pa je morala ugotoviti, da je v njem vse prometano in da so dragocenosti izginile. Američanka je povedala, da je v poslednjih 48 urah le parkrat zapustila sobo za par minut in vedno dobro zaklenila vrata. Na opažu okna je našla policija nekaj mest, kjer je omet odkrušen. Vzela je zadevo v svoje roke, toda doslej nima še nikakega uspeha. Dvomi tudi, da ji bo mogoče izslediti tatu.

⨯ *Nemški kulturni dokument.* Kakor poroča «Kölnische Zeitung», je ponudil Amundsen monakovskemu založništvu Lehmann, ki je pred vojno izdajalo njegova dela v nemškem prevodu, v založbo tudi svoje najnovejše delo o poletu na severni tečaj. Založnik pa je odgovoril, da dela ne more založiti, ker je Amundsen med svetovno vojno vrnil nemška odlikovanja in se odpovedal častnemu članstvu nemških društev. Dokler ne prekliče Amundsen svoje žalitve, ne more stopiti v nobeno zvezo z njim.

⨯ *Novo narkotično sredstvo.* Docent na vseučilišču v Cambridgeu dr. Copeland je odkril novo sredstvo za lokalno anestezijo. Novo sredstvo vsebuje vse vrline kokaina brez vsakih slabih lastnosti.

⨯ *Martlec Angerstein* je prosil svojega zagovornika naj ne pošlje prošnje za pomilostitev. Istočasno je vložil na pravosodnega ministra prošnjo za takošnjo justifikacijo.

⨯ *Miljonski dar ameriškega milijarderja.* Čikaški milijarder Rockefeller mlajši je podaril tamošnjemu vseučilišču milijon dolarjev za ustanovitev bogoslovnega seminarja.

Odločitev mora pasti

radi izredno lepih vzorcev blaga za moške obleke, izborne zaloge perila, modnih potrebščin in izredno nizkih cen, kadar premišljujete, kje bi si oblačila nabavili, v prilog tvrdke

Drago Schwab - Ljubljana

MADAME X

Moderna tehnika

Amundsenovi letali

Letali št. 24 in 25, s katerima je poletel Roald Amundsen proti Severnemu tečaju in od katerih je eno obtičalo v ledu, sta tipa Dornier-Wal. Zgrajeni sta bili v delavnicah tvrdke S. A. I. di Costruzioni Meccaniche Pisa v Marini di Pisa v Italiji. V Nemčiji je gradba tako velikih in izvrstnih letal prepovedana.

Ta tip aeroplanov je prirejen za vzlet s suhega in z vode. Letala so široka od roba do roba kril 22.50, dolga pa 17.25 metrov. Največja brzina znaša približno 190, srednja potovalna hitrost, ki se je je držal tudi Amundsen na svojem poletu, pa 150 kilometrov na uro. Letala so vsa iz jekla in duraluminija.

Telo letala ima obliko čolna in je dva in pol metra široko. Razdeljeno je v več oddelkov, tako da voda, ako vdre v enega ali drugega, ne more preplavati ostalih celic. Telo, ki je torej čoln zase, ima za Dornierova vodna letala značilne stranske plavute, ki povečujejo njegovo stabilnost na vodi.

Letalo je enokrovno. Krilo je tako visoko nad čolnom, da ga tudi na razburkanem morju ne morejo doseči valovi. Dornierova letala imajo po dva motorja tipa Rolls-Royce, od katerih je vsak močan po 360 konjskih sil in sta razvrščena drug za drugim. Eden se nahaja pred krilom, drugi pa za njim. Na ta način more leteti aeroplan dalje, tudi ako se pokvari en motor, ne da bi s tem trpela njegova stabilnost, ali da bi se dal slabše krmiliti.

Ta letala imajo zelo velik vzgon. Nositi morejo najmanj toliko, kolikor sama tehtajo, namreč 3300 kilogramov. Zato sta vzela Amundsenova aeroplana toliko tovora s seboj, eno 3050, drugo pa 3100 kilogramov. To se doslej ni pripetilo še pri nobenem velikem letalu, prirejenem za vzlet na suhem in na vodi.

Policijski kongres o avtomobilskem prometu

Avtomobil je postal dandanes tako važno prometno sredstvo, da morajo gledati prometniki, mestni arhitekti in policaji z zanimanjem na daljni razvoj prometa z avtomobilskimi vozili. V nekaterih državah izdajajo posebne predpise za avtomobilni promet, ponekod stavljajo na križišča po mestih več prometnih stražnikov.

Nevarnost raste s hitrostjo. Jasno pa je, da je vožnja po mestu s 60 km na uro nevarna, dočim je na prosti cesti, ki ima jako malo ovir, skoraj popolnoma varna.

Predpisi, ki so bili pri nas v veljavi, so zastareli. Vsak šofer smatra n. pr. popolnoma pod svojo častjo, da bi vozil po mestu in skozi vasi 15 km. Še manj se držijo predpisov motociklisti, ki prirejajo — in to drugod prav tako, kakor v Ljubljani, — cele dirke po mestu.

Na zadnjem policijskem kongresu so izrazili različni prometniki svoje mnenje in dali praktična navodila, kako priti v okom preobloženju prometnih žil.

Varnost prometa zavisi na eni strani od točno izurjene prometne policije, na drugi strani od izurjenosti vozača. Američani trdijo, da ni več toliko avtomobilnih nesreč in prestopkov voznih pravil, od kar je uzakonjena alkoholna prepoved. Da se spozna vozača, ali je res izurjen, bi bilo treba, da se postopa pri šoferskih izpitih kolikor mogoče rigorozno in da se odtegne v slučaju prestopka vsled pijanosti takoj in brezpogojno vozna licenca, dokler se oblast ne prepriča, da se je delikvent faktično popravil.

Vozač naj rabi signal za opozorilo, ne pa za strašilo. Vozovi, ki imajo zavoro na vseh štirih kolesih, bi morali imeti zadaj označbo, da bi mogel vozač za njimi upoštevati njih hitro ustavljanje, ker se je zgodilo že mnogo nesreč, in kolizije v takih slučajih so skoro neizbežne. Nadalje je treba ukreniti, da more vozač opaziti znake in signale, ki jih daje stražnik. V Newyorku in Chicagu so postavili zato posebne, ponoči razsvetljene signalne plošče. Da ne zastane po nepotrebnem promet, je policija v nekaterih amerikanskih mestih odredila, da avtomobili ne smejo obrniti na cesti, ampak morajo voziti okoli najbližjega hišnega bloka in tako obrniti v drugo smer. V novih delih amerikanskih mest skušajo razbremeniti promet tako, da napravljajo med cestami in ulicami še diagonalne prometne žile, ki so se prav dobro obnesle.

Kot hudo oviro v prometu označujejo vsi prometniki cestno železnico, ki je vezana na tir in se nikakor ne more umakniti. Druga ovira, posebno ponoči, so drevoredi, ki jih je na eni strani težko razsvetliti, na drugi strani so pa za vozača kakor tudi za stražnika nepregledni.

V Evropi delajo zaradi tega drevoredе iz akacij, ki jih primerno pristrižejo. V Ameriki pa na prometnih žilah sploh ne trpijo dreves in drevoredi so izključno na šetališčih, ki jih ne traverzira nikaka prometna cesta, ki pa so obdana okoli in okoli od široke ceste za avtomobile.

V Evropi se avtomobilski promet še daleč ni razvil tako, kakor onstran luže, vendar pa občutimo močno pomanjkanje avtocest, prodajaln bencina, izurjenih mehanikov po deželi, predvsem pa energičnih in modernih predpisov glede prometa.

Kako štedijo v Ameriki s stražniki, pojasnjuje dejstvo, da so postavili v New-Orleansu na ostrih ovinkih mesto stražnika veliko poševno zrcalo, v katerem vidi vozač svojega protivozača že na dvajset metrov daleč.

Brezdvomno bi bilo jako ugodno, ako bi se zedinile vse države na enoten vozni red avtomobilov: ali vse desno, ali vse levo. Dandanes menjamo na vsaki meji, pri nas pa imamo celo dva predpisa v isti državi.

F. L. Y.

Lokomotiva z 20 kolesi. Kakor smo že poročali, je vozila dne 2. t. m. povodom proslave stoletnice prve parne železnice v Angliji med Stocktonom in Darlingtonom vrsta vlakov, ali pravzaprav en sam dolg vlak, v katerem je bila tudi prva Stephensonova lokomotiva z vsemi vagončki, ki se sedaj nahajajo v muzeju v Londonu. V tem sprevodu, ki se je pomikal po tiru s hitrostjo desetih kilometrov na uro, kakor pred sto leti, se je peljala tudi orjaška lokomotiva, največja in najtežja na Angleškem. Ta lokomotiva ima deset parov koles, tehta 178 ton in ima dva tricilinderska stroja. S predpisano brzino lahko vleče tisoč ton težak vlak, za kar sta sicer potrebna dva močna stroja. Iz primerjave med prvo lokomotivno in tem orjakom se vidi neverjetni razvoj železnice v sto letih.

Gradba največjih motornih ladij na svetu v Trstu. Dne 30. maja t. l. so začeli graditi v ladjedelnici v Tržiču pri Trstu prvo od obeh velikih motornih ladij, ki jih je naročila brodarska družba Cosulich v Trstu za svojo brzo progo med Trstom in Južno Ameriko. Ti dve ladji ki bosta največji motorni ladji na svetu, imata po 26.000 ton. Ladja, ki jo grade sedaj v Tržiču, je dolga 192.45, široka 24.24 in 14.17 metrov globoka in ima devet krovov. Ladja bo zgrajena vsa iz najboljšega jekla. Gonila jo bosta dva Dieslova motorja po 12.000 konjskih sil, ki bosta dajala ladji brzino 24 milj (približno 45 kilometrov) na uro. Razen 9000 ton blaga bo prevažala ladja s posadko vred 3000 oseb.

Pariz – Ljubljana

(Drobne črtice o lepih potih in carinikih, o vlakih in državnih mejah, o popotnih okrepčilih in še o marsičem.)

Sredi julija.

Francoski pregovor tako lepo modruje: Preseliti se — znači vedno «malo umreti». In to je bridko res povsod in vsikdar. Tako čudno je človeku pri srcu. V tej sami zadnji minuti se zgosté vate in se te oklenejo lepote in sanje dolgih dni, da se jim še poslednjič na starem mestu zazreš v ljubo lice, da te še zadnjič blagoslove za na pot, za na dolgo pot . . . In če pogledaš krog sebe, vidiš v obraze vseh, ki se s teboj vred trgajo od svetega kraja tolikih spominov, zarisane poteze svojega lastnega čustvovanja. Vidiš žalostne solze v očeh svoje lepe sopotnice, vidiš mrko - nejasne, svojim slično izraze in kretnje v tovarišu, ki ti zamišljen sedi v kupeju nasproti . . .

Zbogom, zbogom Pariz, to veliko, čudovito, neskončno lepo mesto, ki si nam s tako dobro, vseobjemajočo roko dajal vsega! Ki si nam bil ko majka v ljubezni in darovanju, ko solnce v sijanju in duhovni rasti. Ki si nas prižel nase in svetil v nas, ki si nam kazal pota in srcem toplo govoril, ki si učil za življenje in večne lepote razkrival, ki si nas vodil k studencem prečistim in z lastno krvjo naše žeje napajal... Zbogom Pariz, svetli, pretajni, prostrani Pariz!...

* * *

Na ogromnem lyonskem kolodvoru čakajo na tridesetih tirih dolgi vlaki . . . Daleč in blizu pojdejo, v tuje kraje in v osrčje Francije. Pod impozantnim železnim baldahinom utripa življenje, valove goste množice . . . Koliko jih je to sijajno mesto samo izbruhnilo iz sebe v te dolge železne kače, kér niso bili vred ni svetlobe in ker niso znali priti k njemu kot otroci k dobremu očetu . . .

Naš vlak je do konca natrpan. Krstili so ga za «mednarodnega» in mu obesili po vagonih bahalne tablice: Paris-Lausanne, Paris - Milano, Paris - Trieste. Pod okriljem tega poslednjega napisa se vozimo mi. Je to vagon tretjega razreda, da ima usnjate klopi, mehke vzmeti in električno je razsvetljen. Če «upihneš» veliko svetilko v našem oddelku, se ob vratih sama od sebe prižge drobna violetna lučka, ki prijetno boža oči in vabi v pozabo popotnih sanj, v lahen spanček, ki mu enakomerno guganje Pullmannovega voza ritmično bije takt.

Od devetih zvečer do šestih zjutraj smo se preko Sensa in mimo Dijona do obmejne postaje Vallorbe vozili po francoski zemlji. Zunaj je sijal mesec in raz grinjal pred nami dokaj enostavno prikupno, zmerno hribovito pokrajino. Zdaj smo jo mahali po rodovitni ravnini, zdaj med nizkimi grički mimo prijaznih vasic in prijetnih mestec. Vlak je drdral zelo žurno, komaj trikrat se je ustavil v devetih urah. V vagonu brli vijoličasta lučka, zunaj jadra sredi oblačne noči zaspana luna. Lepo, prijetno, fletno. Oči, ki strme v pokrajino, se kljub tresljajem in hitro se menjajočim podobam naslajajo nad nočnim mirom in čistim zrakom teh krajev in odpočivajo od pariškega hrupa in dirindaja. Vso dolgo vožnjo nas ni motil noben železničar zastran voznih listkov in noben kontrolor ni budil spečih potnikov. Na mejni postaji Vallorbe ni bilo nikakega carinskega pregledovanja. S prijaznim pozdravom je vstopil carinik in vljudno vprašal, ali morda kdo izmed nas vozi seboj zlate novce ali bankovce za sto tisoč frankov. Pa nam je že na obrazih videl, da nismo taki ljudje, in se mirno poslovil. — Zbogom, lepa, sladka francoska zemljica, adieu douce France!...

Švica je popolnoma elektrificirana. Koj na meji so vzeli našemu vlaku parni stroj in mu pritaknili električno lokomotivo. Tako prenovljen vlak je imeniten. Nadležnega dima nikjer in tempo je bolj umirjen, nekako svečan. Na desni in levi strani železne ceste so žice, pod tračnicami in nad vlakom od proge daleč v hribe, ob vseh potih in sploh povsod. Ta reč ni napačna, ampak romantiki teh izredno lepih krajev pa ni kdovekaj v prid . . . Od svežega jutranjega gorskega ozračja ovonjani drdramo proti lepemu mestu Lausanni. Švicarski gospodje od obmejne policije pridejo prijazno vprašat za potne liste, preglednik preščipne vozovnice, carinarji se niti ne prikažejo, hvalabogu.

Vožnja ob Ženevskem jezeru je bajna. Dalj kot pol ure se zvija vlak tik ob slikovitem bregu tega velikega, krasnega jezera. Na eni strani vidiš mirno jezersko gladino, bele barčice in majhne parnike, ki režejo voljno vodno polje, onstran njega visoke hribe tik ob obali, pod seboj bahave letoviščarske vile in ponosne hotele, na drugi strani vlaka pa mirno poletno gorsko krajino, ki tako neodoljivo vabi k sebi. Blagor tistim, ki si lahko privoščijo počitnice v teh mirnih, nebeško lepih krajih . . .

Čez tri ure smo že v Italiji. Na obmejni postaji v Domodossoli pričakuje vlaka cela četa karabinjerjev, fašistov, železničarjev, carinikov in podobnih funkcijonarjev naše ljube sosede Italije. Ti «prijazni» predstavniki raznih italijanskih oblasti takorekoč kar dejansko napadejo vlak. In poslej na dolgi progi od Švice do Postojne skoro nimaš več miru. Vsake pol ure običajno kar brez pozdrava vdere v vagon zdaj železničar, zdaj fašist, zdaj posebni kontrolor, zdaj uradnik od prtljažne pošte, zdaj karabinjer, pa spet železničar, ki po vsaki večji postaji pride znova po vozne listke, nato carinar, ki stika po vseh kotih, pregleda vse kovčke in sem in tam pretakne tudi žepe in te prijateljsko objame krog bokov in prsi, potem (da ni potnikom dolgčas) se svečano in samozavestno prikaže gospod visoki višji nadpreglednik in še dokaj drugih znamenitih osebnosti.

Kraji pa, mimo katerih mnogo počasneje ko v Franciji in Švici vozi s slabim premogom kurjeni «ekspresni, internacijonalni» vlak, so divni, imenitni, krasni . . . Milano, Padua, Verona, Vicenza, Benetke . . . Za trenutek vidimo iz vlaka beli, marmorni milanski dom, ki nas je pretekło jesen tako tesno objel s svojimi visokimi sanjami . . . V Padui vstopijo v naš kupe študenti iz stare paduanske univerze, ki se tja do Mestre pogovarjajo samo o integralih in deferencialih ,in za hip nas iz mesta po-

Gospodarstvo

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo za Slovenijo

Službene Novine z dne 16. julija t. l. objavljajo uredbo ministrskega sveta, katera izpreminja stari avstrijski državni zakon iz l. 1868. o organizaciji trgovskih in obrtniških zbornicah. — Uredba se naslanja na svoječasne sklepe zbornične iz l. 1921. in pa na pooblastilo finančnega zakona za l. 1924-25. v členu 135.

Zbornici je zastopati interese trgovine, obrta in industrije, ki obsega tudi rudarstvo. Zbornica obsega ljubljansko in mariborsko oblast. Svoj sedež ima v Ljubljani. Njen naziv je sedaj: **Zbornica za trgovino, obrt in industrijo za Slovenijo.**

Zbornica se deli v tri odseke: trgovinski, obrtni, industrijski. Rudniki in plavži so zastopani v industrijskem odseku. Denarna, zavarovalna in prometna podjetja v trgovinskem odseku. Po potrebi je dopustno, osnovati tudi še druge odseke. Vsak odsek ima 16 članov. Celotna zbornica bo torej po obstoječih določilih štela 48 pravih članov. Glavne tri gospodarske panoge industrija, obrt in trgovina imajo v odsekih svojo samostojnost.

Zbornica ima 48 pravih članov in prav toliko namestnikov. Volijo jih, po odsekih in kategorijah ločeno, trgovci, obrtniki, industrijci za dobo pet let v neposrednih in tajnih volitvah. Aktivno volilno pravico imajo fizične osebe brez ozira na spol, ako izvršujejo v področju zbornice trgovsko, industrijalno, obrtno podjetje samostalno ali kot družabniki, nadalje pravne in kolektivne osebe. Pogoj je plačevanje splošne ali posebne pridobnine. Novost in napredek je, da volijo tudi ženske samostojno, ne da bi morale imeti poslovodje, nadalje dejstvo, da odpada vsak cenzus in je volilec, kdor sploh plača pridobnino.

Pasivno volilno pravico imajo naši državljani, stari 30 let, če imajo vsaj 2 leti aktivno volilno pravico, če stanujejo v področju zbornice. Ženske in inozemci nimajo pasivne volilne pravice.

Volitve izvede glavna volilna komisija, katero podpirajo v delu podružne volilne komisije. Volitve se vrše tako, da vsak volilec izroči osebno izpolnjeno uradno glasovnico v zaprtem zavitku zanj pristojni komisiji. Po starem redu so bile volitve javne in v glavnem pismene. Volili so po listkih, ki so bili dalj časa prej razposlani. Ta okolnost in pa dejstvo, da so ženske morale imeti za volitev poslovodje, je povzročalo mnogo nepravilnosti.

Zbornica ima predsednika, ki ga voli plenum iz svoje srede za celo poslovno dobo z absolutno večino glasov, nadalje tri podpredsednike, ki se volijo po predlogu odsekov. Podpredsedniki so načelniki odsekov. Predsednika in podpredsednika potrdi minister za trgovino in industrijo.

Hkratu je izšel **nov volilni red.** Vsak odsek, — industrijski, trgovski, obrtni — voli zase ločeno po 16 članov. Da pridejo do veljave koristi podjetij razne obsežnosti so odseki deljeni v 4 kategorije.

V **trgovinskem odseku** volijo v I. kategoriji vsi oni, ki plačajo vsaj 1000 dinarjev pridobnine letno **(brez doklad);** v II. kategoriji oni, ki plačajo vsaj 300 dinarjev pa manj nego 1000 Din; v III. kategoriji oni, ki plačajo vsaj 75 Din, pa manj nego 300 Din. V IV. kategoriji vsi oni, ki plačajo manj nego 75 dinarjev letno.

Vsaka kategorija voli 4 prave člane in 4 namestnike.

V **obrtnem odseku** volijo v I. kategoriji vsi oni, ki plačajo vsaj 75 Din pridobnine letno (brez doklad); v II. oni, ki plačajo vsaj 50 Din, pa manj nego 75 Din; v III. kategoriji oni, ki plačajo 25 Din, pa manj nego 50 Din; v IV. kategoriji pa oni, ki plačajo manj nego 25 dinarjev.

Vsaka kategorija voli 4 prave člane in 4 namestnike.

V **industrijskem odseku** je dana volilna pravica tistim v I. kategoriji, ki plačajo vsaj 16.000 Din letne pridobnine (brez doklad); v II. onim, ki plačajo vsaj 1200, pa manj nego 16.000 Din; v III. onim, ki plačajo vsaj 300 Din, pa manj nego 1200 Din; v IV. onim, ki plačajo manj nego 300 Din.

Vsaka kategorija voli po 4 prave člane in po 4 namestnike.

Stanje hmeljskih nasadov v Češkoslovaški

Pričakuje se dobra polovica polne letine.

Hmeljarsko društvo za Slovenijo v Žalcu nam poroča:

Žatec (ČSR), 14. julija. Stanje hmeljskih nasadov v naši okolici je vobče prav zadovoljivo. **Pričakujemo dobro polovico polne letine.** Drugoletni hmelj zaostaja v razvoju. Isto se godi s hmeljem v nizkih legah, kjer je rastlina trpela po bolhaču in po ušicah. Obrambna dela se nadaljujejo. Ušice se pa najdejo tudi v nekaterih lepih in krepkih nasadih. Minuli teden je izdatno deževalo kar je bilo rastlini v prid. Cvetje prehaja pomalem v kobule. — Razpoloženje na trgu je mirno, cene padajoče. Plačuje se po 3000 do 3100 Kč za 50 kg.

Uštěk (ČSR), 14. julija. Stanje hmeljskih nasadov je pri nas vobče zadovoljivo. Nadaljni razvoj je odvisen od vremena prihodnjih štirih tednov. Po deževju imamo občutljivo hladne noči. V pozno obrezanih nasadih je cvetje le redko. Ušice so se zopet prikazale in se obrambna dela nadaljujejo.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (20. julija.) P š e n i c a: baška, avgust - september, 4 vagoni 330; baška, duplikat kasa, 2 vagona 315. T u r š č i c a: banatska, Donava, 10 vagonov 195; baška, 5 vagonov 187.5—199; baška, Sombor, 2 vagona 192; baška, Subotica, 1 vagon 195; sremska, 10 vagonov 190 — 195. Tendenca nespremenjena.

= **Načrt obrtnega zakona.** Iz Beograda poročajo: Komisija v ministrstvu trgovine in industrije, kateri je poverjena izdelava načrta obrtnega zakona, zbira materijal, potreben v to svrho. V ministrstvu trgovine in industrije vlada naziranje, da obrtni zakon obsega vse, kar se nanaša na obrt. Tako bi zakoni o zbornicah, o odpiranju in zapiranju trgovin in drugi prešli v obrtni zakon kot posebni oddelki.

= **Jugoslovenska naročila v Skodovih tvornicah.** Iz Plzena poročajo, da so Skodove tvornice prejele od jugoslovenske vlade za 12 milijonov dolarjev naročil. Dobava se mora izvršiti v dveh letih.

= **Dohodki glavnih carinarnic** v tretji dekadi junija t. l. so znašali 49,379.401 Din. Največ dohodkov beleži carinarnica Zagreb - južni kolodvor in sicer 7,638.091 Din, potem Beograd-železniška postaja 6,013.994, Beograd - Sava 4,476.325 in ostale carinarnice. Skupni dohodki od 1. aprila do konca junija t. l. so znašali 498,768.748 Din napram 387,676.232 Din.

= **Kava iz Eritreje se carini po maksimalni postavki.** Iz Beograda poročajo: Generalna direkcija carin objavlja, da se kava iz italijanske kolonije Eritreje (Afrika) z izvornim spričevalom tržaške trgovske zbornice carini pri uvozu v Jugoslavijo po najvišji postavki, ker trgovinska pogodba z Italijo ni določila uporabo minimalnih postavk za blago iz italijanskih kolonij.

= **Nove železniške tarife** so po vesteh iz Beograda že izgotovljene in se tiskajo. Tekom 3 do 4 tednov bodo stopile v veljavo in bo s tem enkrat odpravljeno lomljeno računanje, ki je močno obremenjevalo tovorni promet.

= **Konkurz v Beogradu.** Ena največjih tvornic perila v državi M. Marjanović, d. d. v Beogradu je bila prisiljena, da prosi za otvoritev konkurza. Glavni delničar te družbe je bil Savez nabavljačkih zadruga državnih službenika, ki pa je v začetku leta prodal delnice v druge roke. Dolg, ki je iz tega nastal za podjetje, je spravil tvornico v polom.

= **Ogledovanje in premiranje plemenskih konj v mariborski oblasti.** Konjerejsko društvo za mariborsko oblast objavlja, da se bo vršilo letošnje ogledovanje in premiranje plemenskih konjev pod običajnimi pogoji: 3. avgusta z začetkom ob 8. uri v Šmarju pri Jelšah za srez Šmarje, 13. avgusta z začetkom ob pol 8. uri v Ptuju za sodni okraj Ptuj in 14. avgusta z začetkom ob 8. uri v Ormožu za sodni okraj Ormož. Za sodni okraj Ljutomer se bo vršila razstava plemenskih konj v zvezi s lavnostnimi prireditvami 50 letnice Koła jahača i vozača v Ljutomeru, 15. avgusta popoldne na žrebčarni na Cvenu. Za Ptuj je bilo prvotno določeno premiranje na dan 5. avgusta, a se je zaradi sejma, ki bo tega dne v Ptuju, moralo preložiti na 13. avgusta. V vseh drugih krajih društvenega področja, kjer so se drugače vršila premovanja se letos radi premalih sredstev ne morejo vršiti: bodo se pa gotovo prihodnje leto. — K premovanju so v Ptuju pripuščeni konji mrzlokrvnih in toplokrvnih, v Ljutomeru le toplokrvnih, drugje pa le mrzlokrvnih plemen.

= **Naš izvoz živine v Grčijo.** Solunski uvozniki jugoslovenske živine so sklenili dogovor, da bo odslej prihajal v Jugoslavijo po en kupec živine, ki bo ponujal le nizke cene. Izvoz živine iz Južne Srbije v Grčijo bo s tem močno nazadoval in se bo mogoče sploh ustavil. Kako bo ta nakana grških trgovcev uspela je negotovo, ker je znano, da je prehrana Grčije odvisna od jugoslovenske živine.

= **Dobave.** Odelenje za mornarico v Zemunu sprejme do 6. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 5000 jermenov za pantalone. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 29. julija pri intendanturi Timoške divizijske oblasti v Zaječaru glede dobave ovsa in otrobov, 30. julija t. l. istotam glede dobave sena in dne 31. julija t. l. istotam glede dobave slame. — Dne 3. avgusta t. l. pri artiljerijski radionici v Ljubljani glede dobave raznega kovinskega materijala (jekla, osovin, pločevine, vijakov, bakrenih zakovic, posteljnih vzmeti itd.) — Dne 4. avgusta t. l. pri artiljerijski radionici v Ljubljani glede dobave nafte in strojnega olja za Diesel-motorje. Dne 5. avgusta t. l. pri artiljerijski radionici v Ljubljani glede dobave usnja. — Dne 14. avgusta t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 600.000 komadov vreč od jute; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave razne opeke ter glede dobave košar za premog. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

= **Železniška proga Bjelina - Ugljevik.** Prometno ministrstvo je del ozkotirne proge Bjelina - Ugljevik izročilo prometu.

= **Mednarodna razstava v Balu.** V Balu (Švica) se vrši od 1. julija do 15. septembra t. l. mednarodna razstava notranje plovbe in izkoriščanja hidraulične moči.

Borze

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) **V r e d n o t e:** 7% posojilo, 66.50—68 (68), Vojna škoda 0—240, Celjska posojilnica 200—205, Ljubljanska kreditna 225—250, Merkantilna (100) Prašteđiona 805—810, Kreditni zavod 175—185, Strojne tov. 105—130, Trbovlje 350—360, Vevče 100—0, Nihag 0—45, Stavbna družba 165—180, 4½% zastavni listi Kranjske dež. banke 20—0, 4½% kom zadolžnice Kranjske dež. banke 20—0. — **B l a g o:** l e s: deske monte, 20 m 25 mm, fco meja 0—500, remetjni 35-70, 60-60, 80-80, monte fco meja 0—580, hrastove vozovne deščice 43 mm 2.65, 53 mm 2.85, fco meja 1250—0, bukova drva, 1 m dolž., suha, fco nakladalna postaja 4 vagoni (19); p o l j s k i p r i d e l k i: pšenica: Hardwinter II., fco Postojna trans. 0—430, Bačka, nova, par. Ljubljana 0—365, sremska, nova, par. Ljubljana 0—360; turščica, slavonska, par. Ljubljana 2 vagona (230); fižol ribničan, orig. fco Ljubljana 300—0, laneno seme Ia, fco Ljubljana 550—0 krompir, novi, fco štajerska postaja 0—85, ječmen, domači, fco Ljubljana 200—0.

ZAGREB. V e f e k t i h je tendenca v glavnem nespremenjena. Eskomptna se je tekom sestanka dvignila od 106 na 108. Jugo je padla na 96. V industrijskih papirjih je bil promet srednji. Tečaj Vojne škode se je okrepil in se je promptno blago trgovalo po 240—241. Za avgust se je iskala po 244 in za december po 253. — D i n a r je bil v Curihu danes dalje nespremenjen. Na zagrebškem tržišču so devize zaradi večje ponudbe neznatno popustile. Intervencije ni bilo. Večji promet je bil v devizah na Italijo, London in Newyork ček. Skupni promet je znašal 7.5 milijona Din. Notirale so d e v i z e: Dunaj 796—808, Berlin 1347.5—1362.5, Italija izplačilo 208.5—211.5, London izplačilo 276—279. Newyork ček 56.45,—57.25, Pariz 263.5—268.5, Praga 167.8—170.2, Švica 1103—1113, Varšava 1099—1109 v a l u t e: dolar 55.625—56.625, šilingi 801—813, lire 210—213; e f e k t i: bančni: Litorale 48—51, Eskomptna 107.5—108, Kreditna Zagreb 105—108, Hipo 56.5—57.5, Jugo 96—97, Ljubljanska kreditna 235—0, Obrtna 63—66, Prašteđiona 805—810, Slavenska 64—68, Srpska 130—131; industrijski: Eksplatacija 38—40, Drava 130—135, Dubrovačka 520—0, Šećerana 510—515, Isis 59—60, Nihag 40—41, Gutmann 420—427.5, Slaveks 49—49.5, Trbovlje 347—352.5, državni: 7% posojilo 68—0, agrarne 38—0, Vojna škoda 239.5— 242.

BEOGRAD. Razen Švice so bile vse devize mlačnejše. Ponudba je bila živahnejša in je bilo vse povpraševanje pokrito od privatnih bank pod curiško pariteto. Intervencije ni bilo. Promet je znašal okrog 13 milijonov Din. Notirale so d e v i z e: Amsterdam 2248—2249, Dunaj 802—803, Italija 210—211, London 276—277 Newyork 56.97—56.98, Pariz 268—279.25, Švica 1106—1107.

CURIH: Beograd 9.05, London 25.03, Pariz 24.25, Milan 19, Praga 15.20, Sofija 3.75, Dunaj 72.55.

TRST. Beograd 47.40 — 47.75, Dunaj 375 — 390, Praga 80 — 80.50, London 131.40 do 131.75, Curih 520 — 528; dinarji 47.20 do 47.60, 20 zlatih frankov 105 — 108, zlata lira 523.87.

DUNAJ: Beograd 12.43—12.47, Budimpešta 99.50—100.10, Milan 26.19—26.31, Praga 21.02—21.10, Curih 137.75—138.25; dinarji 12.41—12.47.

PRAGA: Beograd 58.875, Dunaj 475.50, Rim 134.50, Curih 656.625.

BERLIN: Beograd 7.36, Dunaj 59.062, Milan 15.49, Praga 12.43, Curih 81.46.

LONDON. (Ob 11.15) Beograd 277, Italija 131.75, Newyork 486.12 in pol Švica 25.03.

zdravi cerkev svetega Antona, ki nam to pot ni mogel izprositi lepega vremena . . . Zunaj namreč hudo dežuje in temni oblaki se zbirajo nad italijansko deželo.

Vožnje ob prostranem Lago Maggiore ne bom nikdar pozabil. To jezero je res lepo. Krog vlaka je padal dež, daleč na nasprotnem bregu široke vode pa je toplo solnce božalo vabeče vasice in z zlatimi rokami segalo v valove . . .

Zanimivo je vijuganje in utripanje na italijanskih kolodvorih. Povsod strašne množice potnikov in cele kompanije železniškega osobja. Kdor je imel opravka s Francozi in Švicarji, mu Italijani ne morejo biti simpatični. Boga mi, da ne! Preveč od zgoraj doli gledajo na ubogo «potniško paro», preveč ošabni so, neprijazni, včasih naravnost surovi. Pa bog jim grehe odpusti, saj nič zato ne morejo, če so tako salamensko naduti in ponosni na svoja «dostojanstva» . . . Priznati pa moram, da nikjer tako ne znajo postreči potnikom kot v Italiji na kolodvorih . . . Prav vsega dobiš, kar se ti poželi srce . . . Natakarji vozijo vzdolž vlaka najrazličnejšo robo na posebnih vozičkih, bogato obloženih z okrepčili vseh vrst. Banane, chianti, sanje, sendviči, pecivo, pivo, klobasice, mineralne vode, čokolada in tako dalje — in sladoled. Da, da, sladoled. To je italijanska špecijaliteta. Za dve liri ti ga kričeči natakar potisne skozi okno v kupé celo papirnato skodelo. Ta sladoled je bujna in bajna zmes vseh mogočih barv in okusov. Še kakšno sadje je včasih vmes in prav kislo se drži, ker ga zebe . . .

Ob osmih zvečer smo se vozili skozi laguno proti Benetkam. Nebo se je zjasnilo in mežikajoče nebeške zvezde so se dostojanstveno ogledovale v mirnem morskem zrcalu. Počasi je noč objela pokrajino. In dobro je bilo tako . . . Zakaj od Venezie do Trsta je pot prelepa in — prežalostna . . . Vse je bilo temno in mirno krog nas, le daleč na «tujem» morju se je spreletaval veter in svetlo so utrinjale lučke naših ribičev . . .

Od Trsta do Postojne — nočna pot, od Postojne do Ljubljane pa je spet sijalo solnce . . . a Ljubljana je še vedno stara Ljubljana. Majhna, mirna, purgarska in klepetava — ampak domovina, srca in krvi domovina . . .

P. K—n.

Sport

Mladinske pokalne tekme v Ljubljani

Med ljubljanskimi sportnimi klubi posveča zlasti Ilirija veliko pozornost mladini in prireja vsako leto posebna mladinska pokalna nogometna tekmovanja, ki imajo namen vzbuditi pri mladini zanimanje za resno in smotreno gojitev nogometnega sporta. Taka tekmovanja bi morala v vseh sportnih krogih vzbujati največji interes, nedeljske mladinske pokalne tekme pa so bile vendar prav slabo obiskane in so se celo sportniki naravnost odlikovali s svojo odsotnostjo. Pri tekmah je bilo navzočih komaj 100 ljudi. V nastopnem podajamo rezultate tekem:

Olimp : Slovenija 5 : 0. Olimp je igral prav dobro in je svojega precej močnega nasprotnika že v prvem polčasu gladko odpravil s 5 : 0. V drugem polčasu Slovenja ni več nastopila, češ, da ne more nadalje igrati, ker «smatra sodnika za povsem nesposobnega». Slovenija je tako poražena zapustila igrišče. Sodil je g. Kemperle.

Ilirija : Jadran 10 : 0. Od vseh mladinskih moštev je bilo najboljše moštvo Ilirije, ki se z vsemi drugimi ne da niti primerjati. Mladi igralci so igrali lepo in z vzorno kombinacijo svojega nasprotnika popolnoma obvladali. Moštvo gre v nadaljni boj kot favorit. Sodil je g. Perko.

Reka : Panonija 9 : 0. Tekma je nudila mnogo lepih momentov in so se zlasti posamezni igralci Reke prav dobro obnesli. Pokazalo pa se je zlasti pri tej tekmi zelo jasno, da igra fizična premoč odločilno vlogo. Fizično krepki igralci Reke so konstantno napadali in fizično šibko Panonijo z lahkoto odpravili. Sodnik g. Boštjančič.

Maribor : Krakovo 2 : 0. Krakovo je bilo tehnično precej dobro, igralo pa je raztrgano in pred golom preveč neodločno. Posledica je bila, da je Maribor odnesel zmago. Sploh so imeli Krakovčani veliko smolo in so zastreljali tudi dve enajstmetrovki. Sodil je g. J. Smole.

Hermes : Mars 4 : 4. Ta tekma je bila mestoma zelo živahna, ker se je publika močno vmešala v potek igre in spravila s tem sodnika popolnoma iz tira. Tehnično sta bili moštvi približno enaki in je vsled tega tudi rezultat dokaj realen. Mars je bil fizično nekoliko jačji in je vsled tega tudi prišel bolj do veljave. Sodil je g. A. Smole.

Ob sklepu naj še omenimo, da so bila vsa moštva precej nehomogena in je fizična premoč igrala veliko vlogo. Bilo bi umestno, da razpiše podsavez posebna tekmovanja, pri katerih naj bi nastopali le igralci s 16 leti, kajti tu je že velika razlika v primeri z 18letnimi dečki. Pripomniti je tudi, da so tekme sodili sodniški kandidati, ki pa so svojo nalogo rešili zelo slabo. Teoretično so morda dobri, praktično pa še povsem nesigurni. Med vsemi je bil najboljši Perko, ki pa je že sodil, dočim so vsi drugi šele prvič nastopali s piščalko na zelenem polju.

Amateurji v Beogradu

V Beogradu so se vršile v soboto in nedeljo velike mednarodne tekme. Prvič so nastopili v naši državi sloviti dunajski Amateurji, ki so v soboto po lepi igri, kot smo že poročali porazili BSK. s 5 : 1 (1 : 1). Veliko zanimanje pa je vladalo zlasti za nedeljsko tekmo. Naš državni prvak S. K. Jugoslavija je igral sicer izvrstno, moral pa je poražen zapustiti igrišče, a s častnim rezultatom 1 : 0.

Beograd, 20. julija. p. Z današnjim brzim vlakom je odpotovalo v Zagreb moštvo dunajskih «Amateurjev», ki gre potem v Ljubljano, kjer igra v sredo s tamošnjo Ilirijo. V četrtek se povrnejo dunajski gostje v Zagreb, kjer imajo v soboto in nedeljo dve nogometni tekmi s Concordio in z Gradjanskim ali Haškom.

Gradjanski na Reki

Zagrebški Gradjanski je igral v soboto in nedeljo na Reki in sicer s tamošnjim prvakom S., K. Glorijo. Prvi dan je Gradjanski sigurno zmagal s 3 : 0, drugi dan pa je tekma ostala neodločena z 1 : 1.

Proslava 15letnice zagrebške Ilirije.

V soboto in v nedeljo se je vršilo v Zagrebu več tekem v proslavo 15letnice obstoja zagrebške Ilirije. Tekmovali so vsi prvorazredni klubi izvzemši Gradjanskega, ki je gostoval na Reki. Sobotni rezultati so sledeči:

Hašk : Ilirija 3 : 1 (1 : 1). Hašk je bil svojemu protivniku jubilarju Iliriji nadmočen in je zmago popolnoma zaslužil. Tekma ni bila na višini. Najboljši igralec Haška je bil Šojat, pri Iliriji pa se je odlikoval Zubak.

Concordia : Železničarji 1 : 1. Tekma je bila zelo živahna in je rezultat za Železničarje časten. Elan in požrtvovalnost sta bili glavni vrlini Železničarjev. Concordia se izprva ni znašla in je ves čas igrala precej raztrgano, ker je nastopila z nekateri novimi močmi. Ker je tekma ostala neodločena, je žreb odločil kot zmagovalca Concordijo.

Tekmo so se nadaljevale v nedeljo in sta si kot prva stala nasproti

Sparta : Viktoria 2 : 1. Tekma se je končala z zasluženo zmago Sparte, pri kateri bi imel prvič nastopiti kot vratar bivši internacionalec Gradjanskega Vrdjuka. Pred tekmo pa si je vratar Vrdjuka pri šubiranju zvinil roko in je bil takoj prepeljan v bolnico. Sledila je tekma.

Sparta : Croatia 2 : 2. Tekma je ostala neodločena, dasi je bila Croatia mnogo boljša in bi zmago vsekakor zaslužila. Ta nesreča pa končno vendar ni bila velika, kajti žreb je določil kot zmagovalca Croatio.

Ilirija : Železničarji 1 : 1. Ilirija je bila boljša, pri Železničarjih je bilo opažati utrujenost. Žreb odloči za zmagovalca Ilirijo, ki je prejela lep srebrn pokal. Končno je sledila tekma

Concordia : Hašk 3 : 2. Dasi je Concordia nastopila s 3 rezervami je vendar zasluženo zmagala. Hašk je predvedel slabo igro. Tekmo je vodil g. Valčeki, ki je bil zelo slab in je s svojimi odločitvami mnogo škodoval zlasti Concordiji.

Druge nedeljske tekme

CELJE. S. K. Celje : S. K. Čakovec. Nogometna tekma, ki se je vršila v nedeljo v Celju med obema kluboma, je bila zelo zanimiva in je potekla popolnoma fair z rezultatom 4 : 3. Značilno je, da so zmagali Celjani že v prvem polčasu s štirimi goli, dočim so dobili Čakovčani svoje tri v drugem polčasu. Čakovec je bil v drugem polčasu vseskoz v premoči.

MARIBOR: Merkur : Maribor 3 : 2 (1:2). Nedeljska prijateljska tekma je prinesla proti pričakovanju zmago Merkurjevcem. Rezultat ne odgovarja ne moči klubov ne poteku igre. Maribor, ki je nastopil z dvema rezervama je zlasti v prvem polčasu predvedel res lepo igro ter bil absoluten gospodar na polju. V drugem polčasu pa je odrekel, zlasti njegov napad; pokazalo se je vnovič, da ima S. K. Maribor zelo nestalno nogometno moštvo. Zastreljali so še tri enajstmetrovke. Sodil je prav dobro g. Planinšek.

MURSKA SOBOTA: S. S. K. Maribor (II. naraščaj) : S. K. Mura (I. naraščaj) 6 : 1 (2 : 0). Lepa igra Mariborčanov.

GRADEC: Floridsdorfer AC. (Dunaj) : Hakoah 8 : 1 (2 : 0). Popolna premoč Dunajčanov.

WR. NEUSTADT: GAK. (Gradec) : Athletik Sp. C. 4 : 1 (1 : 0).

DUNAJ: Red Star : Sturm 4 : 1 (1 : 0). Phönizia : Simmeringer Sportvereinigung 3 : 0 (0 : 0).

PRAGA: S. K. Viden : Sparta 1 : 0! Pri Sparti je odpovedal napad.

KRAKOV: Madžarska : Poljska 2 : 0 (0 : 0). Igra je trpela vsled vročine.

Velike mednarodne kolesarske dirke v Zagrebu

V nedeljo so se vršile na igrišču Gradjanskega v Zagrebu velike mednarodne kolesarske dirke, pri katerih je sodelovalo 45 izvrstnih vozačev. Med temi iz inozemstva: Johann Grimm (C. Edison, Budimpešta), Evgen Eeigner (F. C. C. Budimpešta), Karl Reisch in Karl Puhrer (iz Dunaja), Ferdinand Gatternigg (Gradec), Robert Tratner (Gradec), Miloš Knobloch (Praga), Emil Jelines (Praga), Giaccomo Paliago, Amadeo Baborsky in Antonio Makovez (Reka). Od domačih klubov so sodelovali H. K. B. Sokol, Motorni klub, S. K. K. Orao iz Zagreba, A. S. K. Primorje, Kolesarski in motorni klub Ilirija iz Ljubljane, Gradjanski iz Bjelovara, Zvjezda iz Karlovca in Perun iz Maribora.

Med vsemi tekmovalci so se najbolj odlikovali Grimm (Madžarska), Reischl (Avstrija) in Dukanović (Jugoslavija). Največ tehničnih sposobnosti je pokazal Grimm, imel pa je smolo, da mu je pri glavni dirki počilo kolo. Velike sposobnosti je pokazal tudi Reischl.

Dukanović se je tudi izvrstno obnesel. Pokazal je veliko rutino, dasi je tehnično še zaostajal za prvo imenovanim. Od ostalih tekmovalcev je imenovati še: Eignerja, Puhrerja in Sovića. Rezultati so sledeči:

I. Otvoritvena dirka za vse dirkače; 3 runde — 1290 m. Po treh predtekmovanjih so se plasirali v finalu: 1. Grimm (Madžarska) 2:3.8, 2. Dukanović (Jugoslavija), 3. Reischl (Avstrija). — V predtekmovanjih so si trije dosegli mnogo boljše čase in sicer Grimm 1:48, Dukanović 1:51 in Reischl 1:55.

II. Dirka zagrebških kolesarjev; 3 krogi — 1290 m. Po dveh predtekmovanjih so se plasirali v finalu: 1. Dukanović 2:9, 2. Kranje, 3. Meniga.

III. Tekma inozemcev; ista daljava: 1. Grimm 2:21.2, 2. Reischl, 3. Eigner.

IV. Tekma kolesarjev iz Slovenije, ista daljava: 1. Šolar 2:0.6, 2. Zanoškar, 3. Kosmatin.

V. Glavna dirka za vse dirkače; 6 krogov — 2580 m. Po dveh predtekmovanjih so se plasirali v finalu: 1. Reischl 4:45, 2. Sović, 3. Dukanović.

VII. Parna dirka za vse dirkače; 20 krogov — 8600 m: 1. Reischl-Puhrer 13:26, 2. Dukanović-Sović, 3. Gaternigg-Trattner.

VIII. Handicap za vse dirkače; 6 krogov — 2580 m: 1. Osrečki 4:5.8, 2. Kranje, 3. Vlasić.

IX. Dirka z motornim vodstvom za vse dirkače; 30 krogov — 12.900 m: 1. Dukanović (na motorju Štrban) 15:42, 2. Reischl (Pavlija), 3. Cesarec (Cafuk).

X. Tolažilna dirka; 4 krogi — 1720 m: 1. Jelinek (Praga), 2. Omerzu, 3. Šešok.

Klub slovenskih kolesarjev Celje je priredil v nedeljo, dne 19. t. m. cestno dirko na progi Celje-Konjice-Celje (48 km). Startali sta dve skupini: pri glavni je kot prvi dospel na cilj g. Zupančič 1:38, pri mladinski pa g. Debogovič 1:59.

Lahkoatletski miting Rapida. V nedeljo je priredil mariborski Rapid za svoje člane lahkoatletski miting, ki pa je prinesel v splošnem precej slabe rezultate.

Zaključni lahkoatletski trening g. R. I. Hokea na igrišču S. K. Ilirije bo danes ob 4. popoldne. Pozivljamo vse atlete, ki so dosedaj posečali Hokejeve treninge, da se danes radi važnosti zanesljivo udeleže tega zadnjega treninga.

A. S. K. Primorje — hazenska sekcija. Danes ob 18. trening. — Trener.

Hazena. V Murski Soboti je v nedeljo gostovala hazenska družina S. K. Maribora ter podlegla domačinkam S. K. Mure z 9 : 3 (3 : 1). Dasi so bile Mariborčanke poražene, je vendar tekma pokazala velik napredek Mariborčank, ki niso nastopile kompletne. Pri Mariborčankah sta bili dobri krilki in vratarica.

Izdajatelj in lastnik: Konzorcij «Jutra»
Odgovorni urednik: Andrej Ražem
Tisk «Narodne tiskarne» v Ljubljani

Sokol

Sokolski dan v Moravčah

Zadnjo nedeljo je priredil moravški sokolski odsek svojo javno telovadbo. Od vseh strani so prihajali vozovi s Sokoli. Pred trgom se je vršil slovesen sprejem bratskih društev, nakar se je razvil mogoče sprevod 115 Sokolov v kroju, od teh 51 članov. Povorki na čelu je korakala marljiva domača moravška godba pod vodstvom kapelnika g. Franca Orehka. Po slovesnem obhodu pri katerem so domačini na mnogih krajih navdušeno pozdravljali sokolske čete in jih obmetavali s cvetjem, je krenil sprevod na telovadišče. Tu je zbrane sokolo nagovoril domači starosta br. Janko Roman ter se nebu in Sokolu zahvalil za lepo vremen, ki jo Moravče pri teh dveh vžigajo v tako obilni meri.

Na prijaznem vrtu pri br. Kavki so postavili Moravčani bogato obložene paviljone. Da bi vsem ustregli, so poskrbeli za prvovrstna jedila, izborno kapljico, okusne slaščice in najfinejše torte. — «Ljudje moji! Kdor ni jedel moravških tort, ne ve, kaj je torta!» — Že pred leti je bil strašen naskok nanje. In letos so spet kar zginile.

Ob 4. se je vršila telovadba, katero je vodil podnačelnik br. Šlibar. Nastopilo je pri prostih vajah 31 članov (9 domačih), 20 članic, 16 moškega naraščaja (6), 10 ženskega naraščaja. Pri skupnih vajah članov in članic je nastopilo 12 oseb. Proste vaje članic so bile lahko mnogo boljše, člani so bili še precej dobri. Naraščaja pa sta izvajala zelo povoljno. Orodna telovadba na drogu je pokazala vaje, katerim vsak telovadec ni bil kos, dočim je vrsta na bradlji pokazala več okretnosti in prožnosti, zakar se je zahvaliti Zagorjanom, ki so pokazali nekaj prav lepih izvedb in zato želi burno priznanje zlasti v zaključni skupini.

Značilno je, da se ljudstvo, ko je bila telovadba končana ni maralo dvigniti s sedežev in ne oditi. Vse je sedelo, stalo in kričalo. Godba zaigra kolo. — Naravnega in prisrčnega veselja polna mladina se spri pe in raja. Ljudstvo pa sedi, gleda in se uduje.

«Ja, saj ni nič takega — saj je čisto nedolžno,» si slišal preprosto kmečko mamo. Z radostjo v očeh je gledala svojega sinka, ki je na eni strani držal za roko orjaka v svoju na drugi malo Sokoličico.

Razvila se je tako prisrčna in čistega skoro otroškega veselja prekipevajoča zabava, da je bila cela prireditev ena sama pesem, katero si samo užival. Priznati je treba, da je za dobršen del tega prazničnega veselja pohvaliti neumorno moravško godbo.

Moravški Sokol vsega tega pred 4 leti ni poznal. 17. julija 1921. je bil ustanovni občni zbor. 20 članov ob ustanovitvi — pa danes jih ni več. A zato so ti bolj na mestu. Vsako leto javen nastop in vedno s sodelovanjem domačih telovadcev. Letos so pristegnili — po štirih letih — v društvo še člane in naraščaj. Počasi stopa moravški Sokol — pa gotovo! — In godba! Kje je bila pred pol letom? Je li kdo kaj čul o njej? Danes pa nastopa samostojno z mladimi, domačimi močmi pod neutrudljivim vodstom brata Fr. Orehka.

Bratje! Složno po tej poti naprej in uspehi so gotovi. Dan pa, ki ste ga nudili z zadnjo prireditvijo, je bil nam in Vam dostojen praznik.

Okrožni zlet v Radečah

Sokolsko društvo v Radečah je praznovalo 12. julija svojo 15letnico. Ob tej priliki je priredilo gornjeposavsko okrožje celjske sokolske župe v Radeče svoj zlet. Zleta so se udeležila vsa okrožna društva, prisostvovala so pa tudi zunanja društva, tako iz Braslovč, Celja in Laškega. Iz Krškega je prispela polnoštevilna fanfara, iz Maribora jezdni odsek s fanfaro.

Goste na kolodvoru je sprejelo domače društvo. Pozdravil jih je starosta br. Šterk. Po pozdravu se je razvila povorka, na čelu 9 konjenikov-fanfaristov, 2 društvena in 2 naraščajska prapora in krenila na glavni trg, kjer so se vrstili govori brata Jurkota, Kolbeta in drugih.

Pri popoldanski javni telovadbi je nastopilo 64 članov, 35 članic, 40 dece in 30 naraščaja. Lega telovadišča je bila precej neprikladna, vsled česar izvedba prostih vaj ni bila taka, kakor bi želeli. Precizno je izvajal vaje naraščaj, v splošno zadovoljnost ob činstva. Orodna telovadba je ugajala. Zlasti vrsta iz Zagorja je izvajala lepe, dostikrat vrhunške vaje. Škoda, da je bilo pri nekaterih vrstah opažati telovadce, ki so poskušali težje vaje, a so se jim ponesrečile. Da bi ne bilo teh par ponesrečenih poizkusov, bi napravila orodna telovadba na vse najboljši utis. Pohvalno je treba omeniti godbo, ki je pri posameznih nastopih dobro igrala.

Gornjeposavsko okrožje šteje le 5 društev. Zato je število nastopivših razmeroma ugodno in se opaža od lani napredek. Udeležba ostalega občinstva je bila izredno lepa. Upamo, da je Sokolskemu društvu v Radečah pripomogla tudi do gmotnega uspeha. Prav iz srca mu ga privoščimo. Društvo se je začelo marljivo gibati in nam je ob svoji 15letnici dokazalo, da ne ostane le pri tem, temveč da bo svoje vrste še podvojilo.

Sokol v Semiču priredi dne 6. septembra zlet belokranjskih društev v Semič. V slučaju slabega vremena se bo vršil zlet 8. septembra. Sosedna društva se naprošajo, naj omenjena dneva ne prirede večjih prireditev.

Sokolsko društvo v središču ob Dravi pripravlja v kritje svojih obveznosti, nastalih pri zgradbi in opremi Sok. doma, tudi letos veliko javno ljudsko tombolo s krasnimi in dragocenimi dobitki, in sicer 15. avgusta. Opozarjamo na to prireditev že danes zlasti sosedna društva in prosimo, da se na ta datum ozirajo. Zdravo! — Odbor.

Sokolsko društvo v Št. Jurju ob j. ž. priredi dne 9. avgusta pop. v proslavo 15 letnice svojega obstoja javen telovadni nastop združen z veliko veselico na prostem in srečolovom s krasnimi dobitki. Opozarjamo že sedaj vse naše prijatelje na naš praznik.

Dopisi

KRANJ. Letos se je pokazalo, kako prav je imela naša občina, ko je s prodajo tkzv. gaštejskega pašnika omogočila zgradbo jugoslovensko - češke tvornice bombažnih tiskanin v Kranju. Dočim so morala stara industrijska podjetja radi nastalih razmer izdatno skrčiti ali celo opustiti svoje obrate, pa dela nova tovarna s polno paro. Vse kaže, da bo novo podjetje vedno lepše procvitalo in da bo treba že v bližnji bodočnosti misliti na razširjenje obratnih prostorov. V tvornici je že sedaj zaposlenih okoli 300 delavcev in delavk, kar je z ozirom na občutno pomanjkanje dela izredne važnosti za mesto in okolico. Da se novo podjetje tako lepo razvija, je predvsem zasluga energičnega bivšega ravnatelja g. Hellerja, ki si je z obzirnostjo napram delavstvu, ljubeznivostjo napram občinstvu ter taktnim postopanjem v narodnem oziru znal pridobiti simpatije mestnega in okoliškega prebivalstva. G. direktor si je izbral za ženo Slovenko ter je vedno velikodušno podpiral tukajšnja dobrodelna in narodno kulturna društva. Radi prevzetja važnega mesta se je preselil iz Kranja, ostal pa nam bo v dobrem in lepem spominu. Želimo mu, da bi se med brati Poljaki počutil istotako dobro, kakor pri nas. Kakor čujemo, mu je novo imenovani ravnatelj vreden naslednik ter prvovrstna strokovna moč.

DOLENJA VAS PRI RIBNICI. Pevsko društvo je priredilo v nedeljo dne 12. julija zanimivo vrtno veselico. Pevske točke so bile še precej dobro izvajane. Zlasti nam je ugajal mešani zbor. Občinstvo in učiteljstvo je s ploskanjem pokazalo svoje zadovoljstvo. Društvo je mlado in se ima mnogo boriti z nerazumevanjem od strani domačinov. Tembolj moramo pohvaliti posetnike iz Ribnice in Kočevja, ki so s številnim posetom pokazali, da se ne boje ne žepa ne dolge poti, kadar je treba dvigniti kako kulturno prireditev. Mladim pevcem čestitamo k uspehu. Predrt je jez, ki je dosedaj ločil kmeta - trpina in inteligenta!

POLZELA. Odbor društva za gojenje trezenosti «Višnjev križ» se najiskrenejše zahvaljuje sedanjemu ravnatelju Strojilne les. kem. industrije na Polzeli g. Ivo Bezjaku za velikodušno naklonjenost, da nam je takoj nakazal znesek po 2000 Din, katerega je upravni svet nakazal že leta 1922. Nadalje se je dovolilo društvu, da ima brezplačen električni tok za klubove prostore. G. ravnatelj je že takoj v početku pokazal veliko simpatijo do društva, kar bo društvu gotovo mnogo koristilo. Omenimo naj, da je tudi on velik sovražnik alkohola ter je želeti, da bi imel g. ravnatelj veliko posnemalcev. — Odbor.

KRŠKO. Pri nas se skoro ne pozna, da imamo cestni odbor. Ta namreč niti tega ne vidi, da leže hlodi po cestah in raste plevel na vseh koncih. Temu mora biti že enkrat konec. Zganite se!

ČREŠNJEVEC PRI SLOV. BISTRICI. Tukajšnje bralno društvo je uprizorilo pred kratkim ljudski igri «Ne kliči vraga» in «Tri je snubci». Predstavi sta bili dobri, le v ženskih vlogah bi trebalo malo več živahnosti. Izborna je bila Špela. Ker so takšne prireditve v naši vasi redke, je tudi cerkveni zbor zapel dve pesmici, ki sta zelo ugajali. Obisk je bil povoljen, potrebno bi bilo pa malo več uljudnosti napram tujcem, ki so tvorili večino občinstva. Lepo bi bilo, če bi eden izmed članov bralnega društva v skromnih besedah pozdravil Slovenjbistričane, ki so se edini odzvali vabilu. Slab vtis, ki ga napravi na gledalca, pa je zavesa pri odru. Upajmo, da bomo imeli pri prihodnji predstavi že nov zastor, kajti sedanji spada med stare cunje.

PREVALJE. (Razstava ročnih del.) V nedeljo dne 12. julija so razstavile tukajšnje učenke tečaja file svoja ročna dela v okusno okrašeni šolski sobi. Videli smo jako lepe komade in se mogli prepričati o lepem napredku tečaja. Leta 1921. ga je ustanovil takratni ravnatelj Osrednjega zavoda za domačo obrt, g. Iv. Vogelnik na priporočilo davč. upravitelja I. Zazula, vendar je le počasi uspeval. Vztrajnosti učiteljice, gdč. Sušnik in učenk samih pa se je posrečilo, tečaj tako dvigniti, da je mogel letos po naklonjenosti sedanjega ravnatelja Osred. zavoda v Ljubljani, g. Račiča, prirediti jako lepo in za tečaj častno razstavo. Občinstvo se je hkratu prepričalo, kako so taki tečaji koristni, kajti po izdelkih file svet zelo povprašuje in jih tudi dobro plača. Delavke — posebno rudarske — imajo jako lep priboljšek in je s tem tudi tečaju in domači obrti tukajšnjega kraja zagotovljena sigurna bodočnost. Učenke dobivajo razne potrebščine brezplačno, županstvo in ravnateljstvo premogovnika daje brezplačno sobo, kurjavo, opravo. Želimo biti še večkrat tako prijetno iznenadeni s tihim, toda vztrajnim delom naše mladine!

Sodišče

§ **Ljubezniv sin.** Anton Peterman iz Žirovnice je precej bojevit človek in svojo nevsakdanjo korajžo uporablja dostikrat tudi napram svoji stari materi. Ko se je tako dne 6. junija t. l. pripravljala Petermanova družina k večerji, je zaprosila tudi mati, ki je bila že v postelji, za svoj delež, ki ji pripada po dogovoru. Ker se nihče domačih ni zanjo zmenil ali pa ji ponudil zaželjene solate, se je začela pritoževati in tarnati, kako slabo se ji godi in kako grdo je, da nji, ubogi starki 80. let, ne dajo jesti. Njene besede so sina tako razdražile, da je skočil k postelji ter začel svojo mater obdelovati s čevlji in hlačami ter jo dolgo pretepaval po rokah in obrazu, tako da je dobila na obe lici velike krvne potplutbe in več lahkih poškodb. Ljubelj. deželno sodišče je spoštljivega sina obsodilo na 6 tednov ječe.

§ **Neugnan krvoločnež.** Že 11-krat radi raznih pretepanj in celo radi uboja predkaznovani Anton Tomše iz Celovca je spet enkrat priromal pred ljubljansko deželno sodišče v krvavi zadevi, ki se je dogodila dne 3. marca t. l. Ta dan je sedel obtoženec zvečer v gostilni »Baraga« na Bledu s prijatelji Martinom Prešernom, Simonom Sebenikarjem in Ivanom Hribarjem pri poliču vina. Okoli 8. zvečer sta prišla v gostilno Ivan Zrimc in Jakob Dežman, ki sta sedla k sosedni mizi. Ker ju je večja družba sosedov začela izzivati k prepiru, sta se presedla; ker ni nič pomagalo, sta odšla v gostilno pri Sekovanoviču. Toda glej, cela družba je privandrala za njima in nadaljevala svoja izzivanja. Zato sta se že ob 11. odpravila proti domu. Ostali so prihrumeli za njima, pa sta se jim skrila. Ko ju niso našli, so se razšli in Hribar je šel naravnost domov, Tomše in Sebenikar pa sta še pospremila Prešerna. Nato sta se pri hotelu Jekler razšla: Sebenikar je krenil na Mlino, Tomše pa proti Zagorici. Naenkrat je opazil, da mu je nekdo vedno za petami in ko se je ozrl, je opazil Dežmana, kateri ga je stavil na odgovor radi izzivanja v gostilni. Za odgovor pa je Tomše zamahnil z nožem ter prizadejal Dežmanu vbodlino globoko v prsi in je le srečen slučaj, da je ostal Dežman pri življenju. Bojeviti Tomše je bil obsojen na 5 mesecev težke ječe.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—.

Službe (dobe)

Zavarovalnica sprejme zanesljivega in vestnega akviziterja za Ljubljano in okolico. Pismene s opisom dosedanjega delovanja ter označbo želetev, je poslati na upr. «Jutra» pod značko «Dober sekalček 99». 16905

Sobarica izvežbana in pošten, ki zna tudi nemško, išče za takoj proti dobremu plačilu. Naslov v upravi «Jutra». 16805

Prodajalka želi biti zmožna prevzeti manjšo trgovino z mešanim blagom v Ljubljani na izbrano, proti primerni kavciji, naj javi svoj naslov v upr. «Jutra» pod šifro «25.000 Din» do 22. t. m. 16784

Damska frizerka se sprejme takoj ali po dogovoru. Kranjc, frizerski salon v Celju, Glavni trg 18. 16764

Fakturist sposoben in zanesljiv, samostojen, s primerno teoretično izobrazbo in večletno trg. prakso, z znanjem slovenščine in nemščine, stenografije in strojepisja, se išče za takojšnji nastop. Ponudbe z zahtevkom plače in prosti kurjavi, razvetljavi in stanovanju na naslov: Združene papirnice, d. d. Vevče — pošta Devica Marija v Polju. 16836

Prodajalko z znanjem v trgovino mešanega blaga v Ljubljani. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Takoj 8261» do 1. t. m. 16789

Samostojna ključavničarja za konstrukcijskih del, se sprejme takoj. Naslov v upravi «Jutra». 16997

Gospodinjo pošteno in varčno, sprejme Mladinski zavod v Mariboru. Ponudbe s plačilnimi zahtevki na upr. «Jutra» v Mariboru pod «Mladinski zavod». 16985

Učenka v naši 15 let stara, se sprejme v trgovino z mešanim blagom na deželi. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Učenka». 16891

Vajenec potrebno šolsko izobrazbo, se sprejme v špecerijsko trgovino v Ljubljani takoj. Naslov pove uprava «Jutra». 16956

2—4 tesače sprejmem takoj v delo. — Plača po dogovoru. Naslov v upravi «Jutra». 16968

Tovarna zamaškov išče delavca, ki je delal že več let v takem podjetju in ki se razume na bonmašino, na rezanje in brušenje nožev. — Ponudbe z zahtevkom plače, navedbo starosti, družinskega stanja in državljanstva, na upr. «Jutra» pod šifro «Higiena». 16928

Natakarica ki bi v prostem času pomagala pri kuhi, se sprejme v boljšo gostilno v prometnem kraju blizu Ljubljane. Naslov pove uprava «Jutra». 16783

2 sobarici za hotel v Celju — prvo in drugo, išče posredovalnica Sager, Celje, Aleksandrova ul. 9. 16532

Hlapec se sprejme. — Ponudbe pod šifro «Dežela». 16918

Fotogr. poslovodjo samostojno prvovrstno moč za moderno fotoarafijo, išče proti proviziji in plači fotoatelje D. Rovšek, Kolodvorska ulica 34. 16911

5 slikarskih in pleskar. pomočnikov sprejme takoj Ant. Stiplošek, slikar in pleskar, Ljubljana, Rožna ulica št. 13. 16914

Učitelja gosli za šolsko leto 1925./1926., išče ravnateljstvo «Glasbene Matice» v Celju. Tozadevne prošnje naj se pošljejo ravnateljstvu najkasneje do 1. septembra 1925. Enako se išče učitelj ali učiteljica za solopetje 16919

Za vezenje se sprejme takoj več pomočnic in učenk v Stritarjevi ulici 7/III. 16926

Službe (iščejo)

Fina šivilja za obleke in perilo, gre na dom. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Izurjena 8892». 16998

Pisarniška moč s trgovsko prakso, vešča slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika, želi mesto in gre tudi kot skladiščnik ali kaj sličnega. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Zanesljiv 8266». 16782

Prodajalka izučena mešane stroke, išče mesta — najraje na deželi. Nastop po dogovoru. Cenj. ponudbe na upravo «Jutra» pod «Poštena in marljiva 8515». 16859

Dobra gospodinja pridna, varčna in poštena, išče mesta k družini. Cenj. ponudbe pod «Poštena gospodinja» na upr. «Jutra» v Mariboru. 16908

Podjetja, veletrgovci in industrijalci — pozor!

Knjigovodja prvovrsten in popolnoma samostojen, korespondent za slovenski, srbohrv., nemški in italijanski jezik, dober organizator — z večletno prakso, sprejme primerno mesto. Ponudbe pod šifro «Točna in jasna uprava» na upravo «Jutra». 16720

Prodajalka izučena v trgovini mešane stroke, išče mesta, event. gre tudi kot blagajničarka. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Marljiva 8208». 16649

Mizarski poslovodja z večletno prakso in teorijo v stavbni kakor tudi v pohištveni stroki, tu in v inozemstvu, želi premeniti mesto. Je popolnoma samostojen in dober organizator, kalkulant, strogo soliden, pošten in energičen. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Mizarski poslovodja». 16904

Deklica stara 19 let, želi službe pri kaki manjši družini za vsa hišna dela. Zna tudi nekoliko šivati. Naslov v upravi «Jutra». 16996

Mizarski pomočnik išče službe. — Ponudbe na upravo «Jutra» v Mariboru pod «Priden». 16987

Šivilja prosi cenj. gg. trgovce za delo na dom. — Najraje otročje obleke in predpasnike. Delo lepo in natro. Cenjene ponudbe na naslov Angela Vouk, Ljubljana, Kolodvorska ulica štev. 11. 16963

Izurjena pletilka išče mesta. Naslov pove uprava «Jutra». 16959

Šivilja gre na dom šivat obleke in perilo. Gre tudi na deželo. Naslov pove uprava «Jutra». 16943

Absolventinja drž. dvoraznredne trgovske šole, z odličnim uspehom, išče primernega mesta. — Cenjene ponudbe pod šifro «Začetnica» na upr. «Jutra» 16931

Prodam

Malinovec pristen in naraven, z najboljšim sladkorjem vkuhan v steklenicah in sodčkih na drobno in veliko nudi lekarna **dr. G. Piccoli** v Ljubljani. 223

Stroje prodamo po ugodnih cenah — stroj za dimna kolena, razne klepar. stroje, «Universal - Fräsmaschine», tri brzovrtalne stroje, smirkovke, strušnico, Schenertrommel, razno kovaško, ključavničarsko in strojno orodje, štance in Schnitte, pisarn. in skladiščno opremo in drugo, vse v najboljšem stanju. Dopise na upravo «Jutra» pod značko «Hitra prodaja». 16879

Ia bukovo oglje dobavlja Željezni Majdan i Taliona, Topusko 16849

Kompletno opravo za špecerijsko trgovino, zelo dobro ohranjeno, nadalje železno blagajno in popolnoma novo omaro, prodam. Naslov pove uprava «Jutra» 16973

Vinski sodi se ugodno prodajo radi opustitve vinske trgovine. Transportni sodi 300—700 litrov ter hrambni sodi do 7500 litrov. — Vpraša in ogledajo se lahko pri lastniku: Josip Javornik, Žalna (Višnja gora). 16678

Holandska kumna letošnji pridelek, Ia blago, se gg. hotelirjem, trgovcem in pekom, ponuja v nakup. Ponudbe z navedbo najvišje cene sprejema Fr. Malašek, Grm-Novo mesto. 16666

AJDO sivo, lepo semensko blago in **inkarnat deteljo** nudi najceneje Sever & Ko., Ljubljana. 16175

Avto prve italijan. znamke, štestsedežen, elektrika, skoraj nove gume in rezerva, zajamčeno v najboljšem stanju, naprodaj. — Ponudbe pod «Posebna znamka» na upravo «Jutra». 16169

Čevlje na obroke dobite proti jamstvu pri tvrdki M. Trebar, Ljubljana Sv. Petra cesta 6. 15885

3 oleandre 3 palme in gostilniški avtomat, prodam radi selitve. Naslov: Škofijca št. 24 pri Ljubljani. 16798

Kovašk oorodje kompletno in stroj za konje strižt, se po ugodni ceni proda. Pojasnila daje L. Žitko, Vrhnika št. 56. 16840

Železen štedilnik se proda v Krakovski ul. št. 11/I. 16994

Pohištvo lepo, za spalnice in jedilne sobe, iz trdega in mehkega lesa, solidno delo in po zelo nizkih cenah. prodaja mizarstvo Frane Tomšič v Zg. Kašlju, pošta D. M. v Polju — železniška postaja Zalog. 16949

Moško kolo in šivalni stroj, ugodno proda Hren v Stepanji vasi pri Ljubljani. 16948

Avto srednji, štirisedežen, malo rabljen, se proda za Din 16.000. Naslov pove uprava «Jutra». 16961

Osebni avto šestsedežen, znamke Puch, tipa D VI, v popolnoma dobrem, takoj vporabljivem stanju, se proda po ugodnih pogojih. Pojasnila daje Reklamni zavod Kovačič v Mariboru, Slomškov trg 16. 16921

1000 kg bodeče žice pocinkane, prodam. Naslov pove upr. «Jutra». 16333

Blagajniški pult z zrcalom, prodam. Naslov pove upr. «Jutra». 16332

Stiskalnico za seno slatem Mayfarth, popolnoma novo, prodam. Naslov pove uprava «Jutra». 16331

Dve krasni konjski prsni opremi novi, se poceni prodasta. Naslov pove uprava «Jutra» 16868

Knjige hipnotične in špiritistične, prodam. Ogleda se jih med 7—8 uro zvečer. Naslov v upravi «Jutra». 16916

Motorno kolo «Puch», 3 PS, v prav dobrem stanju, se proda za 4000 Din. — Naslov pove uprava «Jutra». 16938

Dva elektromotorja 1/20 PS, 150 Volt, se ceno prodasta. Naslov v upravi «Jutra». 16920

Spalnica in kuhinja zelo lepa, poceni naprodaj. Naslov pove uprava «Jutra» 16913

Schlosserjeva zgodovina 27. natis, 10 debelih zvezkov, krasno vezanih, še novih se proda. Istotako tudi letniki «Ušit. Tovariša» od l. 1888. dalje ter «Popotnik» od 1890 do letos. — Naslov pove uprava «Jutra». 16912

Šivalni stroj salonski, skoro nov, v hrastovi omari, šiva naprej in nazaj — pripraven za umetno vezenje, se poceni proda v Bohoričevi ulici 9. 16940

Kupim

Srebrne krone plačuje po najvišjih sedanjih cenah Jos. Šelovin-Čuden, trgovina s srebrnino, zlatnino in šivalnimi stroji v Ljubljani, Mestni trg št. 13. 16976

Brezov les od 14 cm debeline in 1 m dolžine naprej ter tudi smrekovo skorjo, v vsaki množini, kupim. Ponudbe pod «Akreditiv 1000» na podružnico «Jutra» v Mariboru. 16989

Smrekovih desk 20.000 m², polovico jelkovih, večina dimenzij 76 × 223 — od 4 do 8 dolge, 105 × 230, 4.50 m dolge, 65 × 230, 4 do 8 m dolge, 55—230, 53 × 155, 4.50 m dolge, 2000 m² pa krajših, rezano, ostrorobato — lepo belo blago in popolnoma zdravo, se išče za dobavo od avgusta 1925 do avgusta 1926. Ponudbe franko vagon ali franko meja Jesenice ali Prevalje. Ker se event. plača nekaj naprej, za ostanek pa stavi akreditiv, pridejo res le najnižje ponudbe v poštev. — Sprejmejo se tudi delne dobave. Natančneje se poizve pod «Rezan les in akreditiv 20.000» pri podružnici «Jutra»i v Mariboru. 16991

Kdo proda mesečni list **list «Zdravje»** vse letnike od I.—XI. ali pa posamezne letnike in vse letnike «Sadjarja» — naj stavi ponudbe s ceno na upravo «Jutra» pod «Zdravje in Sadjar». 16953

Pisarniško omaro z rolo, kupi tovarna «Pekatete», Glince. 16936

Balnate vreče sladkorjeve in podobne, kupim. Ponudbe z navedbo cene in množine na naslov: Tome, poštni predal IV. 16925

Posest

Parcela na lepem prostoru v Sp. Šiški, se proda. Naslov v upravi «Jutra». 16862

Dvodružinska hiša z vrtičem, naprodaj na periferiji mesta Ljubljane. — Kupec se lahko takoj vseli Iliška je pripravna tudi za majhno obrt. Cena ugodna. Naslov pove uprava «Jutra» 16761

Lepo posestvo obstoječe iz hiše, novega gospodarskega poslopja, 18 ha njiv, travnikov in okrašenih gozdov itd., četrt ure od ceste, se zelo ugodno proda. Naslov v upravi «Jutra». 16434

Restavracijo staro in dobro znano, s korporacijsko pravico do drv iz Bistrice, v središču letovišča in zdravilišča v Kamniku, prodam radi iselitve. Enonadstropna hiša z vhodi iz dveh ulic, je močno zidana, obsega malo prodajalno in 10 sob, dve kuhinji, dobro vinsko klet, majhen hlev, tlakovano dvorišče in ima vodovod in električno razsvetljavo. K hiši spada tudi nad 5 oralov zemlje (travnik, zeljnik in gozdiček). Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Stara restavracija». 16512

Kupim parcelo v izmeri 600—800 m², proti Dunajski cesti ali Šiški. — Naslov pove uprava «Jutra» 16993

Majhna hiša se proda v Zasipu pri Bledu. Pojasnila daje Žvan, čevljar, Bled. 16924

Več hiš manjših in srednjih, odnosno vil, s prostim stanovanjem, v Ljubljani, po zelo ugodni ceni proda realitetna pisarna H. Privšek, Sodna ulica 5. 16910

Novo hišo s 3 sobami, kuhinjo, kletjo in velikim vrtom, 5 minut od postaje Vižmarje, prodam radi selitve za 60.000 Din. Naslov pove uprava «Jutra». 16812

Lokali

Lokal na prometnem prostoru: v Prešernovi ul., Sv. Petra ali Dunajski cesti, iščem proti visoki nagradi. — Ponudbe pod «Dober lokal» na upravo «Jutra». 16898

Dobroidoča trgovina starovpeljana, z mešanim blagom, v Mariboru, na prometni cesti, se pod zelo ugodnimi pogoji proda. — Ponudbe na upravo «Jutra» v Mariboru pod «Proti takoj». 16877

Prostorno skladišče se v bližini kolodvora, odda v najem. Skladišče je zelo pripravno tudi za vinsko klet. Ponudbe pod šifro «Skladišče št. 4» na upravo «Jutra». 16810

Trgovski lokal z lepim skladiščem, v Sp. Šiški, pripraven za prekajevalca, event. tudi za mizarja, se s 1. avgustom odda. Naslov pove uprava «Jutra». 16944

Pisarna Odda se 1 del pritličnega ležeče, jako lepe pisarne, na zelo prometnem kraju, z velikimi izložbenimi okni in event. telefon, za takoj. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Lepa pisarna». 16977

Mala klet se odda v Sp. Šiški, Celovška cesta 41. 16845

Lokal na prometnem kraju v Ljubljani, vzamem v najem Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Obrtni lokal 8296». 16880

Krasen lokal z manufakturno trgovino, z nizko najemnino, se radi selitve ugodno odda. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Resnost 8219». 16065

Hlev s pritiklinami, išče zasebnik za ekvipaže. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «V mestu». 16020

Prostor za trgovino ali delavnico, se takoj odda. Naslov pove uprava «Jutra». 16972

Lokali v sredini mesta v Ljubljani, se oddajo takoj v najem. Velika restavracijska, kavarniška dvorana, kuhinja, sobe za uslužbence, z inventarjem ali brez, vporabna tudi za skladišča ali drugo obrt. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «6000». 16963

Gostilna se išče v najem ali na račun. Ponudbe z navedbo pogojev na naslov: Alojzij Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3. 16825

Stanovanja

Prostorna soba lepa, s štedilnikom, električno razsvetljavo in popolnoma prostim vhodom, se odda proti posojilu Din 25.000. Več po dogovoru. Naslov pove uprava «Jutra» 16864

Soba z 2 posteljama in s posebnim vhodom, v sredini mesta, se odda za 1 mesec. Naslov pove upr. «Jutra». 16762

Prazno sobo išče mirna gospodična. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Uradnica 8241». 16784

Soba z 2 posteljama se takoj odda do konca avgusta. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «R. F.» 16486

Naslovi stanovanj za dijake, ostr. dijakinje, se dobijo pri ge. Likar na Poljanski cesti št. 87, vila Bergman. 15487

1000 Din nagrade dobi, kdor preskrbi zakoncema brez otrok 1—2 sobi s kuhinjo. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Mesečno 400—700 Din». 16975

Veliko sobo opremljeno, z elektriko in separatnim vhodom s stopnic, takoj oddam. Vpraša se na Turjaškem trgu 2/II. 16979

Stanovanje vsaj 2 sob, iščem proti najboljšemu plačilu — tudi naprej. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Kjerkoli». 16964

Kdo odstopi boljši trisobni stanovanjski rodbini vsaj eno **večjo sobo s kuhinjo** ozioroma z souporabo kuhinje. Dopise na upr. «Jutra» pod šifro «Dobro srce 999» 16966

Stanovanje majhno in čisto, s kuhinjo in vodovodom, pod enim ključem, v vili ali novi hiši, za 2 inteligentni osebi, se išče s 1. avgustom ali kasneje. Najemnina mesečna. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Mirno in čisto 8362». 16945

Opremljena soba z električno razsvetljavo, se odda. Naslov pove uprava «Jutra». 16939

Priprosto sobo vendar čisto in svetlo — iščem v bližini kolodvora ali pošte. — Cena naj bo zmerna. Ponudbe na upr. «Jutra» pod značko «Gospod 8347». 16915

Kapital

400.000 Din posodim na krajši ali daljši čas, proti popolni varnosti in zmernim obrestim, event. bi pristopil kot družabnik v kakšno prvovrstno aktivno podjetje. — Ponudbe z navedbo garancije na upr. «Jutra» pod značko «Posojilo 400.000». 16974

250.000 Din in več vložim v zdravo industr. podjetje v Ljubljani, proti dejanski soudeležbi. Ponudbe na poštni predal št. 47, Ljubljana I. 16974

1000 Din posojila iščem proti mesečnemu odplačilu. Dopise na upravo «Jutra» pod značko «Zelo nujno 8385». 16980

50.000 Din posojila iščem na milijonsko posestvo, proti intabulaciji na prvo mesto in dobrim obrestim, za dobo 3 mesecev. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Varnost 8351». 16941

Glasba

Kupim gramofon Ponudbe na upravo «Jutra» z navedbo cene pod šifro «Gramofon». 16967

Ženitve

Trije Idrijčani v državni službi — želijo znanja v svrho ženitve, s 3 gospodičnami, starimi od 18—30 let. Šivilje ali pa gospodične z nekaj premoženja imajo prednost. Dopise s sliko, katera se na zahtevo vrne, naj se pošljejo na upravo «Jutra» pod značko «Gašper, Melhijor, Baltazar». 16890

Dopisi

Želim znanja z inteligentnim gospodom, s katerim bi lahko konverzirala v nemščini in francoščini. Ponudbe je poslati s sliko na upravo «Jutra» pod «Znanost». 16995

Želim znanja s simpatično gospodično iz dobre družine, z nekaj premoženja. Pogoj veselje do trgovine ali gostilne. — Resne dopise s sliko, katera se vrne, pod značko «Trgovec brez ognjišča» na upravo «Jutra». 16770

Samostojen gospod uradnik, značajen, želi znanja z gospodično. Tajnost zajamčena. — Ponudbe na upravo «Jutra» v Mariboru pod «Resen». 16966

Gospodična večja, bel slamnik, temna obleka, v soboto ob 6. v kavarni «Zvezda», zadnje okno Šelenburgove — naj pride v sredo zopet tja. — Očesni migljaj. 16947

Razno

Kranjske klobase najboljše, se dobe v restavraciji na kolodvoru Grosuplje. 325

Manjša trgovina v mestu ali večjem kraju na deželi, ki je dobro vpeljana, se vzame takoj v najem. — Poceni se proda gostilniški godbeni avtomat, več drugih predmetov kakor: stelaže, pudel, peči, slike, konjska oprava, srebrnina, za hotele in kavarne, šivalni stroji, kolesa itd. — Sprejme se tudi potnica. — Ključavničarski stroji v velikem številu, se ceno prodajo. Rebolj, Kranj zaloga šival. strojev in koles. 16763

Lepa vrtna uta solidno izdelana, pripravna tudi za trafiko, se proda. Ogleda se jo na Gosposvetski cesti 5. 16094

Za 15 Din dnevno priporoča buffet univerze «Dvorec», okusen obed in večerjo. 15775

Štoparica sprejme delo na dom — do 10 parov. Pride sama iskat Stroj ima svoj. — Marija Pečnik, Gameljne, poštno ležeče. 16898

Pozor, lesni trgovci Kdo bi zamenjal suh les za stoječe smreke, približno 700 m³, nekaj tramov, nekaj desk. Za odškodnino dobi zemljo, kjer rastejo smreke, ki meri 8553 m³, v lepem kraju ljubljanske okolice. Ogleditи se je najkasneje do 21. julija do 6. ure zvečer, Gosposvetska cesta 14/I — Informacijska pisarna. 16969

Štulen mlin v dobrem stanju in z vsemi kamni, se vzame v najem za več let. Ponudbe pod «Stalna voda» na upravo «Jutra». 16917

Dr. Ivo Šorli: 2

Antikrist v Trsteniku

«Če nočem — kaj če nočem? Biti puščavnik? Po sili?» se je smehljal tujec, pa se ni vedelo, ali kuha v njem ali se norčuje.

«Kdo vas sili, gospod?» je mirno vprašal Luka. «Mi smo samo mislili. Kaj naj drugače tuj gosposki človek tu gori, če je pri pameti, kakor se vam pa le vidi da ste? In smo si takoj rekli, da bi bila velika čast in vsak bi z veseljem dal. Kaj bo za mero moke ali kos slanine — vprašajte gospoda župnika, kako se mu godi pri nas! In bi že jaz prinašal, da se vam ne bo treba truditi...»

«Kaj ste vi? Kdo ste vi?»

«Jaz sem črednik in Luka mi je ime, priimek pa Hvala. Vsak dan ženem živino iz vasi, kamor hočem in koder vam seže oko od te strani vse tja čez tisto brdo še pol ure hoda. Tako bi lahko stopil k vam, če bi mi kdo kaj sporočil ali bi me vam bilo drugače treba.»

Če je bil črednikov glas že prej sladek in vabljiv, je zdaj postajal proseč. Moj Bog, naj bi to njemu kdo ponujal! Pa seveda, njega bi ljudje pognali, dočim se za tega kosmatina upa pridobiti vso faro in še štiri sosedne povrh!

Oj, ampak glej — ali ni, kakor da mož že premišljuje?!... Sedel je na tnalo, gleda zdaj po dolini, zdaj njega, Luko, si gladi brado; le da spet ne veš, ali se nasmiha ali kremži...

«Hm, vi ste črednik?» se je oglasil naposled orjak. «In vi bi mi donašali darove, ki bi jih puščavniku namenili dobri ljudje? Merico moke, kos slanine, pravite? Mogoče včasih tudi kaj priboljška?»

«Gospod!» je vzkliknil Luka ves iz sebe, da je riba očividno že na trnku. «Kaj priboljška? Klobase, jajca, presno maslo, piščanci, celo kak puran ali...»

«Čakajte!» mu je spet prestrigel besedo bradač. «In vi sami bi mi te dobrote prinašali sem gor? In takšno klobasico ali račko bi midva skupaj spekla ter tudi skupaj popapkala, kaj ne, prijatelj?»

«I, mislim, da bi me ne gledali, kako poleg vas sline požiram!» se je široko zasmejal Luka.

«Pa je ta načrt, oziroma misel na puščavnika zrasla na vašem zelniku ali se je skuhala v glavi gospoda župana in mož?» je po kratkem molku spet zaprašal velikan.

«Hm, kako bi rekel, da ne bi se vam zameril, gospod?» se je malo v zadregi nasmehnil Luka. «Prav za prav je vse presodilo, da bi šel v tako samotijo le kdo, ki ga je slaba vest prignala iz tujih krajev sem. Samo da se boš potem težko izpostavljal vsem očem. Če pa prav pri čisti pameti nisi, spet ne moreš biti, kakor sem jim povedal, da sem videl včeraj vas, gospod.»

«Vi ste me videli že včeraj?»

«Dà. Od tamle sem vas gledal. Le da si nisem prav upal naprej, dokler nisem vprašal doli za svét. No, pa smo ugibali vsi skupaj, pravim. Tu se jaz spomnim puščavnikov in vse je poskočilo od začudenja, potem od veselja.»

«Tako, cigan?» je zdaj oni nenadno vzrojil. «In potlej si izmodroval, kako lepo bi si ti mastil brado, da sem jaz pripravljen slepariti tvoje bedaste rojake s puščavništvom? Mogoče ti je pomagal še ta tvoj župan? Ali ima lopov gostilno? Sem si mislil! Raznesli bi po desetih župnijah, da ima Trstenik puščavnika, in že bi vreli osli od vseh strani! On pa bi točil in si basal žepe. Mogoče bi kar tukaj poleg nastavil? Ali se mi spraviš, nesnaga! In tak tepec si domišljuje, da me premami s svojimi klobasami in piščanci!»

«Gospod, jaz vas nič ne mamim!» se je tu kljubovalno postavil črednik, ki je skraja od presenečenja le topo buljil v razkačenega. «Jaz sem vas samo vprašal, ali ste puščavnik ali niste. Če niste, je tudi prav. Samo na odgovor morate potem, sem rekel! Pojdete ali ne pojdete?»

«Ne!» je zarjul velikan. «In če se mi ne pobereš, te poženem s to preklo, ki mi je še ostala!»

«Tudi prav! Takoj grem k seniku in zapalim malo brinja. Ko zagledajo v vasi dim, bodo vedeli, da nočete, in pojdejo v Škoflje orožnike klicat. Boste že videli, kaj se pravi po naši občinski hosti kole krasti!»

«Kdo krade?» je zavpil tujec in se res zagnal proti čredniku.

Ta pa ni čakal. Bliskoma se je spustil po drči navzdol. Toda takoj spodaj se je ulovil in potem naglo izginil po ozki ravni stezi med grmovje.

Pet minut pozneje je tujec blizu senika nad seboj zagledal kipeti gost oblak dima proti nebu.

IV.

Brez posebnega nemira je neznanec pričakoval nadaljnih dogodkov. Orožniki, hm! Kaj mu morejo? Saj ni storil nič hudega... Tistih par kolov je posekal, toda saj jih ni nikamor odnesel! Dà, še bolje, če pridejo orožniki, zmeni se in bo imel mir!

Navzlic vsemu je često pogledal navzdol po hosti, ali se kdo ne bliža. Tudi do pokrivanja kolibe mu ni bilo več, ko človek ne ve, ali mu res še ne zabranijo.

In tako je sedel na tnalu, si zvijal cigareto za cigareto in čakal, kaj bo.

Naposled, proti večeru, so nenadoma zašumeli koraki, toda ne pod, ampak nad njim. In preden se je zavedel, je stal tik ob njem mlad orožnik vitke, čvrste postave in zelo razumnega lica z nasajeno puško v levici, z desnico ob kapi v pozdrav.

Videč, kako se je sedeči zdrznil, se je mladi mož nasmehnil in dejal:

«Oprostite, gospod, da sem vas prestrašil! Toda če človek ne ve, s kom bo imel opraviti in je sam, malo opreznosti ne škoduje. Sploh oprostite, da vas nadlegujem; toda...»

«Saj sem vas pričakoval!»

«Res? Kako to?»

«Neki človek je bil dopoldne tu; pravi, da je vaški čednik. Ker sem rekel, da ne grem k županu, je z brinjevim dimom telefoniral, naj pošljejo po vas.»

«No, in zakaj nočete k županu?»

«Kaj bi tam?»

«Že, že. Toda saj veste, da se je treba zglasiti, če se kdo namerava stalno nastaniti. In vi to menda tukaj nameravate?»

«Hotel sem vsaj! Toda ne, da bom za komedijanta. Ali veste, da me je hotel pregovoriti ta čednik nečedni, najbrže v županovem imenu, naj se razglasim za puščavnika? S takimi poštenjaki ne maram imeti opravka!»

Orožnik se je nasmehnil in dejal:

«Morebiti niti treba ne bo, če meni vse po pravici poveste. Pred vsem...»

«Vem. Kdo sem in tako dalje. Evo, ker sem pričakoval, sem vse pripravil. Tu so moji dokumenti in tu hranilna knjižica, da me ne boste imeli za potepa.»

Orožnik je knjižico celo najprej pogledal. Videč znesek je osupel odprl oči in se nehote nekako priklonil. Potem je razgrnil listine. Premeril je sliko na potnem listu z obrazom lastnika, prikimal in počasi povzel:

«Vi ste torej gospod doktor Ivan Bogataj, knjižničar pri knezu Hohenburgu v Pragi?»

«Bil. Čim pa so mi izplačali volilo mojega rajnkega gospodarja, ki je naloženo v ti knjižici in o katerem imate potrdilo na ti češko pisani listini, sem se za službo zahvalil ia sklenil, da se vrnem v domovno.»

«Rojeni ste v Prilesju?»

«Dà. Toda tja me ni mikalo. Hotel sem v popolnoma tuj kraj, kolikor mogoče daleč od sveta, ki sem ga s svojim štiridesetim letom do grla sit, a da pridem med poštene in čim bolj pristne slovenske ljudi. Ako so vam znani tukajšnji kraji, morda veste, da živi v Pragi gospod profesor Peter Pipan, doma iz vasi tu spodaj. Temu prijatelju sem povedal svoje naklepe, in ko je videl, da ne odneham, mi je zatrdil, da najdem prav takšno ljudstvo tu v njegovem domačem kraju. Toda zdi se, da mož svoje lastne rojake vražje slabo pozna!»

Dasi je bil orožnik pripravljen na dobršno mero čudaštva, če ne na kaj hujšega, ga je vsaka beseda bolj osupljala.

«Gospod Pipan vam je svetoval kaj takega?» je vzkliknil. «Koliko ga poznam, je vendar razumen mož! To, da boste spodaj v vasi v miru živeli, vam je že smel zatrditi; ali da vas je gonil pod Končarjev rob...!»

«Saj pravim, da sem sam hotel! Vprašal sem ga samo, ali je kak prostorček ne predaleč od njegove vasi, ki sva ga seveda našla na zemljevidu in se mi je že tam zdel kakor nalašč — prostorček, kjer bi me nihče ne nadlegoval, pa bi se videlo na vse strani. Ko je spoznal, pravim, da mi je zares, se je spomnil te ravnice s to skalo. In zdaj sem tu z vsem, kar potrebujem. Izvolite se uveriti, kako sem preskrbljen!»

RADIO
prvovrstni aparati
„TELEFUNKEN" „VOCAPHON"
Materijal za amaterje na prodajo pri
JUGO-AUTO, Ljubljana,
Dunajska cesta 36.

Za izvrševanje vseh izvoznih, uvoznih in tranzitnih carinskih manipulacij se priporoča
Dragutin Štrucelj, carinski posrednik,
LJUBLJANA, Dunajska c. 33/I. (Balkan).
Informacije o železniških, carinskih in tarifnih zadevah brezplačno. Intervencije in reklamacije najkulantneje. Zmerne cene.

Poziv! 3863-a
Dotični gospod iz ali pri Celju, ki je bil pri meni v Krčevini pri Mariboru v svrho nakupa gostilne in mesarije, se prosi naj se zopet zglasi, ker je bilo nesporazumljenje.

Platneni čevlji 98 Din,
letne majice, sandale, moško in damsko perilo i. t. d.
po znatno znižanih cenah pri
JAKOB LAH,
MARIBOR,
Glavni trg 2 238-a

Trgovski potnik
tehničnega artikla ki že potuje po vseh krajih Jugoslavije, bi prevzel proti proviziji še kak proizvod domače industrije.
Ponudbe prosi pod **„Viator"** na upravništvo „Jutra".

Kupujte samo prvovrstno
domačo svinjsko mast
znamke **J. P.** znamke
Lastni izdelek tvrdke
Janko Popovič v Ljubljani
Najnižje cene! Solidna postrežba!
Razpošilja se v sodih po 50, 100 in 200 kg.

Išče se za vstop s 1. avgustom zanesljiv in priden
:šofer:
kateri pa mora biti izučen kjučavničar. Prednost imajo taki, ki so se učili strugarstva. Ponudbe z navedbo referenc na Konzervno tovarno „Globus" d. d. na Vrhniki pri Ljubljani. 3950-a

Hipotekarna banka
jugoslovanskih hranilnic
Brzojavi Hipotekarna **v Ljubljani** Telefon 173
(prej Kranjska deželna banka)
izvršuje vse bančne posle in transakcije
Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju
ter daje vsakovrstne kredite in predujme.
Nakup in prodaja valut in deviz.
58 a

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Dostojevski:
„Besi"
Broš. Din 40, vezana Din 52 brez poštnine. Roman v treh delih, preložil Vladimir Levstik se dobi v knjigarni „Tiskovne zadruge" v Ljubljani, Prešernova ul. 54. (Nasproti glavne pošte.)

Najnovejša iznajdba!
Brez kvarjenja blaga **kemično snaženje** in vsakovrstno **barvanje oblek**
ANTON BOC
Ljubljana, Selenburgova ul. 6 I. nadstr. Glince-Vič 46.

20.000 m² smrekovega in macesnovega gozda
lepe debelosti, 2 uri od Mozirja
naprodaj.
Resne ponudbe pod **„Veleposestvo pri Mozirju"** na upravništvo „Jutra".

„LIA" kremo za čevlje zahtevaj povsod!
Najceneje!
Sirova svila m . . Din 69·—
Shantung m . . . . Din 95·—
Crêpe de Chine m Din 68, 85, 138
Pralna svila m Din 72, 90, 116
Svilene nogavice Din 32·—
A. Sinkovec nasl. **K. Soss**
Ljubljana, Mestni trg štev. 19.

Importerji! Exporterji!
Kupčijske zveze, zastopstva trgovskih hiš, tovarn in tvrdk vseh panog v Italiji dobite najlažje in najceneje potom
oglasov
v najvažnejših italijan. dnevnikih, ki so:
Il Corriera della Sera, Milano; La Sera, Milano; La Giustizia, Milano; Edinost, Trieste; La Sera, Trieste; Il Popolo di Trieste; Goriška Straža, Gorizia; Il Mondo di Roma; La Tribuna di Romal Il Secolo XIX, Genova; Il Corriere Mercantile. Genova; Il Mezzogiorno di Napoli; La Vedetta d'Italia, Fiume itd.
Proračune stroškov po originalnih časopisnih cenah dobavlja po navedbi oglasnega teksta in prostora takoj italijansko zastopstvo dnevnika „JUTRO"
PUBBLICITA G. CEHOVIN
Trieste, Viale XX Settembre 65/I

Kdor hoče spoznati
mesta in kraje v Hrvatski, Bosni, Vojvodini, Srbiji, Dalmaciji itd., naj naroči
A. Melik:
Jugoslavija
Zemljepisni pregled. II. del.
Na 524 straneh podaja knjiga, ki ji je priložen tudi zemljevid, podroben popis naše države. Knjiga velja s poštnino vred 52 Din, boljša izdaja 67 Din 50 p.
Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54

Kdor rad čita lepe povesti, naj naroči priljubljene
romane „Jutra"
Do sedaj so izšli sledeči:
Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih
Pater Kajetan
Cena broš. Din 30·- vez. Din 40·- po pošti 2 Din več
Tigrovi zobje
Cena broš. Din 30.—, vez. Din 40·—, po pošti 2·— Din več.
JEAN DE LA HIRE.
Lucifer
Fantastičen roman v VI. delih. Cena broš. Din 45·- vezano Din 55.—, po pošti Din 2·— več.
FERBAL CUENDAS.
Veliki inkvizitor
Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije. Cena Din 30·—, vez. Din 40—, po pošti Din 2·— več.
HARRY SHEFF:
Hči papeža
Zgodovinski roman, ki popisuje krvoločnost in neurejeno življenje papeža Aleksandra VI, njegovega sina Cezarja in hčerke Lukrecije Borgije. Broširano Din 30·—, vezano Din 40·—, po pošti Din 2·— več.
CLAUDE FARRERE:
Gusarji
Zgodovinski roman iz življenja morskih roparjev v XVII. stoletju. Cena broš. Din 20·—, vezana Din 30·—, po pošti Din 2·— več.
FR. HELLER:
Blagajna velikega vojvode
Roman. Broš. Din 15.—, vez. Din 25·—, po pošti Din 2·— več
FR. HELLER:
Prigode gospoda Collina
Zaljiv detektivski roman iz velikega sveta. Cena Din 10·—, po pošti Din 2·— vec.
Knjige se naročajo pri **upravništvu „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica 54.**

Nudimo naš prvovrstni **PORTLAND CEMENT** svetovne znamke
„SALONA" (Tour)
— iz naše tvornice v Solinu po izjemno nizki dnevni ceni —
„SPLIT" d. d. za cement Portland, podružnica Ljubljana
3961-a

492
je **nova** telefonska številka inseratnega oddelka „Jutra". Radi oglasov kličite **samo** to številko, na številko 36 se kliče le uprava „Jutra", ne pa inseratni oddelek.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša nepozabna, srčnoljubljena, dobra soproga, mamica, hčerka, sestra, teta in svakinja, gospa

Zora Erjavec roj. Legat
starejšina kr. sodraške pošte

v soboto, dne 18. julija ob 1/4 12. uri nenadoma, previdena s tolažili sv. vere, v starosti 26 let mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nam nepozabne pokojnice bo v torek, dne 21. julija ob 14. uri iz Stare poti št. 3 na pokopališče k Sv. Križu.

Sodražica-Ljubljana, dne 20. julija 1925.

Ludvik Erjavec, soprog — **Ludviček,** sinček **Valentin,** in **Karolina Legat,** starši — **Vilko, Vika, Evgen, Zofi,** bratje in sestre **in vsi ostali sorodniki.**

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš dobri oče, brat in stric, gospod

STERGAR FRAN
nadučitelj

dne 19. julija 1925. po kratki in mučni bolezni boguvdano preminul.

Pogreb dragega nam pokojnika bo v torek, dne 21. julija ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Krakovski nasip št. 10, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 21. julija 1925.

Globoko žalujoča družina: **Stergar-Boltar.**